

2025 YILI PERFORMANS PROGRAMI

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Ocak 2025

Ankara

“Milletimiz çiftçidir. Milletin çiftçilikteki çalışma imkânlarını, asri ve iktisadi tedbirlerle en yüksek seviyeye çıkarmalıyız.”

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

BAKANIN MESAJI	1
TABLO VE GRAFİKLER	3
KISALTMALAR LİSTESİ	4
I. GENEL BİLGİLER	5
A. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR	6
B. TEŞKİLAT YAPISI	14
C. FİZİKSEL KAYNAKLAR	15
D. İNSAN KAYNAKLARI	18
E. DİĞER HUSUSLAR	20
II. PERFORMANS BİLGİLERİ	21
A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER	22
B. MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER	39
C. ALT PROGRAM HEDEFLERİ VE STRATEJİK PLAN İLİŞKİSİ	42
D. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ	45
E. FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU	86
F. FAALİYETLER DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ	127
G. EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ	130
H. FAALİYETLERDEN SORUMLU HARCAMA BİRİMLERİ	131
İ. PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN İZLENMESİNDEN SORUMLU BİRİMLER	134

BAKANIN MESAJI

Tarımsal üretimi etkileyen koşulların hızla değiştiği ve gıdaya olan talebin arttığı bu yeni dönemde gıda güvenliğini sağlama, ekonomik büyümeye katkıda bulunma, kırsal kalkınmayı destekleme ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik etme gibi önemli rolleri üstlenen tarım ve gıda sektörü, iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve kirlilik gibi hızlı bir şekilde değişen, birbiriyle bağlantılı birçok faktörden etkilenmektedir.

Tarım ve gıda sektörünü bu faktörlerin etkilerinden korumak için “Türkiye Yüzyılında; tarım, orman ve su kaynaklarında sürdürülebilir ve güvenli bir gelecek” vizyonu ve “Tarım, orman ve su kaynakları ile doğal ekosistemleri koruyarak, verimli ve sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi ve kırsal kalkınmayı sağlamak amacıyla politikalar belirlemek ve uygulamak.” misyonuyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bütün yasal düzenlemeleri tamamlayarak suyu merkeze alan hangi ürünü, nerede, ne kadar üretmemiz gerektiğini ortaya koyan ve potansiyelimizi harekete geçirecek tarımda planlı üretim dönemini başlattık. Üst üste iki yıl işlenmeyen arazilerin kiralanmasına imkân veren yasal düzenlemeyi hayata geçirdik. Ayrıca, tarımsal örgütlerin kapasitelerini geliştirecek ve etkinliklerini artıracak derecelendirme uygulamasını başlattık.

2026 yılı haziran ayında ilk sonuçları TÜİK tarafından kamuoyuyla paylaşılacak olan genel tarım sayımı başlatılmıştır. Tarımda dijitalleşme ile uydudan izlediğimiz tarım arazilerinden en yüksek verimi elde etmek için yapay zekâ ve uydu görüntülemeye dayalı karar destek sistemlerini uygulamaya alıyoruz.

Yeni tarımsal destekleme modelini de bu süreçte hayata geçirdik. Tarımsal destekleri, sade ve daha etkin hale getirdik. İlk defa destek tutarlarını üretim döneminden önce ve önümüzdeki 3 yıl için açıkladık.

Vatandaşlarımızın sağlıklı ve güvenilir gıdaya ulaşması için denetim ve kontrollere aralıksız devam ediyoruz. Uygunsuzlukları firma ismi ve markası ile anlık olarak elektronik ortamda tüketicilerimizle paylaşıyoruz.

Kırsal alanda çevrenin korunmasını dikkate alan, yaşam kalitesini artıran, gençlerin ve kadınların üretime katılmasını sağlayan tedbir ve teşvikler uyguluyoruz.

Yeşil vatanımızı sürdürülebilir orman yönetimi anlayışıyla koruyup geliştirirken, Milli Su Politikası çerçevesinde su kaynaklarımızı yönetmeye devam ediyoruz.

Nisan ayında düzenleyeceğimiz 4. Tarım Orman Şûrası’nda, sektörümüzü tüm paydaşlarla detaylı şekilde ele alacağız. Burada, hedef odaklı gelişim stratejilerini belirleyecek ve Bakanlığımızın geleceğe yönelik politikalarına önemli bir yol haritası oluşturacağız.

Tüm bu hizmetleri yerine getirirken, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasına yönelik faaliyetlere öncelik veren, hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın bir gereği olarak bir kılavuz mahiyetinde hazırlanan Bakanlığımız 2025 Yılı Performans Programının kamuoyuna faydalı olmasını diliyorum.

İbrahim YUMAKLI
Tarım ve Orman Bakanı

TABLO VE GRAFİKLER

Tablo 1.Sosyal Tesis Durumu.....	15
Tablo 2. Araç Durumu.....	15
Tablo 3. Teknolojik Kaynaklar.....	16
Tablo 4. Personelin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı.....	18
Tablo 5. Personelin İstihdam Türlerine Göre Dağılımı.....	18
Tablo 6. Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı.....	18
Tablo 7. Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	19
Tablo 8. Yıllara Göre Bakanlık Bütçesi.....	20
Tablo 9. Yıllara Göre Tarımsal Desteklemeler.....	20

KISALTMALAR LİSTESİ

Ar-Ge	Araştırma - Geliştirme
BSGM	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü
BÜGEM	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
DKMP	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
EYDB	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
GGBS	Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi
GKGM	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü
HAYGEM	Hayvancılık Genel Müdürlüğü
İYS	İnternet Yönetim Sistemi
KKYDP	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
METT	Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluğu
SYGM	Su Yönetimi Genel Müdürlüğü
ŞDB	Şeker Dairesi Başkanlığı
TADB	Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı
TAGEM	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
TBS	Tarım Bilgi Sistemi
TRGM	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
TURKVET	Hayvan Kayıt Sistemi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

I. GENEL BİLGİLER

A. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Tarım ve Orman Bakanlığının görevleri 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde tanımlandığı haliyle aşağıda yer almaktadır.

- Bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesi ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapmak,
- Gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması ile verimli kullanılmasını sağlamak,
- Çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek,
- Ormanların korunması, geliştirilmesi, işletilmesi, ıslahı ve bakımı, ağaçlandırma ve ormanla ilgili mera ıslahı konularında politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak,
- Tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik politikalar geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak, korunan alanların belirlenmesi, muhafazası ve geliştirilmesini sağlamak,
- Su kaynaklarının korunmasına ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına dair politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak, ulusal su yönetimini koordine etmek,
- Bakanlığın faaliyet alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması amacıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek,
- Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

- Güvenilir gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikaların oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten işyerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu işyerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak,
- Gıda, gıda katkı maddeleri ve yemler ile gıdayla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek,
- Yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek,
- Yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak,
- Hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek,

- Canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek,
- Bitki, hayvan, gıda ve yem güvenirliliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak,
- Hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak,
- Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek,
- Hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek,
- Hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek,
- Bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak,
- Bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenirliliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak,
- Hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek.

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

- Bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak,
- Bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek,
- Bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek,
- İnsan sağlığını ve ekolojik dengeyi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak,
- Çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak,
- Bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak,
- Tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek.

Hayvancılık Genel Müdürlüğü

- Hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek,
- Hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek,
- Yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak,
- Hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek,
- Hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak,
- Hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulatmak,
- Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek,
- Hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak,
- Hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak.

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

- Denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek,
- Balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak,
- İthal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirleme,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak,
- Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihsal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihsal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralama ve kullanılma esaslarını belirlemek,
- Balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak.

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

- Rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek,
- Tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak,
- Üreticilerin bilgi düzeyini yükseltmek; kooperatif, birlik ve diğer üretici örgütlerinin kurulmasına izin vermek; kooperatif, birlik, oda, üretici örgütleri ve bunların iştiraklerini denetlemek,

desteklemek; bunların eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olarak sonuçlandırılması için gerekli tedbirleri almak,

- Toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak,
- Arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek,
- Tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak,
- Çiftlik muhasebe veri ağını kurmak ve işletmek,
- Tarımsal verileri toplamak ve istatistikleri oluşturmak,
- Entegre idare ve kontrol sistemini işletmek,
- Tarımsal sulamada verimliliği arttırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak,
- Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre kirliliği, kuraklık, çölleşme ve benzeri sebeplerden kaynaklanan tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak,
- El sanatlarını geliştirmek,
- Tarımsal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Avrupa Birliği kaynakları ve diğer uluslararası kaynaklarla yürütülen kırsal kalkınma programlarına ilişkin koordinasyonu sağlamak,
- 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak,
- 4/5/2007 tarihli ve 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan İzleme Komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek,
- Tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak,
- Genel Müdürlüğün görev alanı ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve işletmek.

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

- Ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak,
- Çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek,
- Yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak,
- Tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak,
- Toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak,

- Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek,
- Hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak,
- Denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek,
- Gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak,
- Ulusal ve uluslararası alanda Ar-Ge faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

- Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek,
- Su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlarla işbirliği içinde yürütmek,
- Ulusal su veri tabanı oluşturmak,
- Su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrate duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek,
- İçme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek,
- İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak,
- Yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek,
- Taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak,
- Nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak,
- Ulusal Su Kurulunun sekretarya hizmetini yürütmek.

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren, Avrupa Birliği ile ilgili konularda; müzakerelere ilişkin hazırlıkları yapmak, toplantılara katılmak, Avrupa Birliği-Türkiye ortaklık organlarında alınan kararlarla ilgili olarak uyum ve uygulama çalışmalarını yürütmek, Bakanlık birimleri arasında koordinasyonu sağlamak,
- Bakanlığın yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar ile ilişkilerini yürütmek, koordinasyonu sağlamak, ikili ve çok taraflı bilimsel, sınai ve teknik işbirliği anlaşmaları ile bölgesel işbirliği anlaşmaları ve protokollerinin hazırlanmasına yardımcı olmak,
- Bakanlığın Avrupa Birliği, diğer yabancı ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü projelerin ve programların hazırlanmasını, koordinasyonunu, yürütülmesini ve kontrolünü sağlamak,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda protokol faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,
- Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren dış ilişkilerle ilgili konularda kongre, konferans ve toplantılar düzenlemek veya düzenlenmesini sağlamak, Bakanlıkça düzenlenecek uluslararası organizasyonları koordine etmek.

Personel Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın personel politikası ve planlaması ile personel sisteminin geliştirilmesi ve performans ölçütlerinin oluşturulması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak,
- Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemleri ile personel eğitim faaliyetlerini yürütmek.

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.

Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın hedef ve politikaları doğrultusunda iş modelleri ve yürütülen iş süreçlerine uygun olarak bilişim hedeflerini belirleyerek tasarlamak ve yayımlamak, iş planlarını, mali planları ve kaynak planlarını hazırlamak, bu hususlarda gerekli bilişim standartlarını tespit etmek,
- Bilişim çözümlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için Bakanlıkça belirlenen eylem planlarında yer alan bilgi teknolojileri ile ilgili stratejilerin Bakanlık teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar nezdinde koordine ederek uygulanmasını sağlamak ve mevzuat oluşturma çalışmalarına katılmak.
- Bakanlık hizmetlerine ilişkin veri ve bilgi akışını içeren her türden bilgi sistemleri ve projelerini yapmak ve yaptırmak, ulusal ve uluslararası kapsamda, sistemler arası çevrimiçi ve çevrimdışı veri akışını, paylaşımını ve koordinasyonu sağlamak ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Bakanlığın bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi ile ilgili işleri yürütmek, haberleşme ve siber güvenliği sağlamak, güvenlik politikaları geliştirmek, güvenlik katmanları oluşturmak,
- Bilişim çözümlerinin gerektirdiği lojistik, idari ve teknik desteği sağlamak,

- Bakanlığın internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları ile ilgili teknik çalışmaları yapmak,
- Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması, geliştirilmesi ve işlenmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek,
- Bakanlık konularına ait bilgi sistemleri ve teknolojileri, yapay zekâ, büyük veri alanlarında uluslararası gelişmeleri izlemek, ülke uygulamalarını ve tecrübelerini paylaşmak, gerektiğinde uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, edinilen tecrübeleri gerekli uygulamalara yansıtma.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemlerinin teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,
- Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmasını temin etmek üzere gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakan'a sunmak.

Strateji Geliştirme Başkanlığı

- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malî hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı

- 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanunla Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtole İçkiler İhisarı Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek,
- 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek.

Şeker Dairesi Başkanlığı

- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek.

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

- 5018 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısınma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek,
- Bakanlığın genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

- Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak,

- Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak, bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek,
- Bakanlığın görev alanına giren konularda personel eğitimi hariç eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak,
- Bakanlığın görev alanına giren alanlarda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak,
- Çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

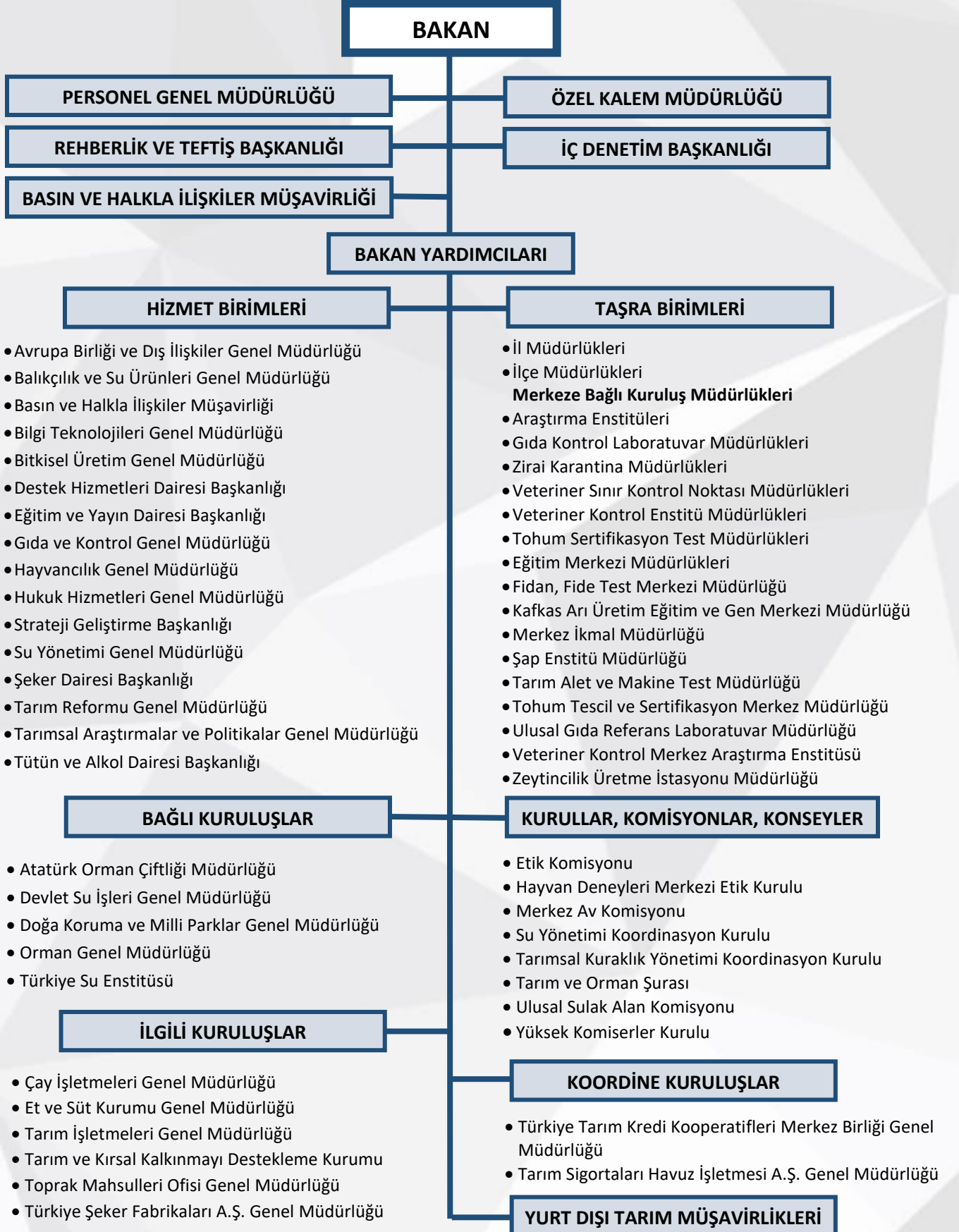
- Bakanlığın basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usûl ve esaslara göre yürütülmesini sağlamak,
- 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

İç Denetim Başkanlığı

- Bakanlık kaynaklarının ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini, nesnel risk analizlerine dayalı olarak değerlendirmek, rehberlik ve danışmanlık yapmak,
- Risk analizlerine dayalı iç denetim plan ve programlarını hazırlamak ve geliştirmek
- Denetim ve danışmanlık faaliyetlerini yürütmek, Üst Yönetici tarafından talep edilen ve görev alanına giren program dışı görevleri gerçekleştirmek,
- Bakanlığın kurumsal yönetim, risk yönetimi, kontrol süreçlerinin etkinlik ve yeterliliğini değerlendirmek,
- İç denetim birim başkanlığının görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilecek bilgi, yetenek, tecrübe ve meslekî yeterliliğe sahip iç denetçi kadrosunu Bakanlığın insan kaynakları politikaları ile uyumlu olarak oluşturmak ve bunun için gerekli prosedürleri gerçekleştirmek,
- İç denetim yönergelerini ve işlem süreçlerini Kurulun düzenlemelerine uygun olarak hazırlamak ve geliştirmek,
- İç denetim faaliyetlerinin sonuçları hakkında Üst Yöneticiye belirli aralıklarla bilgi sunmak, iç denetim alanındaki gelişmeler ve en iyi uluslararası uygulamalar konusunda bilgilendirmek,
- Denetim raporlarının bir örneğini Başkanlıkta muhafaza etmek,
- İç Denetim faaliyetinin sağlıklı şekilde yürütülmesini temin edecek verilerin toplanması ve izlenmesi amacıyla bilgi sistemlerini kurmak veya kurulmasını sağlamak,
- İç denetim faaliyeti ilgili diğer işlemleri yürütmek.

B. TEŞKİLAT YAPISI

Tarım ve Orman Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatı Organizasyon Şeması

Bakanlığın taşrada 81 İl Müdürlüğü, 922 İlçe Müdürlüğü, 162 Kuruluş Müdürlüğü bulunmaktadır.

C. FİZİKSEL KAYNAKLAR

1. Varlıklar

Tarım ve Orman Bakanlığımızın merkezde 23 adet, taşrada 1.357 adet olmak üzere toplam 1.380 adet hizmet binası mevcuttur.

Taşrada; bölge, il, ilçe ve müessese müdürlüklerinin 84 adedi hizmetlerini kiralık binada yürütmektedirler.

Tablo 1.Sosyal Tesis Durumu

Sosyal Tesisler (Adet)	Merkez	Taşra	Toplam
Lojman	424*	3.283	3.707
Yazlık – Kışlık Kamp	0	4**	4
Kreş	1	2	3
Çocuk Kulübü	1	0	1
Eğitim Tesisi	0	2	2
Misafirhane	1	51	52
Kafeterya	2	5	7
Spor Tesisi	1	1	2
Kuaför	1	0	1
Yemekhane	1	262	263

*20 Adet kamu konutu deprem risk analizi sonuçlanıncaya kadar tahsis dışı tutulmuştur.

**Urla Kampı 04.10.2022 Tarih ve 31974 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6177 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile özelleştirme kapsamındadır.

Tablo 2. Araç Durumu

Araç Çeşidi	Adet	Yüzde (%)
Otomobiller	1.067	25,05
Yolcu Taşıma Araçları	463	10,87
Yük Taşıma Araçları	1.307	30,69
Arazi Taşıtları	246	5,78
Özel Amaçlı Taşıtlar	84	1,97
Mopet ve Motosikletler	417	9,78
Motorsuz Kara Araçları	326	7,65
Deniz Araçları	320	7,51
Diğer Taşıtlar	30	0,70
Toplam	4.260	100

Kaynak: Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi 31.12.2024

2. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

Bakanlığımızın sahip olduğu donanım araçlarına ve teknolojik kaynaklara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. Teknolojik Kaynaklar

Malzemenin Adı	Adet
Masaüstü Bilgisayar	43.332
Dizüstü Bilgisayar	14.120
Tablet Bilgisayar	1.853
Yazıcı	27.171
Faks	867
Fotokopi Makinesi	2.081
Projeksiyon Cihazı	1.646
Tarayıcı	2.744
Telefon	25.393
Modem (Erişim Cihazları)	464
Fotoğraf Makinesi	767
Kamera	6.834
Video	102

Kaynak: Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi 31.12.2024

Yazılım Uygulamaları

Web Tabanlı Uygulamalar: Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin görev ve sorumlulukları çerçevesinde vermiş olduğu hizmetlerin elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı bir şekilde yönetimi için kurum personeli, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kullanılan uygulamalardır. Bakanlığımızda 185 adet web tabanlı uygulama mevcuttur. Tarım üretimlerinin ve üreticilerinin kayıt altına alındığı sistemler başta olmak üzere gıda, tarım ve ormancılık alanında birbirinden farklı büyüklüklere sahip bilgi sistemleri geliştirilmektedir.

Mobil Uygulamalar: Bakanlığımızın sunmakta olduğu hizmetlere daha kolay ve hızlı ulaşılabilmesini sağlayabilmek amacıyla geliştirilmiş uygulamalardır. Bakanlığımızda 30 adet mobil uygulama mevcuttur. Uygulamalar kurumsal hesaplarımız üzerinden uygulama marketlerinde yayınlanmaktadır.

e-Devlet Uygulamaları: Vatandaşın, Bakanlığımızın sunduğu hizmetlere elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı olarak ortak bir nokta üzerinden ulaşabilmesi amacıyla, geliştirilen uygulamaların e-devlet sistemine entegrasyonu sağlanmıştır. E-devlet üzerinde Bakanlığımıza ait 119 adet hizmet bulunmaktadır. Devreye alınan hizmetlerin bir kısmının tam entegrasyonu yapılmış olup, bir kısmının da kimlik doğrulama yöntemi SSO (Single Sign-On) ile entegrasyonu sağlanmıştır. Birimlerin ve kullanıcıların talepleri doğrultusunda, Bakanlığımız hizmetlerinin e-devlet entegrasyonu çalışmalarına devam edilmektedir.

İnternet Sitesi ve Portal Uygulamaları

Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bölge müdürlüklerine ait kurumsal web siteleri için web sitesi hizmeti sağlanmaktadır. Bu hizmetin sağlanması için mevcutta altyapı olarak Microsoft SharePoint ürünü kullanılmaktadır.

İnternet Yönetim Sistemi (İYS): İç kaynaklar kullanılarak dışa bağımlılıktan kurtulmak suretiyle, talepleri karşılayacak şekilde kaliteli hizmet sunmak ve maliyetleri azaltmak amacıyla geliştirilen İYS ile mevcut web sitesi içerik yönetimi hizmeti için kullanılan Microsoft SharePoint alt yapısının devre dışı bırakılması çalışmaları devam etmektedir.

İYS üzerinden yayına alınan web siteleri bulunmakta olup, projenin geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

Proje Web Siteleri: Bakanlık birimlerden gelen web sayfası talepleri, İçerik Yönetim Sistemi alt yapısı kullanılarak karşılanmaktadır.

Kurumsal Portal: Bakanlık personelinin her türlü verilerine her yerden ulaşmasını sağlamak ve iletişim maliyetlerini azaltmak amacıyla geliştirilen Kurumsal Portal üzerinde, Bakanlık personeli kişiselleştirebildikleri bir platform oluşturularak yetkileri dahilinde iç ve dış verilere ulaşabilecek ve bu sayede iletişimlerini kolaylaştırarak kurumsal paylaşımları artacaktır.

Dijital Dönüşüm Projeleri

Türkiye'nin e-Devlet'ten dijital devlete geçişi aşamasında yeni Dijital Devlet Stratejisi çalışmalarına Bakanlığımız aktif katılım sağlamaktadır. Tarımın dijitalleşmesi konusundaki projelere alt yapı sağlanmaktadır. Bununla birlikte tarım ve orman ile ilgili bilgi sistemlerine yönelik yazılım ve donanımların iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve güvenlik zafiyetlerini en aza indirecek siber güvenlik faaliyetlerinin sağlanmasını içeren çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımız Türkiye Yüzyılında teknoloji boyutunda operasyonel kapasitelerin artırılması faaliyetlerini planlamış ve projeler yürütülmektedir.

Veri Merkezi ve Sunucu Altyapısı

Bakanlığımız veri merkezinde kullanılan sistemler, kesintisiz hizmet verebilmek amacıyla imkânlar çerçevesinde yedekli yapıda tasarlanmıştır.

Bakanlığımızın dijital ortamda sunduğu hizmetlerin 7/24 devamlılığının sağlanması için ihtiyaç duyulan gerekli iyileştirme ve düzenlemeler yapılmaktadır.

D. İNSAN KAYNAKLARI

Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında, 5.459'u merkez teşkilatında, 62.275'i taşra teşkilatı, 6'sı yurt dışı teşkilatında olmak üzere toplam 67.740 personel çalışmaktadır. Görev yapmakta olan personelin 20.728'i kadın, 47.012'si ise erkek çalışandır.

Tablo 4. Personelin Cinsiyet Durumuna Göre Dağılımı

Cinsiyet	Memur		İşçi		4/B Sözleşmeli Personel		Genel Toplam
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	
Merkez	2.533	1.701	698	490	30	7	5.459
Taşra	33.346	14.025	7.466	1.997	2.841	2.475	62.150
Döner Sermaye	85	32	8	-	-	-	125
Yurt Dışı	5	1	-	-	-	-	6
Genel Toplam	35.969	15.759	8.172	2.487	2.871	2.482	67.740

08.01.2025 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 5. Personelin İstihdam Türlerine Göre Dağılımı

İstihdam Türleri	Sayı
Memur	51.728
Kadrolu İşçi	10.657
Geçici İşçi	2
4/B Sözleşmeli Personel	5.353
Toplam	67.740

08.01.2025 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

Tablo 6. Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı

Hizmet Sınıfı	AVHS	GİHS	SHS	THS	YHS	4/B	İşçi	Genel Toplam
Merkez	5	1.667	349	2.120	93	37	1.188	5.459
Taşra	153	5.677	10.821	28.877	1.843	5.316	9.463	62.150
Döner Sermaye	-	83	-	24	10	-	8	125
Yurt dışı	-	6	-	-	-	-	-	6
Genel Toplam	158	7.433	11.170	31.021	1.946	5.353	10.659	67.740

08.01.2025 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

Not: AVHS: Avukatlık Hizmetleri Sınıfı, GİHS: Genel İdare Hizmetleri Sınıfı, SHS: Sağlık Hizmetleri Sınıfı, THS: Teknik Hizmetler Sınıfı, YHS: Yardımcı Hizmetler Sınıfı, 4/B: 4/B Sözleşmeli Personel, İşçi: Kadrolu İşçi ile Geçici İşçi Toplamı.

Tablo 7. Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Memur	4/B Sözleşmeli Personel	İşçi	Toplam
Doçent	73	-	-	73
Doktora	1.906	3	-	1.909
Lisansüstü	8.374	129	36	8.539
Lisans	30.447	2.583	688	33.718
Yüksek Okul	6.267	1.216	1.085	8.568
Meslek Lisesi	1.556	95	673	2.324
Lise	2.093	1.309	3.939	7.341
İlköğretim/Ortaokul	505	6	1.714	2.225
İlkokul	440	11	2.235	2.686
Okur Yazar	67	1	289	357
Genel Toplam	51.728	5.353	10.659	67.740

08.01.2025 tarihli Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi verilerine göre hazırlanmıştır.

E. DİĞER HUSUSLAR

Bakanlığımızın merkezde 22, taşrada 1.177 olmak üzere toplam 1.199 harcama birimi bulunmaktadır. Yıllar itibarıyla Bakanlığımız bütçesi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8. Yıllara Göre Bakanlık Bütçesi

(Milyon TL)

Yıllar	Ödenek Tutarı	Artış (%)
2012	20.158	-
2013	23.608	17,1
2014	25.175	6,6
2015	26.410	4,9
2016	30.161	14,2
2017	34.200	13,4
2018	36.400	6,4
2019	33.743	-7,3
2020	40.302	19,4
2021	51.518	27,8
2022*	83.579	62,2
2023*	141.536	69,3
2024	283.124	100,0
2025**	438.122	54,7

Kaynak: Yılı Bütçe Kanunları *2022-2023 Yılları Ek Bütçe Kanunu dahil **2025 Yılı Bütçe Kanunu

Kaynakları etkin, ekonomik ve verimli kullanarak, üretici gelirlerini garanti altına alacak ve Bakanlık politikalarının amacına ulaşmasına hizmet edecek etkin bir destekleme sisteminin kurulması amacıyla Bakanlığımızın en önemli bütçe harcamasını oluşturan tarımsal desteklere ait veriler aşağıda yer almaktadır.

Tablo 9. Yıllara Göre Tarımsal Desteklemeler

(Milyon TL)

Yıllar	Ödenek Tutarı	Artış (%)
2010	5.947	-
2011	7.103	19,4
2012	7.686	8,2
2013	8.809	14,6
2014	9.287	5,4
2015	10.067	8,4
2016	11.645	15,7
2017	12.942	11,1
2018	14.727	13,8
2019	17.087	16,0
2020	21.949	28,5
2021	24.133	10,0
2022	39.948	65,5
2023	63.775	59,6
2024	91.944	44,2
2025*	135.753	47,6

Not: Tablodaki veriler yıllara göre gerçekleşme değerleri olup *2025 yılı değeri 2025 Yılı Bütçe Kanunu Ödeneğidir.

Tablodaki verilere Tarımsal amaçlı sermaye transferleri ve afet ödemeleri dâhildir.

II. PERFORMANS BİLGİLERİ

A. TEMEL POLİTİKA VE ÖNCELİKLER

12. KALKINMA PLANI (2024-2028)

Kalkınma Planının Tarım ve Gıda Amacı

487.Üretimin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını bütüncül olarak ele alan, teknoloji kullanım düzeyi ve verimliliği yüksek, örgütlü, rekabetçi, arz-talep dengesi çerçevesinde planlı üretim yapılan, doğal kaynakları etkin ve sürdürülebilir kullanan, toplumun yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayan bir tarım sektörünün oluşturulması temel amaçtır.

3.1. İSTİKRARLI BÜYÜME, GÜÇLÜ EKONOMİ

299.Tarım sektöründe sanayiyle etkileşimi daha yüksek bir yapı içinde gıda arz güvenliğinin sağlandığı, verimliliğin artırıldığı, risklere karşı dayanıklı bir üretim yapısı tesis edilecektir.

3.1.1. Makroekonomik Politika Çerçevesi

317.Başta enerji, ulaştırma, sanayi ve tarım sektörleri olmak üzere sürdürülebilir, düşük emisyonlu, dijital üretim teknikleriyle bütünlük ve çevre dostu politikalar benimsenecek, net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda yeşil dönüşüme yönelik gerekli düzenlemeler hayata geçirilecektir.

320.Sanayi sektörü ve sanayi sektörünü destekleyen hizmet ve tarım sektörleri bütüncül bir anlayışla yönlendirilerek Ar-Ge, yatırım, işgücü ve kurumsallaşmaya dayalı verimlilik artışları ekonomi geneline yaygınlaştırılacaktır.

321.Tarım sektöründe, sanayi sektörüyle etkileşim içerisinde, gıda arz güvenliğini sağlayan, verimliliğin arttığı, risklere karşı dayanıklı bir üretim yapısı tesis edilecektir. Tarımda kaynakların bilinçli kullanımı ve sürdürülebilir yönetimi için stratejiler geliştirilecek ve yeni teknolojilerden faydalanılmasına yönelik politikalar uygulamaya konulacaktır.

323.Enerji ve madencilik sektöründe yeşil dönüşüm dikkate alınarak doğal kaynaklardan azami ölçüde faydalanılmasını sağlayacak yatırımlar hayata geçirilecektir. Doğal kaynaklarımızın bütüncül bir bakış açısıyla sanayi ve tarım sektörlerinin üretim süreçlerinde kullanımı artırılacaktır.

3.1.2. Yurtiçi Tasarruflar

350.Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasında yer alan sorumlu üretim ve tüketim davranışlarının (SKA 12) toplumda yaygınlaştırılması özendirilecektir.

350.1.Sorumlu tüketimin unsurları olan enerji ve su tasarrufu, atığı azaltma, dayanıklı ve sürdürülebilir ürün kullanımı, geri dönüşüm, ikinci el ürün satın alma, tamir etme, yürüyüş, bisiklet ve toplu taşıma kullanımını artırmaya yönelik tüketim davranışlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

3.1.3. Ödemeler Dengesi

354.Stratejik ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi, taraf olunan ticaret anlaşmalarında ülkemizin menfaatleri doğrultusunda gerekli düzenlemelerin hayata geçirilmesi, bölgesel bağlantılılığın artırılması ve enerji ve gıda arz güvenliğinin teminine yönelik çalışmalar sürdürülecek, ikili, bölgesel ve çok taraflı ticaret diplomasisi faaliyetleri yürütülecektir.

362.Üretim ve ticaret bakımından stratejik konumdaki girdilerin arz güvenliği ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik uygulamalar hayata geçirilecektir.

362.3.Arz şoklarının görülebildiği tarımın her bir alt sektöründe ürün bazında arz risklerini ortaya koyarak yerli üretim ve ekonomik dış alım tedarikine yönelik Üretim- İhracat-İthalat Konsolidasyon Programı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

3.1.6. Maliye Politikası

397.Harcama gözden geçirmeleri yoluyla verimsiz harcama alanlarının tasfiye edilmesi, kaynakların etkin, etkili ve ekonomik kullanımı sağlanacaktır. Harcama programlarının uygulama süreçlerinde etkinlik artırılabacaktır.

397.10.Tarımsal destekler girdi maliyetlerinin azaltılması, finansman yükünün hafifletilmesi, teknoloji odaklı dönüşümün hızlandırılması, stratejik üretimin artırılması ve bu yolla gıda arz güvenliğinin temini doğrultusunda uygulanmaya devam edilecek, etkin olmayan uygulamalar sonlandırılacaktır.

3.2.YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMLE REKABETÇİ ÜRETİM

3.2.1.1.1. Kimya

439.Kimya sanayinde yerli hammadde kullanımı artırılabacaktır.

439.4.Kenevir gibi doğal üründen üretilebilen ve doğada tamamıyla çözünen ürünlerin üretimine ve sektörde kullanımına yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

3.2.1.1.2. İlaç ve Tıbbi Cihaz

441.Aşı başta olmak üzere ilaç ve tıbbi cihaz sektöründe üretim, Ar-Ge ve ihracat altyapısı desteklenecek ve arz güvenliği güçlendirilecektir.

441.13.İlaç hammaddesi olarak kullanılabilen tıbbi aromatik bitki kaynakları tespit edilecek, ilaç sanayiinin üretim sürecinde değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

3.2.2.1. Tarım ve Gıda

488.Tarım istatistikleri uluslararası standartlara uygun olarak geliştirilecek, tarım bilgi sistemleri tarımsal üretimin tüm süreçlerinin sağlıklı şekilde kayıt altına alınması ve izlenmesini temin edecek şekilde etkin işler hale getirilecektir.

488.1.Tarımsal Üretici Kayıt Sistemi diğer kayıt sistemleriyle entegre edilerek iyileştirilecek ve tarım sayımıyla kapsamlı tarım envanteri oluşturulacaktır.

488.2.Tarım istatistiklerinin ve bilgi sistemlerinin iyileştirilmesi amacıyla fizibilite raporları hazırlanacaktır.

488.3.Tarım istatistiklerinin derlenmesi, işlenmesi, analizi ve kontrolünün etkin bir şekilde yapılması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.

488.4.Kayıt ve bilgi sistemleri erken uyarı, piyasa kontrolleri, üretim planlaması ve stok yönetimini sağlayacak şekilde bütüncül bir yaklaşımla tasarlanacak, yazılım ve donanım altyapısı iyileştirilecektir.

488.5.Ürün ve tarım parseli bazında asgari ve azami üretim alanları belirlenecek, çiftçi başvurularının, üretim izinlerinin ve ekim kontrolünün çerçevesi ortaya konulacaktır.

489.Dijitalleşme, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleriyle akıllı tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

489.1.Tarım işletmeleri ve üretici örgütlerinin akıllı tarım uygulamaları konusundaki beşeri ve teknik altyapılarının geliştirilmesi desteklenecektir.

489.2.Akıllı tarım uygulamalarına yönelik yazılım ve ekipmanın yerli üretimi desteklenecektir.

490.Tarım arazilerinin korunması, sürdürülebilir kullanımı ve etkin yönetimi sağlanacaktır.

490.1.Tarımsal arazi kullanım planlarının hazırlanması tamamlanacaktır.

490.2.Tarım arazisi piyasalarının geliştirilmesi ve tarım arazilerinin etkin kullanılmasının sağlanması amacıyla arazi bankacılığı sisteminin kurulmasına yönelik düzenleme yapılacaktır.

490.3.Tarım arazilerinin kullanımı etkin şekilde izlenecek, kullanılmayan araziler üretime kazandırılacaktır.

490.4.Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı kullanımına yönelik denetimler artırılabilecektir.

490.5. Arazi toplulaştırma çalışmalarına sulama yatırımlarıyla entegre bir şekilde devam edilecektir.

490.6.Tarım arazilerinde toprağın organik madde içeriğinin artırılması ile toprak erozyonu ve kirliliğinin önlenmesine yönelik uygulamalar desteklenecektir.

491.Bitkisel üretimde planlı üretime geçilecek, nitelikli genetik materyal kullanılarak verimin yükseltilmesi ve başta nüfusu yüksek büyükşehirlerde olmak üzere örtü altı yetiştiriciliğinin geliştirilmesi yoluyla üretim artırılabilecektir.

491.1.Bitkisel ürünlerin arz talep dengesi, tarım arazilerinin kabiliyet sınıflarına uygun kullanımı ve stratejik ürünlerin üretiminde kendine yeterliliğin sağlanması amacıyla üretim planlaması yapılacaktır.

491.2.Sertifikalı tohumluk üretim ve kullanımının desteklenmesine devam edilecektir.

491.3.Ürün kayıplarının ve lojistik maliyetlerin azaltılarak tüketicilerin tarım ürünlerine uygun fiyatla ulaşabilmelerini temin etmek üzere önemli tüketim merkezi kentlerin çeperlerinde kent tarımının geliştirilmesine özel önem verilecektir.

491.4.Örtü altı yetiştiriciliğine yönelik mevcut seraların modernize edilmesine ve modern seraların kurulmasına yatırım ve işletme finansman desteği sağlanacak, jeotermal sera organize tarım bölgesi sayısı artırılabilecektir.

491.5.Yurt içinde geliştirilen çeşitler kullanılmak suretiyle endüstriyel amaçlı kenevir üretimi artırılabilecektir.

492.Hayvansal üretimde verim ve kalite yükseltilecek, en önemli hayvansal üretim girdisi olan yem maliyetlerinin azaltılmasına yönelik mera ıslah çalışmalarına hız verilecek, ürün ve pazar çeşitliliği artırılabilecektir.

492.1.Anaç hayvan sayısı artırılarak kırmızı et üretimindeki küçükbaş payının yükseltilmesi amacıyla küçükbaş hayvan yetiştiriciliği desteklenecektir.

492.2.Süt fiyatlarının, büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin maliyet ve gelirlerinin yanı sıra et ve süt üretim dengesi gözetilerek istikrarlı seyretmesi sağlanacaktır.

492.3.Mera ıslah çalışmaları olatmaya yardımcı yapıların da kurulmasını içerecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla sürdürülecek, yönetim (amenajman) planlarının etkin uygulanması sağlanacaktır.

492.4.Demografik dönüşümler ve kırsaldan göç neticesinde yeterince istifade edilmeyen meraların, orta ve büyük ölçekli besi ve süt sığırcılığı faaliyeti yürüten işletmelere münhasıran yem bitkileri üretimi amacıyla kiralama ve benzeri yöntemlerle kullanımını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılacaktır.

492.5.Kanatlı hayvan ürünleri ihracatında ürün ve pazar çeşitliliği artırılabacaktır.

492.6.Arıcılıkta ürün çeşitliliği ve üretim artırılabacaktır.

492.7.İpekböceği yetiştiriciliğinde ürün kalitesinin ve üretimin artırılması amacıyla yaş koza, ipekböceği tohumu ve modern tesis kurulmasının desteklenmesine devam edilecektir.

493.Su ürünleri üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla denetimler etkinleştirilecek, yetiştiricilik üretiminde doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik korunarak yapılacak yeni yatırımlar ile üretim ve ihracat artırılabacaktır.

493.1.Su ürünleri kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yasadışı avcılığın önlenmesi ile istilacı ve yabancı türlerin yayılımının önlenmesine yönelik kontrol, denetim ve izleme faaliyetleri etkin şekilde yürütülecektir.

493.2.Ürün çeşitliliği ve markalaşma ile uluslararası rekabetçiliğin artırılması sağlanarak ihracat gelirleri artırılabacaktır.

493.3.Küçük ölçekli balıkçılık işletmeleri, ekonomik sürdürülebilirliklerinin sağlanması ve çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla desteklenecektir.

493.4.Yeni su ürünleri yetiştiricilik bölgeleri planlanacak, yetiştiricilik tesislerinin kapasite kullanım oranları ve üretim verimliliği yükseltilecektir.

494.Gıda güvenilirliğini teminen altyapının iyileştirilmesine yönelik yatırımlar sürdürülecek, gıda denetimi, bitki ve hayvan hastalık ve zararlılarıyla mücadele hizmetleri etkinleştirilecektir.

494.1.İşletme Odaklı Koruyucu Veteriner Hekimlik Sistemiyle insan ve hayvan sağlığına yönelik tek sağlık politikası hayata geçirilecektir.

494.2.Ülkemizde piyasaya arz edilen veteriner tıbbi ürünlerin tüm test ve analizlerini yapacak olan Veteriner Tıbbi Ürün Kontrol Merkezi kurulacaktır.

494.3.Veteriner aşuları ve teşhis kiti üretimi amacıyla güçlü Ar-Ge altyapısına ve aşı suş bankasına sahip bir aşı üretim merkezi kurulacaktır.

494.4.Veteriner aşularının sevkine yönelik, üretimden uygulamaya kadar tüm aşamalarda soğuk zincirin tesis edilmesi amacıyla lojistik altyapı iyileştirilecektir.

494.5.Bitkisel üretimde bilinçsiz zirai ilaç kullanımına yönelik denetim ve eğitimler artırılacak, kimyasal uygulamalara alternatif biyolojik ve biyoteknik mücadele yöntemleri desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.

494.6.Gıda kontrol hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla yapılacak ihtiyaç analizi kapsamında laboratuvar altyapısı güçlendirilecektir.

495.Gıda güvenliğini teminen israfın önlenmesi, etkin stok yönetimi ile pazarlamaya yönelik altyapı ve uygulamaların geliştirilmesi sağlanacaktır.

495.1.Tarım ürünleri soğuk zincir lojistik altyapısının iyileştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

495.2.Tarım ve sanayi etkileşiminin güçlendirilmesi amacıyla sözleşmeli üretim desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.

495.3.Gıda kayıp ve israfının önlenmesine yönelik farkındalık artırma çalışmaları yapılacaktır.

495.4.Yöresel ve coğrafi işaretli ürünlerin tanıtımına yönelik faaliyetler artırılabacaktır.

496.Tarımsal amaçlı üretici örgütlerinin beşeri ve kurumsal yapıları güçlendirilerek üretimden pazarlamaya kadar tüm süreçlerde etkin rol alabilmeleri sağlanacaktır.

496.1.Üretici örgütlerinin etkinleştirilmesi amacıyla profesyonel yönetici ve tarımsal yayım konusunda uzman personel istihdamı desteklenecek, organizasyon altyapıları geliştirilecektir.

496.2.Üretici birliklerinin ticari faaliyette bulunabilmelerinin kolaylaştırılması amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.

496.3.Tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birliklerinin fiziki altyapılarının iyileştirilmesi desteklenecektir.

497.Çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında tarım sektöründe sera gazı salımının azaltılması için çevre dostu tarımsal uygulamalar desteklenerek yaygınlaştırılacaktır.

497.1.Kimyasal gübrelerin yapılacak toprak analiz sonuçlarına göre kullanımı, organik ve organomineral gübre üretimi ve kullanımının artırılması sağlanacaktır.

497.2.Nadas alanlarının daraltılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecek, baklagillerin içinde yer aldığı münavebe uygulamaları teşvik edilecektir.

497.3.Pestisit ve antimikrobiallere alternatif ürünlerin geliştirilmesi ve kullanımı desteklenecektir.

497.4.Ürün güvenilirliğini artırmak ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına katkı sağlamak amacıyla iyi tarım uygulamaları ve organik tarım desteklenecektir.

497.5.Doğrudan ekim ve azaltılmış toprak işleme metotlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

497.6.Hayvancılık kaynaklı metan emisyonlarının azaltılması amacıyla hayvan ıslah çalışmalarının yanında metan üretimini baskılayıcı alternatif yem kaynaklarının tespiti ve yem rasyonlarına uygun katkı maddelerinin ilavesi konularında Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır.

497.7.Hayvansal atıkların uygun koşullarda depolanması ve biyogaz tesislerinde işlenmesini sağlamak amacıyla altyapı desteklenerek geliştirilecektir.

498.Tarımsal araştırmalar ile eğitim ve yayım çalışmalarında kurumlar arası koordinasyon sağlanarak etkinlik artırılacak, tarımsal Ar-Ge ve yayımın bağı güçlendirilecektir.

498.1.Tarımsal araştırma projelerinin seçilmesi ve sonuçlandırılmasında mevcut kurulların üye sayıları ilgili kesimlerin yeterli sayıda ve dengeli temsilini temin edecek şekilde genişletilecektir.

498.2.Kamu, üniversite ve özel sektör işbirliği çerçevesinde hayvan ve bitki ıslahı, hassas tarım, biyoteknoloji, biyoçeşitliliğin korunması ile iklim dostu ürün ve uygulamaların geliştirilmesi alanları öncelikli olmak üzere yürütülen Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.

498.3.Tarımsal Ar-Ge çalışmalarında nitelikli personelin çalışmasının teşvik edilmesi amacıyla araştırmacıların performans kriterlerine göre desteklenmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.

498.4.Ar-Ge sonuçlarının uygulamaya yansıtılması için yayımı yapılacak, araştırma personelinin katılımı ile eğitim ve yayım programlarının nitelikleri artırılacak, Ar-Ge ile eğitim ve yayımdan sorumlu kurumlar arasında işbirliği sağlanacaktır.

498.5.Gıda güvenliği ve güvenilirliğinin sağlanmasına yönelik başta tarımda girdi kullanımı, bitki ve hayvan sağlığı, örgütlenme, pazarlama ve sulama konularında olmak üzere eğitim ve yayım faaliyetleri sosyal medya dâhil bilgi ve iletişim teknolojilerinden etkin bir şekilde faydalanılarak artırılacaktır.

499.Çiftçilerin risklerden korunması ve gelirlerinin garanti altına alınmasına yönelik uygulamaların kapsamı genişletilerek etkinleştirilecektir.

499.1.Tarım sigortacılığında ürün ve risk bazında kapsamın genişletilmesine devam edilecektir.

499.2.Gelir koruma sigortası ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

500.1. İklim değişikliğine dayanıklı ormanlar kurulacak ve ormanların yutak alan fonksiyonlarını artıracak şekilde yönetim planları geliştirilecektir.

500.2. Ormanların afetler, kuraklık ve çölleşmeyle mücadele edilmesi, biyoçeşitliliğin ve su kaynaklarının korunması, ekosistem hizmetlerinin geliştirilmesi ve arazi tahribatının dengelenmesi konuları ile sağlık, gıda, turizm ve enerji sektörlerine katkısı artırılacaktır.

500.3. Toprağın korunması ve erozyonla mücadele için yukarı havzalarda heyelan, sel ve çığ kontrol projeleri yürütülecektir.

500.5. Ormancılıkla ilgili gönüllü karbon piyasası ve yeşil sertifikasyon uygulamaları geliştirilecektir.

500.6. Ülkemiz firmalarının ormancılık sektöründe uluslararası alanda faaliyet göstermesi desteklenecektir.

501.2. Sertifika uygulamaları yaygınlaştırılarak orman ürünlerinin ticareti kolaylaştırılacaktır.

501.4. Genetiği iyileştirilmiş ve hızlı gelişen türler kullanılarak özel sektör tarafından yapılan endüstriyel ağaçlandırma uygulamaları desteklenecektir.

501.5. Toplumsal refahın artırılması ve orman köylerinden göçün önlenmesi amacıyla orman köylüleri yerinde istihdam edilecek ve kalkındırılacaktır.

501.6. Orman ürünlerinde başta girdi maliyetlerine yönelik olmak üzere gerekli düzenlemeler yapılarak fiyat istikrarı sağlanacaktır.

501.7. Orman ürünlerinin daha fazla istihdam ve katma değer sağlayan sektörlerde kullanımı artırılacaktır.

501.8. Orman ekosistem hizmetlerine erişim kolaylaştırılarak çevreye duyarlı bir yaklaşımla ekolojik turizm alanları artırılacaktır.

502.1. Orman yangınları ile etkin mücadele, biyoçeşitliliğin geliştirilmesi ve karbon depolamanın sağlanması için başta genç meşcereler olmak üzere tüm bakım müdahalelerine öncelik verilecektir.

502.3. Orman alanları ile yerleşim yerleri ve tarım alanları arasında yangına dirençli türler kullanılarak tampon bölgeler oluşturulacaktır.

503.1. Kamu sulama yatırımları, mevcut proje stokunun sürdürülebilirliği, ilerleme yüzdesi, depolama tesisi durumu, cazibeli sulama sistemine sahip olması, emsal sulama oranları yüksekliği, ekonomiye en kısa sürede

kazandırılabilme imkânı ve diğer projeler ile eş zamanlı yürütülme gerekliliği kriterleri dikkate alınarak önceliklendirilecektir.

503.2. Sulama yatırımlarının finansmanında özel sektör katılımını teşvik eden yeni iç ve dış finansman modelleri geliştirilecektir.

504.Mevcut sulama sistemlerinin rehabilitasyonuna devam edilecek, suyun kalite ve miktar olarak korunması ve etkin kullanımının sağlanmasına yönelik uygulamalara öncelik verilecektir.

504.1. Sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve modernizasyonuna yönelik yatırımlarda sulama oranı, sulanmama sebepleri, projeli durumda öngörülen zirai gelir artışı ve rantabilite katsayısı kriterleri dikkate alınacaktır.

504.3. Suyun kullanım miktarını esas alan yöntemlere göre fiyatlandırması sağlanacaktır.

504.2.Tarımda suyun verimli kullanılmasına yönelik su tasarrufu sağlayan yağmurlama ve damla sulama gibi modern sulama sistemleri yaygınlaştırılacaktır.

504.4.Tarımsal kaynaklı su kirliliğini önlemeye yönelik uygulamalar yaygınlaştırılacaktır.

504.5.Tarımsal sulamada alternatif su kaynakları kullanımının artırılması için yağmur sularının hasadı, arıtılmış atık suların sulama suyu kalitesine getirilmesi ve deniz suyunun tuzdan arındırılarak sulamada kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

505.Sulama yönetiminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.

505.1.Uzaktan algılama teknolojisi ile coğrafi bilgi sistemi tabanlı tekniklerin sulama programlarının oluşturulmasında kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

505.2.Sulama suyunun verimli kullanılması amacıyla işletmedeki mevcut sulama tesislerinde otomasyon ve karar destek sistemleri faaliyete geçirilecektir.

3.2.2.4. Turizm

523.Turizm sektörünün sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde doğal, tarihi ve sosyal çevreyi koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde olması sağlanacak ve sektörde yeşil dönüşüm hızlandırılacaktır.

523.5.Ekosistemin korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını sağlamaya yönelik planlama ve uygulamalarla korunan alanların etkin yönetimi gerçekleştirilecektir.

3.2.3.3. Bilim, Teknoloji ve Yenilik

551.Üniversiteler, araştırma altyapıları ve özel sektör arasındaki işbirlikleri yoluyla bilgi ve teknoloji transferinin artırılmasına yönelik destek mekanizmaları uygulanacak ve arayüz yapılarının kurumsal kapasiteleri geliştirilerek etkinliği artırılacaktır.

551.2.TÜBİTAK, TÜSEB, TENMAK başta olmak üzere kamu kurumları bünyesindeki araştırma merkezlerinin etkinliği ile birbirleriyle ve ekosistemdeki diğer paydaşlarla işbirlikleri artırılarak yeni teknoloji ve ürünler geliştirilmesine yönelik projeler yürütülecektir.

554.Yüksek katma değerli üretimi destekleyecek nitelikte öncül araştırma ve teknolojiler teşvik edilecektir.

554.2.Yüksek katma değerli, orta-yüksek ve yüksek teknolojlili ürünler ile hammaddesi ülkemizde olan ürünlerin yerli imkan ve kabiliyetlerle geliştirilmesine yönelik destekler artırılabacaktır.

3.2.3.4. Girişimcilik ve KOBİ'ler

563.Esnaf, sanatkar ve kooperatiflerin değişen ekonomik ve sosyal şartlara uyum sağlayacak şekilde rekabetçilikleri ve kapasiteleri geliştirilecek, denetim sistemleriyle şeffaflık ve güvenilirlikleri artırılacak, işbirliği ve ortak çalışma kültürünün yaygınlaşması sağlanacaktır.

563.4.Kooperatiflere yönelik finansal destek araçları geliştirilecek, kooperatiflerin makine ve ekipman alımı, nitelikli personel istihdamı ve demirbaş alımları desteklenecektir.

563.5.Başta tarım satış kooperatifleri, kadın kooperatifleri ile sosyal nitelikli kooperatifler olmak üzere öncelikli sektörlerde faaliyette bulunan kooperatiflere destek sağlanacaktır.

3.2.3.5. Fikri Mülkiyet Hakları

565.Toplumda fikri mülkiyet bilincinin artırılması ve yayılması sağlanacak, hedef odaklı eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri yapılacaktır.

565.12.Bitki ıslahçı hakları korumasında yapılan iş ve işlemlerde etkinliğin artırılması ve kamuoyunda farkındalık yaratılması için paydaşlara yönelik eğitim faaliyetleri düzenlenecektir.

567.Ülkemizin fikri mülkiyet varlıklarının ekonomik değere dönüşümü hızlandırılacak, sektöre! temelde ekonomik değer ölçümü yapılacaktır.

567.10.Ülkemizin ihracat potansiyeli yüksek coğrafi işaretli ürünleri için uluslararası markalaşma stratejileri geliştirilecektir.

570.Bitki ıslahçı hakları sisteminin etkinliği artırılacak ve ülkemiz ıslah çeşitlerinin uluslararası alana çıkarılması sağlanacaktır.

570.1.Bitki ıslahçı haklarına ilişkin kurumsal yapı geliştirilecek, personel ve hizmet kalitesi artırılacaktır.

570.2.Bitki ıslahçı hakları alanında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla işbirliği geliştirilecektir.

3.2.3.9.Ticaretin ve Tüketicinin Korunmasının Geliştirilmesine Yönelik Hizmetler

619.Toptan ve perakende ticaret sektöründe rekabet gücü artırılacak ve piyasa işleyişinde karşılaşılabilecek aksaklıklar üretici ve tüketicilerin faydası gözetilerek giderilecektir.

619.3.Sebze ve meyve ticaretinde üreticilerin hak ve menfaatlerinin korunmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.

619.12. Kayıt dışılığın önlenmesi ve taklit ve taşış ürünlerin önüne geçilmesi amacıyla kontrol ve denetimler daha etkin hale getirilecektir.

3.3.5. Kadın

728.Kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel hayata eşit katılımının yanı sıra eşit işe eşit ücret ilkesinin benimsendiği koşullarda istihdamının artırılması sağlanacaktır.

728.6.Kırsalda kadın girişimciliğinin ve teknoloji okuryazarlığının artırılması, kadınlara yönelik sosyal alanların oluşturulması, bakım hizmetlerinin kaliteli, ekonomik ve erişilebilir olarak sunulması, tarım işçisi olarak çalışan kadınların ücretli ve kayıtlı hale getirilmesi için çalışmalar yürütülecektir.

3.3.9. Sosyal Hizmetler, Sosyal Yardımlar ve Yoksullukla Mücadele

774.Sosyal yardım ve hizmetler altyapısı, afetler gibi olağanüstü durumlara hazırlıklı olma doğrultusunda güçlendirilecek ve kurumlar arası koordinasyon artırılacaktır.

774.2.Kırsal kesimde iklim değişikliği ve kuraklık kaynaklı yoksulluğun etkilerinin hafifletilmesi için tarımsal faaliyetler çeşitlendirilecek, tarım arazilerinin etkin ve verimli kullanımı sağlanacaktır.

3.4. AFETLERE DİRENÇLİ YAŞAM ALANLARI, SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE

3.4.1. Afet Yönetimi

833.İklim değişikliğiyle ilgili afet tehlikelerine karşı toplumsal dirençlilik artırılarak uyum kapasitesi güçlendirilecektir.

833.1.Taşkın yönetim planları tamamlanarak güncel tutulacaktır.

833.2.Taşkın koruma ve kontrol yatırımlarında bölgelerin mevsimsel yağış şartları, nüfusu, stratejik tesisler ve tarım arazilerinin durumu dikkate alınacak, taşkın koruma ve kontrol tesislerinin sayısı artırılacaktır.

833.3.Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacaktır.

833.4.Tüm havzalarda ulusal taşkın ve kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi kurulacaktır.

872.5. Nesli tehlike altında olan ve koruma altına alınan yaban hayvanlarının üretimi ve uygun doğal alanlara yerleştirilmesine ilişkin envanter ve izleme çalışmaları yapılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilir yönetimi sağlanacaktır.

833.6.Aşırı hava olayları, çölleşme, erozyon, su ve toprak koruma hususunda eğitim ve farkındalık çalışmalarlarıyla iklim değişikliğine karşı direncin artırılması sağlanacaktır.

3.4.3. Şehirleşme

855.Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerden etkilenen şehirler tarihi, sosyal ve kültürel dokuları gözetilerek iklim dostu, afete dirençli ve yaşam kalitesini yükselten bir şehircilik anlayışıyla yeniden inşa edilecektir.

855.2.Yeni ve eski yerleşimlerin etkileşiminde yer alan tarım ve orman alanları ile ekolojik hassasiyeti olan bölgelerin korunması için önlemler alınacaktır.

3.4.5. Çevrenin Korunması

865.İklim risklerine karşı, uluslararası iklim değişikliği müzakereleri, Paris Anlaşması ve Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı çerçevesinde ulusal koşullar gözetilerek sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum eylemlerinin güçlendirilmesine yönelik ilgili tüm paydaşlarla işbirliği içinde yol haritaları hazırlanacak, mevzuat düzenlemeleri yapılacak ve kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır.

865.2.2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda ara dönemler ve ilgili hedefler belirlenerek "Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi" hazırlanacak ve sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedefleri ile taahhütleri içeren "İkinci Ulusal Katkı Beyanı" güncellenecektir.

872.Karasal ve denizel ekosistemler ile ekosistem hizmetlerinin korunması, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı ile biyolojik çeşitliliğin korunması sağlanacaktır.

872.1.Karasal ve denizel korunan alanlar artırılacak, karbon yutak alanları genişletilecektir.

872.2.Ekolojik sürekliliği, ekosistem bütünlüğünü ve biyolojik çeşitliliği korumaya yönelik canlıların barınma ve beslenme amacıyla kullanabileceği korunan alanlar ve doğal yaşamı destekleyen diğer alanlar arasında bağlantıyı sağlayan ekolojik koridorlar belirlenecektir.

872.5.Nesli tehlike altında olan ve koruma altına alınan yaban hayvanlarının üretimi ve uygun doğal alanlara yerleştirilmesine ilişkin envanter ve izleme çalışmaları yapılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilir yönetimi sağlanacaktır.

872.6.İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve arazi tahribatı üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi için araştırma, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sürdürülecektir.

872.7.Genetik kaynakların toplanması, saklanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki ve tohum çeşidi ile sayısı artırılacak, Ar-Ge çalışmaları yürütülecektir.

3.4.6. Kentsel Altyapı

875.Su kaynaklarının koruma kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilir, bütüncül, etkin ve verimli şekilde yönetimi sağlanacaktır.

875.1.Etkin su kaynakları yönetimi için su kanunu çıkarılacaktır.

875.2.Su yönetiminin idari yapılanmasında koordinasyon sağlanacak, mevcut yapı daha işlevsel hale getirilecektir.

875.3.Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu ile havza kurulları ve il su kurullarının daha etkin hale getirilmesi sağlanacaktır.

875.4.Nehir havza yönetim planlarının uygulamaya geçirilmesi için kurumsal kapasite güçlendirilecektir.

876.Su kaynaklarına yönelik veri setleri niteliksel ve niceliksel olarak iyileştirilecek ve veriye dayalı planlama yapılacaktır.

876.1.İlgili tüm kurum ve kuruluşlarca güncel veri temin edilerek Ulusal Su Bilgi Sisteminin etkinliği artırılacak, mevzuat altyapısı güçlendirilecektir.

877.İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri tespit edilecek ve iklim değişikliğine uyum sağlanmasına yönelik faaliyetler yürütülecektir.

877.1.İklim değişikliğiyle ilgili çevresel faktörlerin su kaynakları üzerindeki etkileri izlenecektir.

877.2.Türkiye genelinde iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri güncel veri setleri ve senaryolar kullanılarak belirlenecektir.

878.Su kaynakları miktar, kalite ve ekosistemler açısından korunacak ve iyileştirilecektir.

878.1.Kalite ve toplam su potansiyeli bilgilerini içeren su kaynakları envanteri oluşturulacaktır.

878.4. Ruhsatsız su kullanımı ve izinsiz deşarjlar engellenecek, cezai yaptırımlar caydırıcı hale getirilecektir.

878.5.Su tahsisinde arz-talep dengesi gözetilerek suyun en faydalı şekilde kullanımına yönelik sektörel tahsis planlaması yapılacaktır.

879.Suyla ilgili kurum ve kuruluşların finansman yapıları iyileştirilecek ve işletme sorunları giderilecektir.

879.1. Finans, bütçe ve işletme su tarifeleriyle ilgili düzenleyici bir yapı oluşturulacak ve suyun gelecekteki varlığı dikkate alınarak verimli kullanımı teşvik edecek fiyatlandırma sistemine geçilecektir.

879.2.Su teminindeki enerji maliyetlerinin azaltılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.

880.Suyun verimli kullanımı sağlanacak, gelir getirmeyen su kullanımının en aza indirilmesi için gerekli tedbirler hayata geçirilecektir.

880.1.Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

880.2.Ekonomik kaçak seviyesi indeksleri kullanılarak suyun gerçek değeriyle su kayıp oranı ve gelir getirmeyen su hedefleri belirlenecektir.

880.3.Belediyelerin kayıp kaçakla mücadeleye yönelik faaliyetleri desteklenecektir.

880.4.Sanayide mevcut en iyi tekniklere geçilerek su verimliliği artırılabilecektir.

880.5.Deniz suyunun arıtılması, yağmur suyu hasadı ve gri suyun yeniden kullanımı gibi hususlarda mevzuat altyapısı geliştirilecektir.

880.6.Yerel yönetimlerin su bütçelerini oluşturması sağlanacak, su dengesi ve kayıpların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

3.4.8. Kırsal Kalkınma

895.Kırsal kesimde üretken işgücü oluşturularak ekonominin canlandırılması, sürdürülebilir doğal kaynak yönetiminin sağlanması ve yaşam kalitesinin artırılması suretiyle nüfusun kırsalda tutundurulması temel amaçtır.

897.Kırsalda nüfus kaybını önlemek ve tersine göçü sağlamak için beşeri ve sosyal sermaye geliştirilerek istihdam imkânları iyileştirilecek ve ekonominin çeşitlendirilmesi yoluyla kırsal alanların çekiciliği artırılabilecektir.

897.1.Kırsalda başta kadınlar ve gençler olmak üzere özel politika gerektiren gruplara yönelik yenilikçi sosyal programlar hayata geçirilecektir.

897.3.Kırsalda yoksulluğun azaltılması amacıyla ölçek ve dayanışma ekonomisine önem verilerek üretici örgütleri sektörel işbirliği, satış ve pazarlama, üretim teknikleri, finansman ve mevzuat gibi konularda eğitimlerle desteklenecektir.

897.4.Kırsalda üretici örgütlerinin güçlendirilmesi ve kooperatifçiliğin etkinleştirilmesi amacıyla ilgili mevzuatta iyileştirmeler gerçekleştirilecektir.

897.5.Kırsal mahalle, köy ve orman köylerinin sürdürülebilir geçim kaynaklarının oluşturulması için aile işletmelerine yönelik destekler geliştirilecektir.

897.7.Önümüzdeki döneme ilişkin "Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi" hazırlanacaktır.

898.Kırsal kalkınma destekleri çiftçi ve üretkenlik odaklı programlanacak, uygulanan farklı destekler arasında koordinasyon sağlanarak uygulamada tamamlayıcılık ve etkinlik artırılabilecektir.

898.1.Kırsal desteklerde verimliliğin artırılması, mükerrer uygulamaların önüne geçilmesi ve şeffaflığın sağlanması için etki analizleri yapılacak, destek programları arasında bütünlük sağlanmasına yönelik uygulama usulleri iyileştirilecektir.

898.2.IPARD III döneminde tarımsal işletmelerin fiziki varlıkları, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması, kırsal alanda kamu altyapı yatırımları ile kırsalda çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve tarım/çevre tedbirlerinin desteklenmesine devam edilecek ve IPARD kapsamında Yerel Kalkınma Stratejileri (LEADER) uygulanacaktır.

899.Kırsal çevrenin iyileştirilmesine ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılacak ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

899.1.Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir ve etkin kullanılması sağlanacak, ormansızlaşmayı, biyoçeşitlilik kaybını ve arazi tahribatını engelleyecek çevre odaklı kırsal kalkınma projeleri ve programları yürütülecektir.

899.2.Kırsal toplumun çevreye olan duyarlılığının artırılmasına yönelik bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.

899.3.Kır ve kentin eşgüdümünü sağlayacak her türlü altyapı iyileştirme çalışmalarında çevresel etkiler gözetilecek, emisyonu azaltıcı alternatiflere ve teknolojik yeniliklere öncelik verilecektir.

900.Kırsala yönelik istatistiki altyapı coğrafi bilgi sistemi tabanlı olarak iyileştirilecek ve mevzuat uyumu sağlanacaktır.

900.3.Kırsaldaki sosyoekonomik ve kültürel gelişmişlik düzeyini ölçmeye yönelik istatistiki çalışmalara devam edilecektir.

3.5.6. Yerel Yönetimler

957.Sahipsiz hayvanların şehir hayatını olumsuz etkilemeyecek şekilde yerel yönetimlerin daha etkin çalışmasını sağlayacak uygulamalar hayata geçirilecektir.

957.1.Yerel yönetimlerin şehirlerdeki sahipsiz hayvanların sağlık, beslenme ve barınma ihtiyaçlarına yönelik faaliyetlerinde birlik modeli dâhil alternatif yöntemler geliştirilerek bu çerçevedeki projeleri desteklenecektir.

ORTA VADELİ PROGRAM (2025-2027)

8906 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 05.09.2024 tarihli ve 32301 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan Orta Vadeli Programın (2025-2027) Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin hedefler ile politika ve tedbirlerine aşağıda yer verilmiştir.

BÜYÜME
Yeşil dönüşümün hızlandırılması
<ul style="list-style-type: none"> •Sürdürülebilir orman yönetimi çerçevesinde orman varlığı korunup genişletilerek yeni yutak alanların oluşturulmasına devam edilecek, elverişli arazilerde endüstriyel plantasyon faaliyetleri sürdürülecektir.
Tarımda verimliliğin ve üretimin artırılması
<ul style="list-style-type: none"> •Tarımsal üretimde verim artışı ve işlenmeyen tarım arazilerinin üretime kazandırılması ile ekilebilir ve sulanabilir alanların genişletilmesi yoluyla tarımsal üretim artırılabilecektir. •Bitkisel ürünlerin arz talep dengesi, tarım arazilerinin kabiliyet sınıflarına uygun kullanımı ve stratejik ürünlerde yeterlilik seviyesi dikkate alınarak üretim planlaması yapılacaktır. •Tarım ve sanayi etkileşiminin güçlendirilmesi amacıyla sözleşmeli üretim desteklenerek yaygınlaştırılacaktır. •Doğal afetlere karşı korunması da dâhil seraların doğru yerlerde ve doğru tekniklerle yapılması sağlanacak ve sera alanları, verim ve kaliteyi artırmak üzere rehabilite edilerek modernleştirilecektir. •Jeotermal kaynakların yanı sıra, rüzgâr, güneş ve biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının da kullanılacağı Organize Tarım Bölgelerinin sayısı artırılabilecektir. •Lojistik maliyetlerinin azaltılarak tüketicilerin tarım ürünlerine uygun fiyatla ulaşabilmelerini temin etmek üzere önemli tüketim merkezi olan kentlerin çeperlerinde tarımsal faaliyet desteklenecektir. •Kırsal alanların sosyo-ekonomik gelişimine katkı sağlayacak başta gençlere ve kadınlara yönelik uygulanan programların destekleme miktarları artırılabilecek, tarım ve hayvancılık özendirilecektir. •Tarımsal istatistiklerin kapsamı genişletilecek, kalitesi artırılabilecek ve veri tabanları iyileştirilecektir. •Tarım sektörünün işletme bazında daha sağlıklı veriye dayalı olarak yönlendirilebilmesi için Genel Tarım Sayımı yapılacak, idari kayıtların güncellenmesiyle kapsamlı tarım envanteri oluşturulacak ve mevcut bilgi sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara hız verilecektir. •Etkin tarımsal arazi yönetimi, rekolte tahmini ve üretim planlamasının yapılmasında tarım bilgi sistemlerinden en yüksek seviyede yararlanılması amacıyla tarım bilgi sistemlerine ilişkin yazılım ve donanım altyapısı iyileştirilecektir. •Dijitalleşme, yapay zekâ ve veriye dayalı iş modelleriyle akıllı tarım uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
FİYAT İSTİKRARI
Yönetilen yönlendirilen fiyatlar
<ul style="list-style-type: none"> •Tarımsal ürünlerin alım fiyatları, kamu maliyesine etkileri, piyasa dinamikleri ve Program hedefleri de dikkate alınarak, geçmiş enflasyona endeksleme davranışının azaltılmasına yardımcı olacak şekilde belirlenecektir.

Arz yönlü politikalar

- Gıda fiyatlarında istikrarı ve arz güvenliğini sağlamayı teminen arazinin verim kabiliyeti ile birlikte yağış ve sulama imkânları da gözetilerek stratejik tarım ürünlerinde hedef yeterlilik oranları belirlenecek ve üretim planlaması hayata geçirilecektir.
- Tarımsal üretimin teşvik edilmesi, sürdürülebilirliği ve yönetimi açısından tarımsal teşvik ve destekler üretim kararını yönlendirecek şekilde önceden açıklanarak ödemeler zamanlı bir şekilde yapılacaktır.

KAMU MALİYESİ**Afetlere dirençli yapının finansmanı**

- Orman yangınlarını önleyici tedbirlerin artırılması sağlanacak, yangınlarla mücadele amacıyla yapay zekâ uygulamalarıyla desteklenmiş karar destek sistemleri güçlendirilecek, kara ve hava taşıt filosunun artırılmasına devam edilecektir.
- Taşkın koruma ve kontrol yatırımları artırılabilecek ve taşkın hasarlarının kontrol altına alınması ve azaltılmasına yönelik taşkın erken uyarı sistemleri kurulacaktır.

2025 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI YILLIK PROGRAMI

9074 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 30.10.2024 tarihli ve 32707 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan 2025 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programının Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin tedbirlerine aşağıda yer verilmiştir.

362.3.Arz şoklarının görülebildiği tarımın her bir alt sektöründe ürün bazında arz risklerini ortaya koyarak yerli üretim ve ekonomik dış alım tedarikine yönelik Üretim İhracat- İthalat Konsolidasyon Programı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

441.13.İlaç hammaddesi olarak kullanılabilir tıbbi aromatik bitki kaynakları tespit edilecek, ilaç sanayiinin üretim sürecinde değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

488.1.Tarımsal Üretici Kayıt Sistemi diğer kayıt sistemleriyle entegre edilerek iyileştirilecek ve tarım sayımıyla kapsamlı tarım envanteri oluşturulacaktır.

488.4. Kayıt ve bilgi sistemleri erken uyarı, piyasa kontrolleri, üretim planlaması ve stok yönetimini sağlayacak şekilde bütüncül bir yaklaşımla tasarlanacak, yazılım ve donanım altyapısı iyileştirilecektir.

490.1. Tarımsal arazi kullanım planlarının hazırlanması tamamlanacaktır.

490.3. Tarım arazilerinin kullanımı etkin şekilde izlenecek, kullanılmayan araziler üretime kazandırılacaktır.

490.5. Arazi toplulaştırma çalışmalarına sulama yatırımlarıyla entegre bir şekilde devam edilecektir.

490.6. Tarım arazilerinde toprağın organik madde içeriğinin artırılması ile toprak erozyonu ve kirliliğinin önlenmesine yönelik uygulamalar desteklenecektir.

491.5. Yurt içinde geliştirilen çeşitler kullanılmak suretiyle endüstriyel amaçlı kenevir üretimi artırılabilecektir.

492.3. Mera ıslah çalışmaları otlatmaya yardımcı yapıların da kurulmasını içerecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla sürdürülecek, yönetim (amenajman) planlarının etkin uygulanması sağlanacaktır.

492.6. Arıcılıkta ürün çeşitliliği ve üretim artırılabilecektir.

493.1. Su ürünleri kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yasadışı avcılığın önlenmesi ile istilacı ve yabancı türlerin yayılımının önlenmesine yönelik kontrol, denetim ve izleme faaliyetleri etkin şekilde yürütülecektir.

493.3. Küçük ölçekli balıkçılık işletmeleri, ekonomik sürdürülebilirliklerinin sağlanması ve çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla desteklenecektir.

493.4. Yeni su ürünleri yetiştiricilik bölgeleri planlanacak, yetiştiricilik tesislerinin kapasite kullanım oranları ve üretim verimliliği yükseltilecektir.

494.2. Ülkemizde piyasaya arz edilen veteriner tıbbi ürünlerin tüm test ve analizlerini yapacak olan Veteriner Tıbbi Ürün Kontrol Merkezi kurulacaktır.

494.6. Gıda kontrol hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla yapılacak ihtiyaç analizi kapsamında laboratuvar altyapısı güçlendirilecektir.

496.3. Tarımsal amaçlı kooperatif ve üretici birliklerinin fiziki altyapılarının iyileştirilmesi desteklenecektir.

498.3. Tarımsal Ar-Ge çalışmalarında nitelikli personelin çalışmasının teşvik edilmesi amacıyla araştırmacıların performans kriterlerine göre desteklenmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.

499.2. Gelir koruma sigortası ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

500.1. İklim değişikliğine dayanıklı ormanlar kurulacak ve ormanların yutak alan fonksiyonlarını artıracak şekilde yönetim planları geliştirilecektir.

500.2. Ormanların afetler, kuraklık ve çölleşmeyle mücadele edilmesi, biyoçeşitliliğin ve su kaynaklarının korunması, ekosistem hizmetlerinin geliştirilmesi ve arazi tahribatının dengelenmesi konuları ile sağlık, gıda, turizm ve enerji sektörlerine katkısı artırılacaktır.

500.3. Toprağın korunması ve erozyonla mücadele için yukarı havzalarda heyelan, sel ve çığ kontrol projeleri yürütülecektir.

500.5. Ormancılıkla ilgili gönüllü karbon piyasası ve yeşil sertifikasyon uygulamaları geliştirilecektir.

500.6. Ülkemiz firmalarının ormancılık sektöründe uluslararası alanda faaliyet göstermesi desteklenecektir.

501.2. Sertifika uygulamaları yaygınlaştırılarak orman ürünlerinin ticareti kolaylaştırılacaktır.

501.4. Genetiği iyileştirilmiş ve hızlı gelişen türler kullanılarak özel sektör tarafından yapılan endüstriyel ağaçlandırma uygulamaları desteklenecektir.

501.5. Toplumsal refahın artırılması ve orman köylerinden göçün önlenmesi amacıyla orman köylüleri yerinde istihdam edilecek ve kalkındırılacaktır.

501.6. Orman ürünlerinde başta girdi maliyetlerine yönelik olmak üzere gerekli düzenlemeler yapılarak fiyat istikrarı sağlanacaktır.

501.7. Orman ürünlerinin daha fazla istihdam ve katma değer sağlayan sektörlerde kullanımını artırılacaktır.

501.8. Orman ekosistem hizmetlerine erişim kolaylaştırılarak çevreye duyarlı bir yaklaşımla ekolojik turizm alanları artırılacaktır.

502.1. Orman yangınları ile etkin mücadele, biyoçeşitliliğin geliştirilmesi ve karbon depolamanın sağlanması için başta genç meşcereler olmak üzere tüm bakım müdahalelerine öncelik verilecektir.

502.3. Orman alanları ile yerleşim yerleri ve tarım alanları arasında yangına dirençli türler kullanılarak tampon bölgeler oluşturulacaktır.

503.1. Kamu sulama yatırımları, mevcut proje stokunun sürdürülebilirliği, ilerleme yüzdesi, depolama tesisi durumu, cazibeli sulama sistemine sahip olması, emsal sulama oranları yüksekliği, ekonomiye en kısa sürede kazandırılabilme imkânı ve diğer projeler ile eş zamanlı yürütülme gerekliliği kriterleri dikkate alınarak önceliklendirilecektir.

503.2. Sulama yatırımlarının finansmanında özel sektör katılımını teşvik eden yeni iç ve dış finansman modelleri geliştirilecektir.

504.1. Sulama sistemlerinin rehabilitasyonu ve modernizasyonuna yönelik yatırımlarda sulama oranı, sulanmama sebepleri, projeli durumda öngörülen zirai gelir artışı ve rantabilite katsayısı kriterleri dikkate alınacaktır.

504.3. Suyun kullanım miktarını esas alan yöntemlere göre fiyatlandırması sağlanacaktır.

504.5. Tarımsal sulamada alternatif su kaynakları kullanımının artırılması için yağmur sularının hasadı, arıtılmış atık suların sulama suyu kalitesine getirilmesi ve deniz suyunun tuzdan arındırılarak sulamada kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

505.1 Uzaktan algılama teknolojisi ile coğrafi bilgi sistemi tabanlı tekniklerin sulama programlarının oluşturulmasında kullanımına yönelik Ar-Ge faaliyetleri yürütülecektir.

728.6. Kırsalda kadın girişimciliğinin ve teknoloji okuryazarlığının artırılması, kadınlara yönelik sosyal alanların oluşturulması, bakım hizmetlerinin kaliteli, ekonomik ve erişilebilir olarak sunulması, tarım işçisi olarak çalışan kadınların ücretli ve kayıtlı hale getirilmesi için çalışmalar yürütülecektir.

774.2 Kırsal kesimde iklim değişikliği ve kuraklık kaynaklı yoksulluğun etkilerinin hafifletilmesi için tarımsal faaliyetler çeşitlendirilecek, tarım arazilerinin etkin ve verimli kullanımı sağlanacaktır.

833.1. Taşkın yönetim planları tamamlanarak güncel tutulacaktır.

833.2. Taşkın koruma ve kontrol yatırımlarında bölgelerin mevsimsel yağış şartları, nüfusu, stratejik tesisler ve tarım arazilerinin durumu dikkate alınacak, taşkın koruma ve kontrol tesislerinin sayısı artırılabilecektir.

833.3. Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacaktır.

833.4. Tüm havzalarda ulusal taşkın ve kuraklık tahmini ve erken uyarı sistemi kurulacaktır.

872.5. Nesli tehlike altında olan ve koruma altına alınan yaban hayvanlarının üretimi ve uygun doğal alanlara yerleştirilmesine ilişkin envanter ve izleme çalışmaları yapılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilir yönetimi sağlanacaktır.

872.7. Genetik kaynakların toplanması, saklanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki ve tohum çeşidi ile sayısı artırılabilecek, Ar-Ge çalışmaları yürütülecektir.

875.1. Etkin su kaynakları yönetimi için su kanunu çıkarılacaktır.

875.3. Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu ile havza kurulları ve il su kurullarının daha etkin hale getirilmesi sağlanacaktır.

877.2. Türkiye genelinde iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri güncel veri setleri ve senaryolar kullanılarak belirlenecektir.

878.1. Kalite ve toplam su potansiyeli bilgilerini içeren su kaynakları envanteri oluşturulacaktır.

878.4. Ruhsatsız su kullanımı ve izinsiz deşarjlar engellenecek, cezai yaptırımlar caydırıcı hale getirilecektir.

878.5. Su tahsisinde arz-talep dengesi gözetilerek suyun en faydalı şekilde kullanımına yönelik sektörel tahsis planlaması yapılacaktır.

879.1. Finans, bütçe ve işletme su tarifeleriyle ilgili düzenleyici bir yapı oluşturulacak ve suyun gelecekteki varlığı dikkate alınarak verimli kullanımı teşvik edecek fiyatlandırma sistemine geçilecektir.

879.2. Su teminindeki enerji maliyetlerinin azaltılmasına yönelik faaliyetler desteklenecektir.

880.1. Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

880.2. Ekonomik kaçak seviyesi indeksleri kullanılarak suyun gerçek değeriyle su kayıp oranı ve gelir getirmeyen su hedefleri belirlenecektir.

880.3. Belediyelerin kayıp kaçakla mücadeleye yönelik faaliyetleri desteklenecektir.

880.4. Sanayide mevcut en iyi tekniklere geçilerek su verimliliği artırılacaktır.

880.6. Yerel yönetimlerin su bütçelerini oluşturması sağlanacak, su dengesi ve kayıpların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

897.1. Kırsalda başta kadınlar ve gençler olmak üzere özel politika gerektiren gruplara yönelik yenilikçi sosyal programlar hayata geçirilecektir.

898.1. Kırsal desteklerde verimliliğin artırılması, mükerrer uygulamaların önüne geçilmesi ve şeffaflığın sağlanması için etki analizleri yapılacak, destek programları arasında bütünlük sağlanmasına yönelik uygulama usulleri iyileştirilecektir.

898.2. IPARDIII döneminde tarımsal işletmelerin fiziki varlıkları, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması, kırsal alanda kamu altyapı yatırımları ile kırsalda çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve tarım/çevre tedbirlerinin desteklenmesine devam edilecek ve IPARD kapsamında Yerel Kalkınma Stratejileri (LEADER) uygulanacaktır.

957.1. Yerel yönetimlerin şehirlerdeki sahipsiz hayvanların sağlık, beslenme ve barınma ihtiyaçlarına yönelik faaliyetlerinde birlik modeli dâhil alternatif yöntemler geliştirilerek bu çerçevedeki projeleri desteklenecektir.

B. MİSYON, VİZYON, AMAÇ VE HEDEFLER

MİSYON

Tarım, orman ve su kaynakları ile doğal ekosistemleri koruyarak, verimli ve sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi ve kırsal kalkınmayı sağlamak amacıyla politikalar belirlemek ve uygulamak.

VİZYON

Türkiye Yüzyılında; tarım, orman ve su kaynaklarında sürdürülebilir ve güvenli bir gelecek.

AMAÇ VE HEDEFLER

AMAÇLAR	HEDEFLER
<p>A.1 Yeterli, Erişilebilir ve Sürdürülebilir Tarımsal Ürün Arzını Sağlamak</p>	<p>H1.1. Bitkisel ürünlerde arz güvencesini sağlamak.</p> <p>H1.2. Bitkisel üretimde verim ve kaliteyi artırmak.</p> <p>H1.3. Hayvansal ürünlerde arz güvencesini sağlamak.</p> <p>H1.4. Hayvansal üretimde verim ve kaliteyi artırmak.</p> <p>H1.5. Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını koruyarak, su ürünleri üretimini artırmak.</p>
<p>A.2 Üretimden Tüketime Kadar Gıda ve Yem Güvenilirliğini Sağlamak</p>	<p>H2.1. Gıda ve yem güvenilirliğine yönelik yürütülen resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğini artırmak.</p> <p>H2.2. Gıda güvenilirliğine yönelik uygulamaları geliştirmek, gıda kayıp ve israfının azaltılmasını sağlamak.</p> <p>H2.3. Bitki sağlığı hizmetlerini geliştirmek.</p> <p>H2.4. Hayvan sağlığı hizmetlerini geliştirmek ve hayvan refahını korumak.</p>
<p>A.3 Kırsal Alanlarda Yaşam Kalitesini, Refah Seviyesini ve Ekonomik Çeşitliliği Geliştirmek</p>	<p>H3.1. Kırsalda gelir ve istihdam olanaklarını artırmak, kırsal ekonomiyi çeşitlendirmek.</p> <p>H3.2. Kırsalda aile işletmelerine, kadınlara ve gençlere yönelik üretim, yatırım ve istihdam olanaklarını artırmak.</p> <p>H3.3. Tarımsal örgütlerin kurumsal kapasitelerini ve etkinliklerini artırmak, tarımsal pazarlamada yeni stratejiler geliştirmek.</p> <p>H3.4. Tarımsal üretime yönelik eğitim stratejilerini ve danışmanlık sistemini geliştirmek.</p>
<p>A.4 Planlı, Dirençli ve Gelişime Açık Bir Tarım Sektörü Oluşturmak</p>	<p>H4.1. Üretim planlaması yapmak, sözleşmeli üretimi yaygınlaştırmak.</p> <p>H4.2. Sürdürülebilir bir tarım sektörü için tarımsal risklerin etkilerini azaltmak, alt sektörlere yönelik politika önerileri geliştirmek.</p> <p>H4.3. Tarımsal üretime yönelik Ar-Ge faaliyetleri geliştirmek ve sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını sağlamak.</p> <p>H4.4. Tarımsal girdilerde dışa bağımlılığı azaltmak.</p> <p>H4.5. Tarımda yenilikçi uygulamaları yaygınlaştırmak.</p>

AMAÇLAR	HEDEFLER
<p>A.5 Toprak ve Su Kaynakları ile Biyolojik Çeşitliliğin Sürdürülebilir Yönetimini Sağlamak</p>	<p>H5.1. Toprağı koruyarak verimli kullanılmasını sağlamak.</p> <p>H5.2. Su kaynaklarının miktar ve kalite olarak korunmasını ve verimli kullanılmasını sağlamak.</p> <p>H5.3. Genetik kaynakların ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğini sağlamak.</p> <p>H5.4. Korunan alan sayısını artırmak ve etkin yönetimini sağlamak.</p> <p>H5.5. Yaban hayatı ve av yönetiminde sürdürülebilirliği sağlamak.</p>
<p>A.6 İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesini ve Dirençliliği Artırmak</p>	<p>H6.1. İklim değişikliğine uyum kapasitesini artırmak.</p> <p>H6.2. Sera gazı emisyon azaltım kapasitesini artırmak ve yenilenebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmak.</p> <p>H6.3. Tarımsal kuraklıkla mücadele kapasitesini artırmak.</p> <p>H6.4. Sel ve su taşkınlarının olumsuz etkilerini kontrol altına almak.</p>
<p>A.7 Kurumsal Kapasiteyi Geliştirmek</p>	<p>H7.1. Uluslararası alanda daha etkin bir şekilde yer almak ve uluslararası örgütlerin karar süreçlerine dâhil olmak.</p> <p>H7.2. Bakanlığımızın dijital dönüşümünü sağlayacak modern bilgi teknolojileri altyapısının sürdürülebilirliğini sağlamak.</p> <p>H7.3. Sürekli öğrenen bir organizasyon yapısı oluşturmak.</p> <p>H7.4. Bakanlığımızın afetle mücadele kapasitesini geliştirmek.</p> <p>H7.5. Stratejik yönetim kapasitesini geliştirmek.</p>

C. ALT PROGRAM HEDEFLERİ VE STRATEJİK PLAN İLİŞKİSİ

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.	Kırsal alanlarda yaşam kalitesini, refah seviyesini ve ekonomik çeşitliliği geliştirmek. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı artırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır	İklim değişikliğine uyum kapasitesini ve dirençliliği artırmak.
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak. Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir.	Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak.

PROGRAM ADI	ALT PROGRAM ADI	ALT PROGRAM HEDEFLERİ	İLİŞKİLİ OLDUĞU STRATEJİK AMAÇ
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.	Yeterli, erişilebilir ve sürdürülebilir tarımsal ürün arzını sağlamak. Üretimden tüketime kadar gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak. Planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluşturmak. Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak. İklim değişikliğine uyum kapasitesini ve dirençliliği artırmak.
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak. İklim değişikliğine uyum kapasitesini ve dirençliliği artırmak.
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.	Toprak ve su kaynakları ile biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir yönetimini sağlamak.
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.	Üretimden tüketime kadar gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak.
	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenilirliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenilirliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.	Üretimden tüketime kadar gıda ve yem güvenilirliğini sağlamak.

Anahtar Göstergeler ve Performans Göstergeleri - Önemli Açıklamalar

Açıklama 1:

Performans Programı **Anahtar Göstergeler ve Performans Göstergeleri** tablolarında yer alan **2024 yıl sonu gerçekleşme tahmini verileri (2024 YS Gerç. Tahmini)** 2024 yılı Haziran-Temmuz aylarında bütçe teklifi sürecinde idareler tarafından yıl sonuna ilişkin yapılan bir tahmin olup yıl sonu gerçekleşme verilerinden farklılaşabilir.¹

Yıl Sonu Gerçekleşme Verileri;

- **Anahtar göstergeler için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Genel Faaliyet Raporunda,**
- **Performans göstergeleri için Bakanlığımız İdare Faaliyet Raporunda** yer alacaktır.

Bir örnekle açıklamak gerekirse; Bakanlığımız performans programında yer alan "Bitkisel ürünlerin üretim miktarı" anahtar göstergesinin 2024 yıl sonu gerçekleşme tahmini verisi 133 milyon tondur. 27.12.2024 tarihinde TÜİK tarafından açıklanan 2024 yılına ilişkin bitkisel üretim istatistikleri raporunda 137 milyon ton olan 2024 yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı	Milyon Ton	130,2	133*	134	135	136

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Açıklama 2:

Performans Programının Performans Bilgileri bölümünde yer alan alt program kapsamında yürütülecek Faaliyet Maliyetleri Tablosu ve diğer mali tablolar programbutce.sbb.gov.tr sisteminde tanımlanmıştır. Performans Programı Tasarısı yılı bütçe teklifi ile beraber TBMM'ye sunulmaktadır. Yılı bütçe teklifinin Meclise sunulan tarih itibarıyla yıl sonu bütçe gerçekleştirmeleri netleşmediği için yukarıda adı geçen tablolarda Haziran ayı gerçekleştirmeleri kullanılmaktadır.

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	11.085.592.000	1.719.699.912	14.793.860.000	16.777.864.000	18.211.600.000
Bütçe İçi	11.085.592.000	1.719.699.912	14.793.860.000	16.777.864.000	18.211.600.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	5.578.993.000	2.531.271.356	8.347.121.000	9.640.377.000	10.457.053.000
Bütçe İçi	5.578.993.000	2.531.271.356	8.347.121.000	9.640.377.000	10.457.053.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	3.146.417.000	1.915.012.254	5.351.080.000	6.221.009.000	7.017.949.000
Bütçe İçi	3.146.417.000	1.915.012.254	5.351.080.000	6.221.009.000	7.017.949.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	19.811.002.000	6.165.983.523	28.492.061.000	32.639.250.000	35.686.602.000
Bütçe İçi	19.811.002.000	6.165.983.523	28.492.061.000	32.639.250.000	35.686.602.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

¹ Performans Programı Hazırlama Rehberinde belirlenen format gereği gösterge tabloları bu şekilde sunulmaktadır.

D. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesinin ve kırsal işgücünün istihdam edilebilirliğinin artırılması, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, yoksullukla mücadele ile kırsal toplumun düzenli ve yeterli gelir imkanlarına kavuşturularak refah düzeyinin artırılması ve nüfusun kırsalda tutundurulması.

Anahtar Göstergeler

- 1- Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam	Sayı	212.000	212.615*	220.315	228.315	236.615

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM) tarafından hibe desteği verilen projelerle, Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından orman köylerinde kredi/hibe desteği kapsamında uygulanan, ferdi projeler ve kooperatif projeleri ile sağlanan istihdam edilecek kişi sayısının kümülatif değerini ifade eder.
Hesaplama Yöntemi:	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü verileri proje ölçekleriyle değerlendirilmekte, Orman Genel Müdürlüğü verileri ise orman köylülerine destek maksatlı tip projelerde ve kooperatif projelerinde kullanılan işgücü verilerinden elde edilmektedir.
Verinin Kaynağı:	Tarım ve Orman Bakanlığı - Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı:	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı:	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ

Gerekeçe ve Açıklamalar

Kırsalda tarımsal faaliyetlerin desteklenmesi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında rekabetçi bir tarım sektörünün oluşturulması, fiziki potansiyelin, çevre ve arazinin geliştirilmesi, kırsal alanlardaki yaşam kalitesinin ve ekonomik çeşitliliğin iyileştirilmesi, yerel kırsal kalkınma kapasitesinin oluşturulması için programlar hazırlamak, uygulamak ve izlemek; tarımsal ve kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına ilişkin gerekli işlemleri yapmak, kontrol etmek ve ödemeler arasındaki uyumu sağlamak; 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca kurulan izleme komitesinin sekretarya işlemlerini yürütmek; tarım sektörüne ve kırsal kesimlere verilecek desteklere ilişkin çalışmalar yapmak, teklifte bulunmak; Bakanlığın görev alanına giren konularda görsel, işitsel ve yazılı dokümanların basım ve yayımını yapmak veya yaptırmak; eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak; film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak veya hazırlatmak; bu konulara ilişkin arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek; Bakanlığın görev alanına giren konularda her türlü eğitim faaliyetini yapmak veya yaptırmak; Bakanlığın görev alanına giren konularda yapılacak yayınlar hakkında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarla işbirliği yapmak; çiftçi eğitimi, tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini yürütmek görevleri yürütülmektedir.

Sürdürülebilir kırsal kalkınma anlayışıyla, üretici birlikleri ve aile işletmelerinin üretim kapasitesi ve kırsal işgücünün istihdam edilebilirliği artırılarak nüfusun kırsalda tutundurulması sağlanacaktır. Kırsal altyapının iyileştirilmesi ve tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması amacıyla ekonomik yatırımlar desteklenerek şehirlerin bir parçası olan kırsal alanların yaşam kalitesi artırılabilecektir. Kırsalda doğal kaynakların ve çevrenin korunması faaliyetleri ile sürdürülebilir bir çevre oluşturulacaktır. Zorlu coğrafi şartlara ve arazi yetersizliğine bağlı olarak tarımsal faaliyetlerin kısıtlı olduğu orman köyü/mahallelerinde yaşayan orman köylüsüne alternatif geçim kaynakları sağlayarak sosyal ve ekonomik kalkınmalarına katkıda bulunulacaktır.

Bu kapsamda; doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususları da dikkate alınarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi sağlanacaktır. Tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi için faaliyetler yürütülecektir. Yeniliklerin takip edilmesi ve kaliteli ürün artışının sağlanması, kırsalda kadın girişimciliğinin özendirilmesi, gelir getirici, mesleki beceri kazandıran, faaliyet çeşitliliğini artırıcı ve sosyo-ekonomik yönden güçlendirici kadın çiftçilere yönelik projeler yapılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	Adet	19.522	22.000	19.000*	19.100	19.200	19.300

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsalda sosyo ekonomik gelişmelere katkı sağlamak amacıyla, yıl içinde düzenlenen İl, İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri ile Halk Eğitim Merkezi Müdürlükleri işbirliğinde gerçekleştirilen çiftçi kursları, Süt ve Sağlık Hijyeni, Basınçlı Sulama Sistemleri, Etkin ve Verimli Sulama Sistemleri eğitimleri sonucu verilen belge sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Çiftçi kursları kapsamında verilen belge sayısının yıllık toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri, Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlükleri MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	Adet	912	975	1.040*	1.170	1.300	1.430

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsal alanda refahı yükseltmek gelir ve istihdam olanaklarını artırmak ve kırsalda ekonomiyi çeşitlendirmeyi sağlamak amaçlanmaktadır. Kırsal alandaki eğitim talepleri ile yöresel özelliklerin değerlendirilmesi sonucu eğitim programları planlanır. Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularda açılacak kurs sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Planlanan yıllık eğitim programları kapsamında açılan kurs sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	Adet	2	2	2*	2	2	2

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarım sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi ve Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin yaygınlaştırılması, yatırımcılar için altyapısı tamamlanmış uygun ve yeter büyüklükte yatırım yeri hazırlanması hedeflenmektedir. Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri tüzel kişiliği, yöre çiftçileri, yatırımcı gerçek ve tüzel kişiler etkilenebilecektir.

Hesaplama Yöntemi:

Altyapı inşaatları tamamlanarak yatırımcılara parsel tahsisı yapılmaya başlanmasına gelen Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	Adet	235	270	265*	295	325	355

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Projeler belirlenirken proje konusunun kadın çiftçiler için yenilikçi bir konu olmasına ve projeden faydalanacak kadın çiftçi sayısının fazla olmasına dikkat edilmektedir. Hedef kitle kadın çiftçiler olup kadınlara yönelik gerçekleştirilen proje sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Bu gösterge illerde doğrudan kadın çiftçilerin faydalandığı proje sayısını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı	Adet	1.812	2.500	500*	500	500	500

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Kırsal alanda kurulan tesis sayısı ölçülmektedir. Çiftçiler ve tarımsal yatırımcılar (gerçek ve tüzel kişiler) hedef kitledir. Kırsalda gelirin artırılması, finansal gelişim, istihdamı geliştirmek ve tarım sanayi entegrasyonu ile üretilen ürünlerin pazar payının artırılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

KKYDP ve Uzman Eller Projesi kapsamında hibe desteğinden yararlanan hak sahipleri tarafından kurulan işletmelerin sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	Sayı	836	800	724*	800	880	960

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi ile çiftçilere danışmanlık hizmeti veren tarım danışmanlarının sayısını artırmak hedeflenmektedir. Veriler yıllık temin edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri tarafından Tarımsal Yayım Danışmanlık Bilgi Sistemine girilen veriler sonucu elde edilen tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmalı sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	Adet	313.310	344.632	356.964*	396.964	440.964	488.964

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Çiftçilerin bilgi ihtiyacının karşılanması ve modern tarım tekniklerinin öğretilmesi amacı ile yetkilendirilen kişi ve kuruluşlardan danışmanlık hizmeti alan tarımsal işletme sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmalı sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Tarımsal danışmanlık verilen üretici örgütü sayısı	Adet	351	300	255*	280	310	350

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Üyelerine tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti vermek üzere yetki alan ve bu amaçla danışman istihdam eden üretici örgütleri sayısını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteklemesi icmalı sonuçları esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl ve İlçe Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	Adet	1.275	1.505	1.505*	1.738	1.978	2.223

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal içerikli hazırlanan televizyon programı sayısını ifade etmektedir. Bu programlar; internet yayıncılığı, haberler, sinevizyonlar, ulusal ve yerel kanallarda yayınlanacak eğitim filmleri, spot (kısa) filmler, bilgilendirici kısa filmler, canlı stüdyo programları ve belgeselleri kapsamaktadır. Programlar; tarım ve ormana ilişkin konular, teknolojik gelişmeler, gündeme yansıyan değişiklikleri içermektedir. Programların, üreticilerin ve tüketicilerin bilgilendirilmesi için diğer yayın mecralarının yanı sıra İl Müdürlükleri aracılığı ile çiftçi eğitimlerinde de kullanılması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlık hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarından gelen talepler doğrultusunda tarımsal içerikli hazırlanan televizyon programı sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
10- Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	Sayı	1.972.836	2.162.643	2.162.643*	2.492.643	2.822.643	3.152.643

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim yayım çalışmalarında eğitim alan kadın çiftçiler ile "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" kapsamında illerde yürütülen programlarda eğitim alan kadın çiftçi sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitim alan kadın çiftçi sayısının toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	11.085.592.000	1.719.699.912	14.793.860.000	16.777.864.000	18.211.600.000
Bütçe İçi	11.085.592.000	1.719.699.912	14.793.860.000	16.777.864.000	18.211.600.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	5.578.993.000	2.531.271.356	8.347.121.000	9.640.377.000	10.457.053.000
Bütçe İçi	5.578.993.000	2.531.271.356	8.347.121.000	9.640.377.000	10.457.053.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	3.146.417.000	1.915.012.254	5.351.080.000	6.221.009.000	7.017.949.000
Bütçe İçi	3.146.417.000	1.915.012.254	5.351.080.000	6.221.009.000	7.017.949.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	19.811.002.000	6.165.983.523	28.492.061.000	32.639.250.000	35.686.602.000
Bütçe İçi	19.811.002.000	6.165.983.523	28.492.061.000	32.639.250.000	35.686.602.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususlarını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi faaliyetleri ve kırsalda tarımsal üretimin uzman kişilerce yapılarak örnek işletmeler oluşturulması amacıyla Uzman Eller Projesi yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaya devam edilecektir.

Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler

Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesinin yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri

Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularında, 14- 24 yaş aralığındaki gençler ve yetişkinler düzenlenen uzun ve kısa süreli kurslar ile eğitimlenmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla; "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi" programlarından oluşan "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" muhtelif illerde kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir.

Güneydoğu Anadolu Projesi Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde koleksiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır.

Yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, eğitim merkezlerinde ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalarda düzenlenen inceleme gezilerine katılımları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Gıda güvenliği kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sığırcılığında Sağım Hijyeni ve Sanitasyon" konularında Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde çiftçilere yönelik eğitim programları gerçekleştirilmektedir.

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI, ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Programın Amacı:	Ormanların, doğal hayatın ve tabiat varlıklarının korunması, geliştirilmesi ve topluma çok yönlü faydalar sağlayacak şekilde yönetilmesi.
Anahtar Göstergeler	<ol style="list-style-type: none"> 1- Ağaçlandırma yapılan alan 2- Korunan alan sayısı (kümülatif) 3- Toplam orman varlığı (kümülatif)

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Ağaçlandırma yapılan alan	Hektar	40.000	40.000*	42.500	45.000	50.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Orman alanını artırmak amacıyla uygun tür ve yöntemlerle ağaçlandırma çalışmaları yapılarak doğal ormanlar korunup geliştirilmektedir. Ayrıca fidan ve tohum üretimi ile bakımları gerçekleştirilerek fidan üretim kapasitesi ve toplam fidan üretimi içerisindeki boylu fidan üretim miktarı artırılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak ağaçlandırma yapılan alanın sayısal karşılığını ifade etmektedir.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü Veri Kayıt Sistemi

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Korunan alan sayısı (kümülatif)	Adet	675	675*	690	705	720

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizin doğal kaynak değerlerinin korunması ve gelecek nesillere miras bırakılması amacıyla envanter çalışmaları yapılarak kaynak değeri yüksek alanların milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık ilan edilen korunan alan sayılarının toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Toplam orman varlığı (kümülatif)	Milyon Hektar	23,50	23,48*	23,52	23,56	23,60

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemiz orman varlığı 23.363.071 hektar ile ülke yüzölçümünün yaklaşık %30'unu kaplamaktadır. Bu alan içerisinde normal kapalı orman alanı 13.708.972 hektar ile toplam ormanlık alanının %58,68'ini, boşluklu kapalı orman alanı ise 9.654.099 hektar ile toplam ormanlık alanının %41,32'sini oluşturmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Amenajman Planlarına dayanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü Veri Kayıt Sistemi.

Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bütçe Yılı: 2025
Program Adı: ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı: DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR

Gerekçe ve Açıklamalar

Doğa Koruma ve Milli Parklar alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanların ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, kara avcılığının düzenlenmesi, av kaynaklarının işletilmesi ve kontrolü ile ilgili her türlü etüt, envanter, planlama, projelendirme, uygulama ve izlemeye ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak, bu hizmetlerle ilgili tesisleri kurmak veya kurdukmak, kara avcılığını düzenleyen mevzuat ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek, uluslararası koruma sözleşmeleri ile belirlenen yörelerdeki koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınan bitki ve hayvan türleri ile alanların korunması konusunda tedbirler almak, ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak, hayvanların korunmasına yönelik çalışmaları, ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde yapmak, yaptırmak, bu konuda yürütülen faaliyetleri desteklemek, denetlemek veya denetlenmesini sağlamak, görev alanıyla ilgili olarak bitki ve hayvan türü genetik kaynaklarının muhafazası ve iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek görevleri yürütülmektedir.

Alt program kapsamında, ülkemizin biyolojik çeşitliliği, av ve yaban hayatı ile sulak alanlarının korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır. Sulak alanlarda yapılan ekoturizm çalışmaları ile buralarda yaşayanlar için alternatif geçim kaynakları oluşturulacaktır. Kaçak avcılıkla mücadelede teknolojik imkanlardan da faydalanılacak, koruma bilincine sahip avcılarının yetiştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri ile avlaklarda etüt ve envanter çalışmalarına ağırlık verilerek, av turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Ülkemizin biyolojik çeşitlilik verileri depolanmaya devam edilecek, biyolojik çeşitliliğin izlenmesi ile biyolojik çeşitlilikteki kayıplar ortaya konacak, mevcut durum değerlendirilecek ve değişimler kayıt altına alınacaktır. Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülerek doğal kaynakların sürdürülebilirliğine hizmet edilecektir.

Alt Program Hedefi:

Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Av ve avcılık konusunda eğitim verilen kişi sayısı (kümülatif)	Bin Adet	216	220	226*	236	246	256

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizdeki potansiyel avcı sayısını tespit etmek, belgeli avcı sayısını arttırmak, yasa dışı avcılarının kayıt altına alınarak kurallara göre avlanmalarını sağlamak ve belirli bir sistem içinde eğitim ve belgelendirme faaliyetlerinin yürütmek amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Bakanlığımız taşra teşkilatları ile halk eğitim merkezleri işbirliği içinde açılan avcı eğitim kurslarına katılan ve sertifika alan kişi sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlüklerine bağlı İl Şube Müdürlükleri, MEB; Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü ile Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik yıllık izlenen tür ve alan sayısı (kümülatif)	Adet	-	340	350*	350	360	370

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında belirlenen izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar güncellenmiş olup, biyolojik çeşitliliğimizin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla izlemeye konu tür ve özellikli alanlar uygun metotlar kullanılarak arazi çalışmalarıyla izlenecektir. İzleme çalışması sonucu elde edilen veriler raporlanarak biyolojik çeşitliliğimizin sürdürülebilirliğine yönelik faaliyetlerin belirlenmesine katkı sunacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Nuh'un Gemisi Veri Tabanında yapılan güncellemeler çerçevesinde nesli tehlike altında olma durumu, endemizm, yayılışı ve koruma önceliğine göre izlemeye alınan tür ve özellikli alan sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Biyolojik çeşitlilik konusunda okullarda düzenlenen eğitim sayısı (kümülatif)	Adet	12.854	14.009	14.454*	16.104	17.804	19.554

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tabiatı koruma ve biyolojik çeşitlilik konularında gelecek nesillerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla; Milli Eğitim Bakanlığı-İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Bölge müdürlükleri tarafından Milli Eğitim Bakanlığı-İl Milli Eğitim Müdürlükleri işbirliğiyle okullarda düzenlenen tabiat eğitimlerinin sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Korunan alan büyüklüğü (kümülatif)	Bin Hektar	3.400,71	3.416,58	3.416,58*	3.431,68	3.446,88	3.462,18

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliğinin korunması amacıyla milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası ve yaban hayatı koruma sahası, sulak alanların sürdürülebilirliği sağlanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Koruma statüsü verilen milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası ve sulak alanların hektar bazında büyüklüğüdür.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Orman içi sulara salımı yapılan doğal alabalık sayısı (kümülatif)	Bin Adet	37.163	40.863	40.863*	44.563	48.263	51.963

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Orman içi sulara alabalık popülasyonunun artırılması, alabalık bulunmayan ancak habitatına uygun olduğu tespiti yapılan derelerin balıklandırılması, orman içi sulara bırakılan alabalıkların markalanarak izlenmesi amacıyla veriler raporlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Alabalık üretim istasyonlarından elde edilen üretim verileri sayıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Alabalık Üretim İstasyonu bulunan Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Bin Adet	66	74	74*	82	90	98

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde tedavi ve rehabilite edilerek doğaya salınan yaban hayvanı sayısıdır. Tedavi ve rehabilite edilen ve doğal ortamlarına kazandırılan yaban hayvanları ile popülasyonlarının korunması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinden gelen toplam tedavi raporları sayısı esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Üretimi yapılan kanatlı yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Bin Adet	1.045	1.095	1.095*	1.145	1.195	1.245

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Üretilen keklik ve sülünlerin avlarklara salınarak doğal türlere olan baskının azaltılması, keklik ve sülün bulunmayan ancak habitatına uygun olduğu tespit edilen alanlara salınmaları ile doğal hayatın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Kanatlı Üretim İstasyonu bulunan bölge müdürlüklerine bağlı il şube müdürlükleri üretim verileri sayıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Kanatlı Üretim İstasyonu bulunan Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Üretimi yapılan nesli tehlike altındaki yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	Adet	2.378	2.480	2.620*	2.864	3.110	3.358

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Üretilen yaban hayvanları uygun alanlarda tabiatla yerleştirilmektedir. Yavru bireylerin tespiti ile yıllar arası yaşanan değişimin ve yavru olma miktarını etkileyen faktörlerin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Nesli tehlike altındaki yaban hayvanlarının üretilmesi amacıyla kurulmuş üretim istasyonlarındaki türlerin üretim miktarlarıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Yaban hayatının izleneceği alan sayısı (alan sayısı sabit) (kümülatif)	Adet	991	1.127	1.127*	1.263	1.399	1.535

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında sayım alanlardaki yaban hayvanı popülasyonu ölçülmektedir. İzleme çalışmaları, popülasyonlarda ani düşüşler olması durumunda tedbir alınmasına imkân sağlamaktadır. Veriler yıllık olarak alınmakta ve elde edilen verilerle koruma çalışmalarındaki politikalar belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulak alan ve yaban hayatı geliştirme sahaları ile deniz kaplumbağaları izleme çalışmaları, kış ortası kuş sayımları ile tür ve popülasyonların izlenmesi sonucu elde edilen verilerdir.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (Bölge Müdürlükleri - İl Şube Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	323.320.000	224.880.025	656.086.000	762.954.000	860.768.000
Bütçe İçi	323.320.000	224.880.025	656.086.000	762.954.000	860.768.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	211.008.000	126.798.527	367.998.000	427.610.000	482.155.000
Bütçe İçi	211.008.000	126.798.527	367.998.000	427.610.000	482.155.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	180.000.000	0	1.800.000.000	2.142.378.000	2.442.569.000
Bütçe İçi	180.000.000	0	1.800.000.000	2.142.378.000	2.442.569.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	714.328.000	351.678.553	2.824.084.000	3.332.942.000	3.785.492.000
Bütçe İçi	714.328.000	351.678.553	2.824.084.000	3.332.942.000	3.785.492.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi**

Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi faaliyeti kapsamında yaban hayatı yönetimi için gerekli envanter çalışmaları yapılmakta, nesli tehlike altında olan nadir türlerimiz için tür koruma eylem planı hazırlanmakta, daha önce çalışılan ve tamamlanan eylem planlarında ortaya konulan hedeflere ilişkin belirlenen faaliyetler 5 yıllık süre ile izlenerek gerekli tedbirler alınmaktadır.

Yaban hayatı geliştirme sahalarının planlanmasında güncel ve güvenilir izleme verileri kullanılarak hedef türlerin daha iyi korunması sağlanacak, tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile halkın doğaya ve doğa korumaya ilgisi artırılacaktır.

Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde, doğada yaralı veya bakıma muhtaç olarak bulunan yaban hayvanları ile uluslararası sözleşmeler gereği el konulan yaban hayvanlarının tedavi, bakım ve rehabilitasyonları yapılmakta, tedavi, bakım ve rehabilitasyonları tamamlanan yaban hayvanları tekrar doğal yaşam alanlarına salınmaktadır.

Ülkemizde yer alan 9'u kanatlı, 3'ü alabalık ve 12'si memeli yaban hayvanı olmak üzere toplam 24 adet üretim istasyonunda faaliyete devam edilmektedir. Bu tesislerde geyik, alageyik, ceylan, Anadolu Yaban Koyunu, Hatay Dağ Ceylanı, kelaynak, keklik, sülün ve alabalık üretimi yapılarak uygun alanlarda tabiatı yerleştirilmektedir.

Orman içi sulardaki doğal alabalık popülasyonlarının optimum düzeye ulaştırılması, bozulan alabalık habitatlarının rehabilitasyonu, gen kaynakların korunması, doğal türlerimizin tanıtımı ve farkındalığın artırılması sağlanacaktır.

Doğal türlere olan baskının azaltılması amacıyla mevcut ve yeni kurulacak kanatlı yaban hayvanı üretim istasyonlarında üretimi yapılan kanatlı yaban hayvanları (keklik, sülün) tabii yaşam ortamlarına bırakılacaktır.

Sürdürülebilir avcılığı desteklemek, doğal popülasyonlar üzerindeki av baskısını azaltmak, genetik çeşitliliği korumak, doğa koruma konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek ve farkındalığı artırmak amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

Av turizminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi sağlanarak avlaklardan elde edilen gelirden, köy tüzel kişiliklerine, belde belediyelerine ve büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyelerine mali destek verilecektir.

Usulsüz avcılığın önlenmesi ile ilgili av koruma, kontrol ve denetim faaliyetleri yürütülecek, avcılarının eğitilmesi, avcılık ve yaban hayatı konularında vatandaşın bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır.

Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiştir. Envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları başlatılmış olup, 81 ilimizde tür ve habitat düzeyinde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Tür ve özellikli alanların sürekli olarak izlenmesi suretiyle sahip olduğumuz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.

Tabii kaynakların korunması, korunan alanlar ve hassas alanların yönetimi, av-yaban hayatı çalışmalarının geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kamu tüzel kişilikleri ve üniversiteler ile protokol, anlaşma vb. çalışmalar yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim, konferans, panel, çalıştay, seminer, fuar, sergi vb. etkinlikler düzenlenecek ve ilgili programlara katılım sağlanacaktır.

Tabiatı koruma konusunda toplumsal bilinçlendirme ve biyolojik zenginliğimiz hakkında her türlü basılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile eğitim-tanıtım çalışmaları yürütülecektir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenecektir.

Sahada mevcut ekosistemin gereklilikleri değerlendirilerek alınması gerekli önlemlerin tespiti ve uygulanmasına yönelik izleme-denetim çalışmaları yapılacaktır.

Tarihi, kültürel, arkeolojik, flora, fauna, jeolojik, peyzaj, denizel, sulak alan vb. sahaların envanteri yapılacaktır. Etüt-envanter çalışmaları sonucunda kaynak değeri yüksek alanlara; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır. AB ve diğer uluslararası fonlar ile desteklenen projeler hazırlanacak ve yürütülecektir. Ulusal Önemli Haiz Sulak Alan veya Ramsar Alanı olarak tescil edilen sulak alanların, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi kapsamında korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için 10 yıllık faaliyet planlarını içeren yönetim planları hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu

Sokak Hayvanı Rehabilitasyon Projesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği kapsamında geçici hayvan bakımevi yapımı ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için yerel yönetimlere bütçe imkânları dâhilinde mali destek verilecektir.

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı:	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Alt Program Adı:	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM

Gereke ve Açıklamalar

İklım değişikliği ile m¼cadele ve uyum alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme, diğer tarımsal afetler ve tarım sigortası ile ilgili hizmetleri yürütmek, tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatında yer alan esaslar çerçevesinde yardım yapmak görevleri yürütölmektedir.

İklım değişikliğinin etkilerinin giderek arttığı günümüzde, "İklım Değişikliği ile Mücadele ve Uyum" alt programı ile tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır. İklım değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmaları hakkında paydaşların farkındalığı sağlanacaktır. Bu kapsamda İklım Değişikliğine uyum amacıyla farkındalık artırma çalışmaları yürütölecektir.

Çiftçilerin uygulayabileceği sınırlı kaynakların optimum olarak kullanıldığı tarım uygulamalarıyla tarım kaynaklı karbon salınımının ve su tüketiminin de azaltılmasını sağlayacak uygulamalar hakkında farkındalık sağlanacaktır.

Ulusal Sera Gazı Emisyon Envanteri Kapsamında Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık (AKAKDO) sektöründe sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı	Adet	1	1	1*	1	1	1

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekteşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde arazi kullanımı ve arazi kullanım değişikliğinden kaynaklı emisyon ve yutak miktarı hesaplanacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Uluslararası İklım Değişikliği Paneli hesaplama metotları kullanılacaktır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- İklım değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı	Adet	2	2	2*	2	2	2

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekteşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bakanlık personelinin ve çiftçilerin iklim değişikliği konusunda bilgi ve kapasitenin artırılması hedefi kapsamında yapılan farkındalık etkinliklerin sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: İklım değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık eğitimlerinin sayıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütölecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Tarım Sektörünün İklım Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	8.500.000	0	10.000.000	15.000.000	7.000.000
Bütçe İçi	8.500.000	0	10.000.000	15.000.000	7.000.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	8.500.000	0	10.000.000	15.000.000	7.000.000
Bütçe İçi	8.500.000	0	10.000.000	15.000.000	7.000.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarım Sektörünün İklım Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması**

İklım değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmaları hakkında paydaşların farkındalığı sağlanacaktır.

Ulusal sera gazı emisyon envanteri arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründe sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılacaktır.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı	TARIM
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Programın Amacı: Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz talep dengesini gözeten, verimliliği yüksek, sosyo-ekonomik olarak gelişen etkin bir tarım sektörünün oluşturulması ile çiftçilerimizin yaşam standartlarının yükseltilmesi.

Anahtar Göstergeler

- 1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı
- 2- Kırmızı et üretim miktarı
- 3- Tarımsal hasıla

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı	Milyon Ton	130,2	133*	134	135	136

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitkisel üretim değerindeki artışın izlenmesi ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi: TÜİK verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	1.727	2.041*	2.328	2.387	2.417

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kişi başı kırmızı et üretim miktarı, kırmızı ette arz güvenliği, hayvansal protein ihtiyacının ne kadarının kırmızı et ile karşılandığı ölçülmektedir. TÜİK tarafından kırmızı et üretim miktarı verisinin hesaplama metodunda yapılan değişiklikle kasaplık güce göre hesaplanma yöntemine geçilmiştir.

Hesaplama Yöntemi: Hedef ve tahminlere yerli büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilecek et miktarı ile birlikte ithal edilecek besilik ve kasaplık hayvanlardan elde edilecek et miktarı da dahil edilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uluslararası kabul görmüş kasaplık güc istatistiki yöntemi ile hesaplanmaktadır. Buna göre; Hayvan Varlığı x Kasaplık Güç Oranı x Ortalama Karkas Ağırlığının çarpımı sonucunda = Et Üretim miktarı hesaplanmaktadır. Kırmızı et üretim miktarı yılda bir defa yıl sonunda TÜİK verilerinin yayınlanmasına bağlı olarak ölçülmektedir.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Tarımsal hasıla	Milyar TL	2.914,432	2.315,75*	2.847,60	3.205,30	3.596,08

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: "Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık" faaliyet kollarına ait TÜİK tarafından yayınlanan gayrisafi yurt içi hâsıla tablosunda yer alan verilerdir. Ülkemizdeki ve Dünyadaki ekonomik gelişmelere ve iklim şartlarına göre değişiklik gösterebilir.

Hesaplama Yöntemi: TÜİK tarafından yayınlanan iktisadi faaliyet kollarına göre gayrisafi yurt içi hâsıla tablosunda yer alan "Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık" faaliyet kolu verileri kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı:	TARIM
Alt Program Adı:	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Gereke ve Açıklamalar	

Hayvansal ürünlerde arz güvenliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında; hayvancılığı geliştirmek, teşvik etmek ve teşvik esaslarını belirlemek, hayvansal üretim girdileri ile hayvancılık işletmelerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve onay esaslarını belirlemek, izin ve her türlü onay işlemlerini yürütmek, yüksek vasıflı hayvan ırklarını yaygınlaştırmak, hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapmak ve bunları denetlemek, hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetlerde bulunmak, hayvansal üretim ve geliştirme projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak, hayvan ıslah programları uygulamak ve uygulamak, Damızlık hayvan ithalat ve ihracatında teknik kriterleri belirlemek ve yürütmek, hayvancılıkla ilgili bilgi sistemi oluşturmak, hayvansal ürünlerin pazarlanması ile ilgili çalışmalar yapmak, çayır, mera, yaylaklar ve kışlakların ıslah ve muhafazasını sağlamak, korumak ve gerekli tedbirleri almak görevleri yürütülmektedir. Hayvancılıkta üretim faktörlerinin optimum kullanımı ve hayvancılık işletmelerin rasyonel gelişimini temin ederek verimliliğini artırmak, sektörde çalışan kişilerin gelirlerini artırarak yaşam standartlarını yükseltmek amaçlanmaktadır. Kaliteli protein kaynağı olan kırmızı et ve sütün tüketicilere makul ve istikrarlı fiyatlarla ulaştırılması hedeflenmektedir. Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Alt Program Hedefi:

Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Bal üretimi miktarı	Bin Ton	115	118	118*	120	122	123

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık üretilen bal miktarını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Bal üretimi yapılan kovan sayısı	Bin Adet	9.225	8.900	8.948*	8.930	8.913	8.895

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık bal üretimi yapılan arılı kovan sayısını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Buzağı sayısındaki artış oranı	Yüzde	-4,1	0,3	0,3*	0,5	0,7	1

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Buzağı sayısının bir önceki yıla göre değişiminin değerlendirilmesi ile kırmızı et ve süt üretimindeki yeterlilik hakkında bilgi oluşmaktadır. Hedef kitle, yıllara göre buzağı sayısı bilgilerinden yararlanmak isteyen tüm gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Göstergenin takibi hayvansal üretimde yeterlilik ile hayvancılık politikalarının belirlenmesinde rol oynayacaktır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	286,67	293	305*	305	310	320

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvan başına ortalama karkas verimini ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: 2023 Yılı değeri TÜİK tarafından açıklanan büyükbaş kırmızı et üretim miktarının kesilen büyükbaş hayvan sayısına bölünmesi ile elde edilmiştir. Kesilen hayvan sayısı içerisinde yerli erkek ve dişi hayvanlar ile ithal edilen besilik ve kasaplık hayvanlar da bulunmaktadır. Toplam et üretim miktarının kesilen hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Büyükbaş hayvan başına süt verimi	Kilogram	3.300	3.300	3.300*	3.330	3.390	3.400

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvan başına yıllık ortalama süt verimini ifade etmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Süt üretim miktarının sağılan hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	-2,6	0,3	0,3*	0,5	1	2

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Çiğ süt-yem paritesi	Sayı	1,29	1,3	1,3*	1,3	1,3	1,3

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Çiğ süt-yem paritesi süt üretiminde sürdürülebilirliğin göstergesi olup bir litre çiğ inek sütü ile asgari alınabilecek süt yemi miktarını ifade etmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Litre başına süt fiyatının bir kilogram süt yemi fiyatına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Çiğ süt üretim miktarı	Bin Ton	21.481	22.130	22.100*	21.917	21.950	22.200

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sağılan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilen toplam yıllık süt miktarını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınmaktadır. (Hayvan sayısı ve ırka dair verimlilik çarpanı üzerinden hesaplanmaktadır.)
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	Yüzde	-3,85	1,5	1,5*	1,5	1,5	1,5

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tavuk ve hindi eti üretim miktarları toplamının yıllık değişim oranını göstermektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
10- Kırmızı et üretim miktarı	Bin Ton	2.384	1.727	2.041*	2.328	2.387	2.417

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kişi başı kırmızı et üretim miktarı, kırmızı ette arz güvenliği, hayvansal protein ihtiyacının ne kadarının kırmızı et ile karşılandığı ölçülmektedir. TÜİK tarafından kırmızı et üretim miktarı verisinin hesaplama metodunda yapılan değişiklikte kasaplık güce göre hesaplama yöntemine geçilmiştir.
Hesaplama Yöntemi: Hedef ve tahminlere yerli büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilecek et miktarı ile birlikte ithal edilecek besilik ve kasaplık hayvanlardan elde edilecek et miktarı da dahil edilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından uluslararası kabul görmüş kasaplık güc istatistiki yöntemi ile hesaplanmaktadır. Buna göre; Hayvan Varlığı x Kasaplık Güc Oranı x Ortalama Karkas Ağırlığının çarpımı sonucunda = Et Üretim miktarı hesaplanmaktadır. Kırmızı et üretim miktarı yılda bir defa yıl sonunda TÜİK verilerinin yayınlanmasına bağlı olarak ölçülmektedir.
Verinin Kaynağı: Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
11- Kırmızı et üretim miktarı artışı	Yüzde	8,8	-5,5	-14,38*	14,06	2,5	1,26

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Bu gösterge bir önceki yıla göre kırmızı et üretim miktarındaki değişimi göstermektedir. İlgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı belirlenmektedir. (2020 yılından itibaren hesaplama modeli değişmiş olup, kasaplık güç hesaplama yöntemini kullanılarak hesaplanmaktadır.)
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
12- Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	Kilogram	21,68	22,4	22*	22	22	22

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Küçükbaş hayvan başına ortalama karkas verimini ifade etmektedir. Küçükbaş (koyun ve keçi) et üretim miktarının kesilen küçükbaş (koyun ve keçi) hayvan sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
13- Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	Yüzde	-6,9	1,63	1,63*	1,66	1,69	1,72

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Küçükbaş hayvan sayısının yıllık artış oranını göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
14- Mera islah ve amenajman alanı (kümülatif)	Bin Hektar	2.000,2	2.200	2.200*	2.400	2.600	2.800

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Islah edilen mera, yaylak ve kışlak alanlarını ifade eder. Meralarda ot verimi ve kalitesini artırmak amaçlanmaktadır. İl Tarım ve Orman Müdürlüklerince yapılan islah projelerine ait alanlar toplanarak elde edilmektedir. Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
15- Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artışı oranı	Yüzde	1,2	2	4*	1,01	1,01	1,01

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Bu gösterge ile sanayiye giden süt miktarındaki değişim ölçülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
16- Sığır karkas et-yem paritesi	Sayı	28,6	22	22*	22	22	22

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Sığır karkas et-yem paritesi et üretiminde sürdürülebilirliğin göstergesi olup; bir kilogram karkas et ile asgari alınabilecek besi yemi miktarını ifade etmektedir. Karkas et kilogram fiyatının bir kilogram besi yemi fiyatına bölünmesi ile hesaplanmaktadır.
Hayvancılık Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
17- Sığır varlığı içindeki kültür ırkının oranı	Yüzde	49,14	51	49,5*	50	51	52

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Bu gösterge kültür ırkı oranındaki değişimin hayvan başına süt ve karkas verimindeki artışa etkisinin belirlenmesinde kullanılmaktadır. Hedef kitle, toplam sığır sayısı içerisindeki kültür ırkı hayvan sayısı bilgilerinden yararlanmak isteyen tüm gerçek/tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Göstergenin takibi hayvansal üretimde yeterlilik ile hayvancılık politikalarının belirlenmesinde rol oynayacaktır.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ilgili yıldaki kültür ırkı sığır varlığının toplamının aynı yıldaki sığır sayısına oranlanması şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
18- Yumurta üretimi artış oranı	Yüzde	4,19	0,5	0,5*	0,5	0,5	0,5

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tavuk yumurtası üretim miktarının yıllık değişim oranını göstermektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan istatistikler esas alınarak ilgili yıl verilerinin bir önceki yıl verilerine göre değişim oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Hayvancılık Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	3.620.835.000	1.838.519.079	5.345.049.000	6.107.380.000	6.898.999.000
Bütçe İçi	3.620.835.000	1.838.519.079	5.345.049.000	6.107.380.000	6.898.999.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Hayvansal Üretim Desteklenmesi	19.096.670.000	9.001.832.183	27.678.967.000	29.832.661.000	32.381.963.000
Bütçe İçi	19.096.670.000	9.001.832.183	27.678.967.000	29.832.661.000	32.381.963.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Mera Islah Faaliyetleri	2.517.993.000	1.215.093.077	3.686.709.000	4.350.222.000	4.973.184.000
Bütçe İçi	2.517.993.000	1.215.093.077	3.686.709.000	4.350.222.000	4.973.184.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	25.235.498.000	12.055.444.339	36.710.725.000	40.290.263.000	44.254.146.000
Bütçe İçi	25.235.498.000	12.055.444.339	36.710.725.000	40.290.263.000	44.254.146.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ süt üretimi olması halinde bu sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihrac edilmesi hedeflenmektedir.

Çiftlik hayvanlarına ait ıslah faaliyetlerinin yapılması, ıslahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir.

Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verim değerleri tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmakta, hayvan bakım, besleme, ıslah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.

Hayvansal Üretim Desteklenmesi

Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiricilerin istikrarlı bir gelire kavuşturulması amaçlanmaktadır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipek böceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipek böcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanacaktır.

Mera Islah Faaliyetleri

Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlatma kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Alt Program Adı: BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ**Gereke ve Açıklamalar**

Bitkisel ürünlerde arz güvenliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında bitkisel ürünlerde üretimi, verimliliği ve çeşitliliği artırmak, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunu ve standartlarını belirlemek ve denetlemek, bitkisel üretimi, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirmek, insan sağlığını ve ekolojik dengesi gözeterek yeni üretim şekilleri belirlemek, bunları desteklemek, yaygınlaştırmak ve görev alanına giren faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesine yönelik ilgili kurumlarla koordinasyonu sağlamak, bitkisel üretim ile ilgili bilgi sistemlerini kurmak ve kullanılmasını sağlamak, tarım havzalarının faaliyet ve işleyişi ile ilgili hizmetleri yürütmek, 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununda Bakanlığa verilen görevleri yerine getirmek faaliyetleri yürütülmektedir.

Bitkisel ürünlerde arz güvenliği alt programı ile tarımsal ürünlerde arz talep dengesinin sağlanması ve fiyat değişimlerinin kontrol altına alınması amaçlanmaktadır. Alt program kapsamında bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyon kullanımının artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, tarımsal üretim, tarım ve sanayi entegrasyonunu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları yürütülecektir. Ayrıca ülkemiz için önemli, stratejik ve arz açığı olan tarım ürünlerini öncelikle kendi kaynaklarımızdan karşılamak, desteklemelerin daha sağlıklı ve rasyonel dağılımını sağlamak hedeflenmektedir.

Alt Program Hedefi:

Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Ayçiçeğinde kendine yeterlik oranı	Yüzde	51,3	61	55*	58	61	65

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	Yüzde	7,5	1,2	-4*	0,75	0,75	0,75

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: İlgili yılda destek sağlanan bitkisel ürünlerin hammadde halindeki üretim miktarının bir önceki yıldaki üretim miktarına göre artış oranını ifade etmektedir. Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı, ürün arzında sürdürülebilirliği sağlayacak politikalar üretilmesi için önemlidir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan bitkisel üretim istatistikleri esas alınarak, Bakanlık tarafından destek sağlanan ürünlerin üretiminde bir önceki yıla göre hesaplanan değişim oranıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	11.867.221,28	7.500.000	8.644.860*	8.796.296	8.863.636	8.928.571

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında ihraç edilen bitkisel ürün miktarı takip edilmekte olup toplam ihracat içerisindeki katkısına ilişkin değerlendirme imkanı sağlamaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- İthal edilen bitkisel ürün miktarı	Ton	20.364.457	21.000.000	21.000.000*	21.000.000	21.000.000	21.000.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge kapsamında ithal edilen bitkisel ürün miktarı takip edilmekte olup temel anlamda üretim projeksiyonunun belirlenmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	Hektar	173.730	212.000	373.000*	374.000	375.000	425.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan alan takip edilmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Sertifikalandırılan alanların toplamıdır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (Yetkilendirilen Kontrol ve Sertifikasyon Kuruluşları)
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Kaba yem üretimi	Milyon Ton	70,6	74,5	74,5*	75	75,5	76

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bu gösterge ile kaliteli kaba yem üretim miktarı ölçülmektedir. Hedef kitle hayvancılık sektörüdür. Kaba yem üretim miktarı yıllık olarak hesaplanmaktadır.
Hesaplama Yöntemi: Meralar, yem bitkisi üretimi vb. kaynaklardan elde edilen yıllık kaba yem miktarları toplanarak elde edilmektedir.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	Adet	19.777	21.100	21.100*	22.600	24.100	25.600

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde tohumluk ticaretine konu edilecek olan bitki türlerine ait çeşitlerin sayısının ölçümüdür. Yıl içerisinde kayıt altına alınan tüm bitki çeşitlerini kapsar. Hedef kitlesi tohumculuk sektörüdür. Bitkisel üretimde verimli, kaliteli ve üstün vasıflı çeşitlerin üretim planlaması ve takibinin sağlanması açısından fayda beklenmektedir. Verilerin temin edilmesi çeşit tescil başvurusu ile başlayıp tescil kaydı ile sonlanan bir süreç kapsadığından, raporlama işlemleri süreç sonuçlarına göre değişkenlik gösterebilir.
Hesaplama Yöntemi: Kamu ve özel sektör tohumculuk kuruluşlarının yıllık olarak kayıt altına aldıkları tohumluk çeşidi sayısının toplamıdır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	Yüzde	91,4	100	100*	100	100	100

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: 4634 Sayılı Şeker Kanunu gereği yurt içi şeker talebinin Cumhurbaşkanlığı Makamınca belirlenen şeker kotalarına (A Kotası) karşılık olarak yapılan yurt içi üretim ile karşılanması amaçlanmaktadır.
Hesaplama Yöntemi: Şeker Fabrikalarından elde edilen A kotası karşılığı pancar şekeri (sakaroz) verileri ile hesaplanmaktadır. Yılı verisi, 1 Eylül'de başlayıp 31 Ağustos'ta tamamlanan pazarlama yılını içermektedir.
Verinin Kaynağı: Şeker Dairesi Başkanlığı, Şeker Fabrikaları
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	Bin Ton	409	421	421*	422	423	423

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı takip edilme olup, kültüre alınarak yetiştiriciliği yapılan ürünlerin yaygınlaştırılması ve tıbbi aromatik bitki tüketim bilincinin artmasına bağlı olarak üretimde artış öngörülmektedir.
Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'te yer alan üretim rakamlarında yıllar itibariyle ortaya çıkan artış ivmesi dikkate alınarak hesaplanmaktadır.
Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
10- Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	Hektar	340.992	318.000	343.000*	344.000	345.000	425.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Organik tarım kapsamında sertifikalandırılan alan takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sertifikalandırılan alanların hektar bazında toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
11- Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı	Bin Ton	-	-	-	630	750	850

Göstergeye İlişkin Açıklama: Kullanılan yıllık organik ve organomineral gübre miktarını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Gübre Takip Sistemi veri tabanında sevkiyat miktarları toplamıdır. Gösterge değerleri yıllık olarak verilmiştir.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (Gübre Takip Sistemi)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
12- Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	Adet	191.000.000	320.000.000	200.000.000*	205.000.000	210.000.000	215.000.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge değeri yıllık olarak verilen sertifikalı fidan/fide üretim beyannamelerine istinaden sertifikalandırılan fidan/fide miktarını ifade etmektedir. Hedef kitlesi, ülkemizdeki fidan/fide üreticileri, ihraç eden kuruluşlar ve çiftçilerdir.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretimi yapılan sertifikalı fidan/fide miktarıdır. Sertifikasyon kuruluşlarında düzenlenen sertifika verilerine göre gösterge rakamları ocak ayı itibarıyla raporlanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü, Karacabey Fidan ve Fide Test Merkezi Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
13- Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	Ton	1.300.020	1.600.000	1.350.000*	1.375.000	1.400.000	1.450.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Ülkemizde üretilen tohum miktarlarından tohum sertifikasyon süreci tamamlanıp sertifikalandırılan tohum miktarını ifade etmektedir. Hedef kitlesi, ülkemizdeki tohum üreticileri, yetiştiricileri ve kamu ve özel tohumculuk kuruluşlarıdır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretimi yapılan sertifikalı tohum miktarıdır. Sertifikasyon kuruluşlarında düzenlenen sertifika verilerine göre gösterge rakamları takip eden yılın mart ayı itibarıyla raporlanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Kamu ve Özel Sertifikasyon kuruluşları

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
14- Tahıl ürünlerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	92,3	92	92*	94	95,5	95,5

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yeterlilik derecesi; bir bölgenin kullanılabilir üretiminin (iç üretim) o bölgenin talebini ya da yurt içi kullanımını ne ölçüde karşılayacak durumda olduğunu gösterir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
15- Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	Milyon Ton	3,96	4,55	4,55*	4,6	4,75	4,8

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yağlı tohumlu bitkiler grubundaki bitkisel ürünlerin üretim miktarındaki değişim takip edilecektir.

Hesaplama Yöntemi: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
16- Yem bitkilerinde kendine yeterli oranı	Yüzde	92,7	91	91*	92	92,5	93

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile yem bitkilerinde yeterli oranı takip edilmekte olup üretilen kaba yemin yeterli miktarının artırılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık olarak üretilen kaba yem miktarının, toplam hayvan varlığımızın beslenmesi için ihtiyaç duyulan tüketim miktarını karşılama oranıdır.

Verinin Kaynağı: Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	3.786.539.000	2.007.212.451	5.364.112.000	6.266.052.000	7.098.994.000
Bütçe İçi	3.786.539.000	2.007.212.451	5.364.112.000	6.266.052.000	7.098.994.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Bitkisel Üretim Desteklenmesi	63.604.005.000	45.272.432.722	94.984.787.000	134.276.658.000	148.614.734.000
Bütçe İçi	63.604.005.000	45.272.432.722	94.984.787.000	134.276.658.000	148.614.734.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	67.390.544.000	47.279.645.173	100.348.899.000	140.542.710.000	155.713.728.000
Bütçe İçi	67.390.544.000	47.279.645.173	100.348.899.000	140.542.710.000	155.713.728.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri

Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimin, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seracılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.

Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı (çeşide ait tüm tohumlukların aynı özelliğe sahip olması) ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu (yıldan yıla herhangi bir değişim göstermemesi) belirlenmektedir.

"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında demonstrasyonlar, eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir.

"İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketicinin bilinçlendirilmesi ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Şeker pancarında verimliliğin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılacaktır. Teknolojik altyapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenecek ve denetlenecektir.

Bitkisel Üretim Desteklenmesi

"Havza Bazlı Destekleme Modeli" ile 945 havza bazında en uygun yetişen ürünler belirlenmiş olup, 21 ürün destekleme kapsamına alınmıştır. Diğer ürünlerin de Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Alt Program Adı: BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ**Gerekçe ve Açıklamalar**

Balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında denizlerde ve iç sularda sürdürülebilir balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği ile avcılığının esaslarını belirlemek ve bunları teşvik etmek, balıkçı barınakları ve balıkçılık altyapı tesisleri kurulması, işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve denetimini yapmak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarını korumak, koruma, üretim ve yetiştiricilik alanlarını belirlemek ve bu alanları zararlardan koruyacak tedbirleri almak, ithal ve ihraç edilecek balıkçılık ve su ürünleri ile girdilerine ilişkin esasları belirlemek, balıkçılık ve su ürünleri üretim kaynaklarının geliştirilmesi ve verimliliğin artırılması ile ilgili faaliyetlerde bulunmak, kontrol ve denetimleri yapmak ve yaptırmak, balıkçılık ve su ürünleri üretiminin ve verimliliğin artırılması için gerekli girdilerin tedarikine ilişkin tedbirleri almak, balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğine uygun istihlal sahalarına ilişkin esasları belirlemek, istihlal vasıtalarının asgari vasıf ve şartlarını, kiralanma ve kullanılma esaslarını belirlemek, balıkçılık ve su ürünleri üretim, geliştirme ve araştırma projeleri ile ilgili çalışmalar yapmak, balıkçılık ve su ürünleri avcılığı ve yetiştiriciliği ile ilgili bilgi sistemi oluşturmak, ülkemiz denizlerinde ve iç sularında avcılık ve yetiştiricilik yoluyla gerçekleştirilen üretim faaliyetlerinin izlenmesi, su ürünleri üretimine ilişkin verilerinin elde edilmesi ve değerlendirilmesi görevleri yürütülmektedir.

Su ürünleri avcılığının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda yapılması ve su ürünleri yaşama alanlarının korunması büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda kaynakların korunması, su ürünleri üretiminin devamlılığını sağlamada belirleyici faktördür. Su ürünlerinin yaşam alanlarının ve kaynakların korunmasını, kullanım dengesi gözetilerek işletilmesini sağlamak amacıyla; su ürünlerinin avcılık miktarlarının izlenmesi, stoklar ve avlanılacak miktarlara ilişkin bilgi edinilmesi, türlere ilişkin yönetim planlarının hazırlanması, alıcı ortam izleme çalışmalarının yapılması ve ülkemiz balıkçıların uluslararası sularda avcılık yapabilme imkânlarının genişletilmesi amaçlanmaktadır.

Alt Program Hedefi:

Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	Ton	461.595	550.000	552.000*	644.000	737.000	831.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile desteklenen su ürünleri miktarı takip edilmekte olup su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi sonucunda üretim artış yaşanması ve sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğinde yer alan hükümleri sağlayan ve başvuruda bulunan üreticilerin ibraz ettiği belgeler kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	Milyon Adet	264,6	296,18	334,59*	409,59	489,59	574,59

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Balıklandırma ile doğal stokların artırılması ve nesli tehlikede olan su ürünleri stoklarının desteklenmesiyle üretim artışı sağlanması amaçlanmaktadır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı su ürünleri üretim tesislerinin Bakanlığımız Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğüne uhdesine geçirilmesine müteakip Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretim ve Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne ilave olarak Adana, Amasya, Bolu, Elazığ, Edirne, İzmir, Şanlıurfa illerinde bulunan su ürünleri üretim tesislerinde yavru balık çalışmalarına başlanmıştır olup bu kapsamda hedef değerlerde artış yaşanmıştır.

Hesaplama Yöntemi:

Gösterge değerinin hesaplanmasında su kaynaklarına bırakılan yavru balık sayısı kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	Adet	139.579	155.000	155.000*	158.000	161.000	164.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Sürdürülebilir su ürünleri avcılığı ve kaynaklarının etkin ve dengeli kullanımını gözetmek amacıyla denetim mekanizmasının etkinliğinin yıllık ve dönemsel olarak değişkenliği izlenmektedir. Ayrıca yasa dışı av faaliyetlerinin yoğunlaştığı zamanlar ve dönemler ile sektörde gerçekleşen yenilikler gözlenmekte olup denetim altyapımızın geliştirilmesi konularında bu verilerden faydalanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlığımız koordinesinde, ihbara ve program dahilinde periyodik olarak il müdürlüklerimizce deniz, iç sular, karaya çıkış noktaları, balık halleri, nakil güzergahları, işleme ve değerlendirme tesisleri, soğuk hava depoları, toptan ve perakende satış yerlerinde yapılan denetim sayıları olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	Sayı	3.865	4.475	4.500*	5.100	5.700	6.300

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile su ürünleri desteklerinden yararlanan su ürünleri yetiştiricilerinin sayısı takip edilmekte olup su ürünleri yetiştiriciliğinin desteklenmesi sonucunda üretimde artış yaşanması ve sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğinde yer alan hükümleri sağlayan ve başvuruda bulunan üreticilerin ibraz ettiği belgeler kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	Yüzde	10	10	10*	7	5	5

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge, yılı su ürünleri ihracat tutarının bir önceki yıl ihracat tutarına göre artış oranını ifade etmektedir. Ülkemiz su ürünleri ihracatı konusunda net ihracatçı olup, su ürünleri üretiminin devamlılığının sağlanarak su ürünleri ihracatının artarak devam etmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı bir önceki yıl gerçekleşen su ürünleri ihracatındaki değişim miktarı kullanılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	Yüzde	15	5	5*	4	4	4

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge, yılı su ürünleri üretim miktarının bir önceki yıl üretim miktarına göre artış oranını ifade etmektedir. Kaynakların koruma ve kullanım dengesi gözetilerek, sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının ve güvenli gıda arzının sağlanması amacıyla su ürünleri üretim miktarındaki artış takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Su ürünleri yetiştiriciliği taleplerinin değerlendirilmesi sonucu üretim faaliyetine geçen tesislerin bir önceki yıla göre üretim miktarlarındaki değişim kullanılmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, TÜİK

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	Adet	8.035	8.500	8.500*	8.600	8.700	8.800

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetimler ile kaynakların koruma ve kullanım dengesinin korunarak, sürdürülebilir su ürünleri üretiminin devamlılığının ve güvenli gıda arzının sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Yetiştiricilik tesislerinde İl Müdürlükleri tarafından yapılan rutin ve rutin olmayan denetim sayılarıdır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı	Metrekare	-	100.000	200.000*	200.000	200.000	200.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Balıkçılık faaliyetleri esnasında istemli/istemli olarak sucul ekosistemlerde bırakılan hayalet ağların buldukları noktalardan uzaklaştırılarak insan kontrolü dışında gerçekleştirdikleri hayalet avcılığın ve oluşturdukları mikro ve makro düzeydeki kirliliğin engellenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Temizlenen ağların m² cinsinden miktarları kullanılacaktır.

Verinin Kaynağı:

Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	4.225.216.000	2.172.722.851	6.104.072.000	7.094.357.000	7.992.713.000
Bütçe İçi	4.225.216.000	2.172.722.851	6.104.072.000	7.094.357.000	7.992.713.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	272.001.000	196.224.327	415.881.000	471.654.000	511.957.000
Bütçe İçi	272.001.000	196.224.327	415.881.000	471.654.000	511.957.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	4.497.217.000	2.368.947.179	6.519.953.000	7.566.011.000	8.504.670.000
Bütçe İçi	4.497.217.000	2.368.947.179	6.519.953.000	7.566.011.000	8.504.670.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri

Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır.

Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenecektir.

“Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı” kapsamında; deniz ve iç su kaynaklarımızın üretim potansiyelleri, balıkçılık av gücü ve çabası, yetiştiricilik tesisleri ve kapasite bilgileri yanında su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve ticareti ile ilgili veriler toplanmakta ve değerlendirmeler yapılmaktadır.

Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi

Bu faaliyet kapsamında su ürünleri üretiminde verimliliği, çeşitliliği ve kaliteyi yükseltmeyi, üretiminin kayıt altına alınmasını, su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, tesislerin hijyen ve teknik altyapılarının geliştirilmesini, gıda güvenliğine katkı yapmayı, tarımsal ve kırsal kalkınmayı teşvik etmeyi, üretici örgütlerinin geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir.

Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir.

Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretimini izlenebilirliği ve güvenilirliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yetiştiricilik ürünlerinin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır.

Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenecektir. Balığın beslenmedeki önemi konusunda farkındalık oluşturmak için kamu spotu hazırlanacak ve ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimini artırmak amacıyla ülke genelinde çeşitli reklam, tanıtım vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi ile küçük ölçekli balıkçı gemileri ve bu gemilerde çalışan balıkçıların avlanma yöntemi, avlanılan ürün ve miktarlarının kayıt altına alınması ve geleneksel yöntemlerle avcılık yapan bu balıkçıların sosyo ekonomik durumlarına ilişkin verilerin toplanması, güncellenmesi ve periyodik olarak izlenmesi, sektörün yönetimine yönelik kısa, orta ve uzun vadeli programlar oluşturulmasını amaçlanmaktadır.

Balon Balığı avcılığının desteklenmesi ile ülkemiz karasularında yayılım gösteren yabancı istilacı balon balıklarının üzerinde av baskısı oluşturularak mevcut popülasyonlarının ve stok katılım oranlarının düşürülmesi, ülke balıkçılığının ve ekonomisinin uğrayacağı zararın azaltılması, sucul biyolojik çeşitliliğin ve stokların korunması, kaynakların sürdürülebilir ve rasyonel kullanımının sağlanması ve balon balıklarının ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

Alt Program Adı: TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME**Gereke ve Açıklamalar**

Tarimsal araştırma ve geliştirme alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında ulusal kalkınma planları doğrultusunda tarımsal araştırma ve geliştirme stratejilerini ve önceliklerini belirlemek amacıyla çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, hazırlatmak, uygulamak ve uygulatmak, çeşit ve ırk geliştirmek, tescil ettirmek ve bunların nüve materyallerini üretmek, yerli gen kaynaklarını korumak ve geliştirmek, gen kaynaklarına erişim ve bunların yararının paylaşımını sağlamak; yetkilendirme, izleme ve denetleme çalışmalarını yapmak, tarımsal ürün piyasalarındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri izlemek, Bakanlığın görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak ve yaptırmak, toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve rasyonel kullanımı amacıyla araştırmalar yapmak, Bakanlığa bağlı araştırma kuruluşlarının araştırma hedeflerini belirlemek ve bu kuruluşları denetlemek, hayvan ve bitki hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçları hakkında ve bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddeler konusunda araştırmalar yapmak, denizlerde ve iç sularda su ürünlerine ilişkin bilimsel araştırmalar yapmak ve yapılmasını desteklemek, gıda, yem ve mekanizasyon konusunda araştırmalar yapmak, ulusal ve uluslararası alanda araştırma-geliştirme faaliyetleri yürütmek ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek görevleri yürütülmektedir.

Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek, devamlılığını sağlamak, üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek, yaygınlaştırmak, tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvencesini sağlamak hedeflenmektedir. İç ve dış pazarın talep ettiği yeni tür ve çeşitler ile modern teknolojiler sektöre kazandırılacak ve kitle yayım araçlarının desteği ile yaygınlaştırılacaktır. Böylece üretim, verim ve kalite artırılabilecek, ürün çeşitliliğine katkı sağlanacaktır. Çeşit zenginliği yaratılarak, pazara arz süresinin uzatılmasına, yüksek verimli ve kaliteli, sofralık ve teknolojik değerlendirmeye uygun, biyotik ve abiyotik streslere dayanıklı/tolerant yeni çeşitlerin ıslahına, sık dikime uygun bodur ve yarı-bodur anaç ıslahına, çevreye-dost yoğun bahçecilik tekniklerinin geliştirilmesine, hasat ve hasat sonrası ürün ve kalite kayıplarının azaltılması için yeni yöntemler geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Ar-ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	Adet	472	532	537*	597	657	717

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Bitkisel üretim için geliştirilecek çeşit sayısını ifade eder. Tarla ve bahçe bitkilerinde sektörün ihtiyaçlarına göre yüksek verimli, kaliteli ve abiyotik-biyotik stres koşullarına dayanıklı yeni çeşitler geliştirilecektir. Yeni çeşitler ile ihracatın artırılması ve ekonomiye katkı sağlanması hedeflenmektedir. Olumsuz iklim ve toprak koşulları, alt yapı eksikliği (laboratuvar, arazi ekipman koşulları, personel istihdamı) hedefe ulaşmasını etkileyen koşullardır.

Hesaplama Yöntemi:

Klasik ve modern ıslah teknikleri ile geliştirilen çeşit sayılarının toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	Adet	121.197	121.796	121.697*	122.097	122.497	122.897

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Koruma altına alınan tohum sayısındaki artış sayesinde genetik kaynaklarımızın koruma altına alınması, araştırmacılara Ar-Ge amaçlı kullanılması ve bu tohumların gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Koruma altına alınan tohum sayısı toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Koruma altına alınan tohum sayısındaki artış sayesinde genetik kaynaklarımızın koruma altına alınması, araştırmacılara Ar-Ge amaçlı kullanılması ve bu tohumların gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen ar-ge faaliyet sayısı (kümülatif)	Adet	18	21	21*	24	27	30

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge ile ülkemizde mevcut zararlı organizmalarla mücadelede başta biyolojik mücadele olmak üzere alternatif mücadele metotlarının kullanılmasına öncelik vermek ve zirai mücadele ilaçlarının kullanımını asgariye indirmek suretiyle zirai mücadelenin ekonomik ve etkili bir şekilde yapılabilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Diğer taraftan pestisit kalıntısı olmayan güvenilir ürünler elde etmek, başta insan sağlığı olmak üzere çevreyi ve doğal dengeyi korumak da amaçlanmaktadır. Hedef kitlesi: üreticiler, üniversiteler, özel sektör, çiftçi örgütleri, vb. Göstergenin elde edilmesini iklim koşulları, bütçe, teknik eleman eksikliği, altyapı sorunları, laboratuvar malzeme ve cihazlarının eksikliği etkileyebilecektir.

Hesaplama Yöntemi:

Uluslararası metotlar kullanılarak bilimsel araştırmaların yürütüldüğü laboratuvar, sera ve arazi çalışmaları sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Bitkisel üretimde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	2.584	2.723	2.740*	2.820	2.900	2.980

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Mevcut genetik ve yerli kaynaklarımızda bulunan materyal değerlendirilerek, gerektiğinde yurt dışından gen havuzu için materyal temin ederek; hastalıklara dayanıklı ve farklı ekolojik koşullara uygun, üretici ve tüketici taleplerine cevap veren klasik ve modern ıslah yöntemleri kullanılarak geliştirilecek yeni çeşitlerle üretim ve pazarlama potansiyelini artırmak amaçlanmaktadır. Ayrıca bu projeler ile kalite, yetiştirme tekniği ve hasat sonrası fizyoloji çalışmaları da yapılarak geliştirilen çeşitlerden en yüksek fayda sağlanması amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Bitkisel üretim ve pazarlama potansiyelini artırmak için yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin toplam sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Gıda ve yemde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	167	207	191*	216	241	266

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gıda ve yem güvenilirliğini sağlamaya, kaliteli gıda ve yem üretimini artırmaya, geleneksel gıdaların endüstriyel üretimini teşvik etmeye, yeni ürünler geliştirmeye, gıda ve yem analizlerinde yeni metotların kullanımını yaygınlaştırmaya yönelik araştırma projeleri yapılarak gıda-yem sektörüne katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Enstitü Müdürlüklerimiz ile araştırma yetkisi bulunan Bakanlığımız Laboratuvar Müdürlüklerince gıda hayvan besleme ve yem konularında Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğünce (TAGEM) sonuçlandırılan proje sayılarının kümülatif toplamıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Enstitü Müdürlüklerimiz ile araştırma yetkisi bulunan Bakanlığımız Laboratuvar Müdürlüklerince gıda hayvan besleme ve yem konularında Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğünce (TAGEM) sonuçlandırılan proje sayılarının kümülatif toplamıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Hayvancılıkta yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	379	454	454*	534	606	680

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Geliştirilen veteriner tıbbi ürün, teşhis metodu, epidemiyolojisi araştırılan hastalık sayısı ve ıslah proje sayısı ile ölçülmektedir. Hayvan hastalıklarının erken teşhisi ve hastalıklara karşı veteriner tıbbi ürünlerin geliştirilmesi ile hayvan yetiştiriciliği yapan üreticilerin gelirlerini, hayvansal verim ve kaliteyi artırmak amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Hayvan sağlığı alanında sonuçlanmış projelerden elde edilen veteriner tıbbi ürün, teşhis metodu ve epidemiyolojisi belirlenen hastalık sayısı ile hayvan yetiştirme, ıslah konularında yürütülen Ar-Ge faaliyetlerinin toplam sayıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	Adet	29.704	36.000	45.000*	50.000	52.000	54.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

İrk bazında halk elinde ve Bakanlığımıza bağlı 6 araştırma enstitüsünde mevcut hayvan sayılarının belirlenen sayının altına düşmesinin engellenmesi hedeflenmektedir. Nesli tehlike, tehdit altında olan ve korunması gereken ırklarımızın belirlenmesi, ülkemize özgü hayvan genetik kaynaklarının sayılarının artırılması ve tanımlanması, bu ırkların yetiştirici elinde olanların desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Bakanlığımıza bağlı 6 araştırma enstitüsü bünyesinde korunan ve halk elinde koruma altına alınan gen kaynaklarının sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Su ürünlerinde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	297	347	347*	391	435	475

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Su Ürünleri Araştırmaları kapsamında, Balıkçılık Yönetimi, Su Ürünleri İslah ve Yetiştiriciliği, Su Ürünleri Genetik Kaynakları, Kaynak Yönetimi ve Çevre olmak üzere dört farklı program altında su ürünleri sektörünün ihtiyacı olan konu başlıklarında yürütülen Ar-Ge faaliyeti sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Yeni teklif edilen ve devam eden projelerin toplamından sonuçlanan projeler çıkarılarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	Adet	312	345	344*	359	374	389

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Gösterge toprak ve su kaynaklarının korunması için yürütülen toplam proje sayısını (yeni teklif, devam, sonuç, bilgi) vermektedir. Toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi çerçevesinde tarımsal sulama ve arazi ıslahı, bitki besleme ve toprak yönetimi, iklim değişikliği ve tarımsal ekoloji ile tarımsal mekanizasyon ve bilişim teknolojileri konularında ilgili paydaşlara uygulamada katkı sağlayacak Ar-Ge sonuçlarını aktarmak üzere yapılacak çalışmaları kapsamaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Toprak ve su kaynaklarının korunması için yürütülen toplam proje sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	697.833.000	221.612.331	1.492.307.000	1.716.094.000	1.873.894.000
Bütçe İçi	697.833.000	221.612.331	1.492.307.000	1.716.094.000	1.873.894.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	5.068.863.000	2.703.572.179	8.591.109.000	9.626.063.000	10.835.501.000
Bütçe İçi	5.068.863.000	2.703.572.179	8.591.109.000	9.626.063.000	10.835.501.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	5.766.696.000	2.925.184.510	10.083.416.000	11.342.157.000	12.709.395.000
Bütçe İçi	5.766.696.000	2.925.184.510	10.083.416.000	11.342.157.000	12.709.395.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi

Verim ve kaliteyi artırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır.

Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.

Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılacaktır.

Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması sağlanacaktır.

Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metot ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü artırmak için araştırmalar yapmak amaçlanmaktadır.

Araştırmalar ile aşuların etkinlikleri artırılabilecek, hastalıklarının teşhisinde hızlı ve güvenilir metotlar geliştirilecek, epidemiyolojik araştırmalar ile hayvan hastalıkları mücadele stratejilerine katkı sunulacaktır.

Alt Program Adı: TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ**Gereke ve Açıklamalar**

Tarım teknolojileri ve bilgi sistemleri alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında tarımsal mekanizasyon konusunda politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak ve uygulamaya aktarılmasını sağlamak, tarımsal mekanizasyon düzeyinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yapmak, entegre idare ve kontrol sistemi dâhil olmak üzere, görev alanına giren konularda bilgi sistemleri kurmak, işletmek ve güncel tutmak görevleri yürütülmektedir.

Çevresel, sosyal ve ekonomik olarak sürdürülebilir, ülke insanının yeterli ve dengeli beslenmesinin yanı sıra arz talep dengesini gözeterek üretim yapısıyla uluslararası rekabet gücünü artırmış, ileri teknolojiye dayalı etkin bir tarım sektörü oluşturularak ihracatın ve verimlilik artışları yoluyla tarımsal katma değer artırılması sağlanacaktır. Tarımda ileri teknoloji kullanımı ve mekanizasyonun yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılması hedeflenmektedir. Kırsal alanda yaşam standartlarını yükseltmek ve üreticilerin sorunlarına çözüm bulmak için modern teknolojinin tarımsal üretim sürecine dâhil edilmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Alt Program Hedefi:

İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alan	Bin Hektar	-	-	-	17.339	17.859	18.216

Göstergeye İlişkin Açıklama: Çiftçiler tarafından beyan edilmiş üzerinde üretim yapılan Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı toplam alanı ifade eder.
Hesaplama Yöntemi: Çiftçilerin İl ve İlçe Tarım ve Orman müdürlükleri veya e-devlet üzerinden başvuru yaparak üretim yaptıklarını beyan ettikleri arazilerin toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (Kümülatif)	Adet	-	40	40*	410	500	700

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Eş finansman desteği (hibe uygulaması) kapsamında kaç işletmenin bu teknolojilere sahip olacağını gösterecektir.

Hesaplama Yöntemi: Yapılacak başvurulara bağlı olarak başarılı bulunan projelerin hibe almaya hak kazanan sayısı üzerinden hesaplanacaktır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	Adet	2.178	2.200	2.200*	2.300	2.400	2.500

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik kapsamında; Bakanlığımızca deney yapma yetkisi verilmiş olan kurumlar tarafından düzenlenen deney raporunu ifade eder. Bakanlığımızca deney kuruluşlarına sevki yapılması sonrasında hazırlanan deney raporları sayısı toplanarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (Bakanlık tarafından yetkilendirilen Deney Kurumları)
Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	57.002.000	501.344	111.577.000	180.108.000	245.259.000
Bütçe İçi	57.002.000	501.344	111.577.000	180.108.000	245.259.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	57.002.000	501.344	111.577.000	180.108.000	245.259.000
Bütçe İçi	57.002.000	501.344	111.577.000	180.108.000	245.259.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri**

Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılacak, ardından yeni tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. İklim dostu akıllı tarım teknolojilerinin mevcut durumunun belirlenmesi çalışması (TUCSAP projesi kapsamında) 81 ilde yapılacaktır. Çıkacak rapor sonrasında hedef gruplara iklim dostu akıllı tarım teknolojileri konusunda eğitim ve farkındalık çalışmaları ile teknolojilerin tanıtımı yapılarak kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacak ve yine proje kapsamında eş finansman (Hibe) ile de iklim dostu akıllı tarım teknolojilerine sahip olmaları desteklenecektir. Bitkisel üretim faaliyeti yapılan alanların, faaliyeti yapan üreticilerin, üretim bilgilerinin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanı olan Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alanın takibi ve artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Programın Amacı:	Toprak ve su kaynaklarının etkin ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla etkin mücadele edilmesi.

Anahtar Göstergeler

- 1- DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi (kümülatif)
- 2- Sulama oranı
- 3- Sulamaya açılan brüt tarımsal alan (kümülatif)
- 4- Tescil işlemleri tamamlanan arazi toplulaştırma alanı (Kümülatif)
- 5- Toplam su potansiyelinin hizmete sunulan miktarı
- 6- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif)

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi (kümülatif)	Milyon m ³	190.751,83	183.440,96*	183.953,25	191.176,34	191.406,36

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstereye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi; normal su seviyesindeki (NSS) depolama kapasitesi esas alınarak kümülatif milyon metreküp olarak takip edilmektedir. 2024 yılında 7.569,24 milyon m³ depolama hedeflenmiş ancak teknik ve idari kriterler ile bütçe esasları kapsamında 7.310,87 milyon m³ sapma ile 2024 yılı gerçekleşmesinin 258,37 milyon m³ olması beklenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: İnşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi; normal su seviyesindeki (NSS) depolama kapasitesi esas alınarak kümülatif milyon metreküp cinsinden hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Sulama oranı	Yüzde	69	69*	70	71	72

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstereye İlişkin Açıklama: DSİ tarafından işletmeye açılan sulama alanlarında sulama oranının 2025 yılı sonunda yüzde 70'e çıkarılması hedeflenmekte olup göstere ile izlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulama yapılan alanın sulama yapılabilecek toplam alana oranı yüzde olarak hesaplanmaktadır. Göstergenin verileri izleyen yılın Nisan ayında elde edilmektedir.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Sulamaya açılan brüt tarımsal alan (kümülatif)	Milyon Hektar	7,23	7,20*	7,32	7,47	7,63

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sulamaya açılan alan kümülatif brüt milyon hektar olarak takip edilmektedir. 2,29 milyon hektar Mülga Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve halk sulamalarıdır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından sulamaya açılan alanlarla birlikte takip edilmektedir.2024 yılında 130.000 ha tarımsal alanın sulamaya açılması hedeflenmiş ancak teknik ve idari kriterler ile bütçe esasları kapsamında 27.909 ha sapma ile 2024 yılı gerçekleşmesininin 102.091 ha olması beklenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Sulama tesisleri inşaatını müteakip açılan kümülatif brüt alan milyon hektar cinsinden hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Tescil işlemleri tamamlanan arazi toplulaştırma alanı (Kümülatif)	Hektar	7.876.407	7.577.387*	8.041.617	8.613.652	9.216.652

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: DSİ Genel Müdürlüğünce arazi toplulaştırması yapılan alanın Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce kadastro kontrolü ve tapu tescili sonucu oluşan kısmı, hektar (ha) cinsinden arazi toplulaştırması yapılmış alan olarak gösterge ile takip edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Arazi toplulaştırması tescili yapılan alan kümülatif brüt hektar olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Toplam su potansiyelinden hizmete sunulan miktar	Bin m ³	62.645.000	61.692.495*	62.999.745	64.257.007	65.591.167

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Toplam su potansiyelinden hizmete sunulan miktar, sulama, içme-kullanma ve sanayi suyu olarak kullanılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Gerçekleşmesi tamamlanan son yılın üzerine kümülatif olarak eklenmeler yapılmak suretiyle hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Sorumlu İdare: DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif)	Bin Hektar	1.726	1.716*	1.765	1.805	1.845

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2024 Yılı Genel Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kaybının azaltılması amacıyla havza bazında entegre ve katılımcı kalkınma modeli yaklaşımı esas alınarak yerel yönetimler, halk ve diğer ilgi gruplarıyla iş birliği çerçevesinde erozyonla mücadele edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Toprak kaybı kontrol altına alınan alan büyüklüğü hektar olarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Orman Genel Müdürlüğü veri kayıt sistemi
Sorumlu İdare: ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı:	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı:	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Gereke ve Açıklamalar	

Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında, toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerini yapmak, yaptırmak, uygulanmasını izlemek, bu faaliyetlere proje bazında destek sağlamak, bu iş ve işlemlerle ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak, su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapmak, politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, tarımsal sulamada verimliliği artırmak, uygun sulama tekniklerinin kullanılmasını sağlamak, toprak kaynaklarını korumak, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile verilen görevleri yapmak, arazi edindirme işlemlerini yapmak, tarımsal arazilerin parçalanmasını önlemek görevleri yürütülmektedir. Toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak, çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projeleri gerçekleştirilerek toprağın korunması ve tabii kaynakların geliştirilmesi ile sürdürülebilir refahın korunması sağlanacaktır. Arazi edindirme çalışmaları ile işletmelerin, arazi büyüklüğünün yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüğüne ulaştırılması sağlanacaktır. Ekonomik olarak sulanabilir tüm arazilerin modern tekniklerle sulanması için sulama tesisi inşaatları yapılacak tarımda suyun etkin ve verimli kullanılması sağlanacaktır. Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılması sağlanacaktır.

Alt Program Hedefi:

Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Arazi kullanım planlaması yapılan alan	Hektar	78.356.200	1.000.000	0*	4.300.000	9.000.000	10.500.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Arazi kullanım planları ile su potansiyeli, toprak veri tabanı ve haritaları esas alınarak toprağın niteliği, arazinin yeteneği ve diğer arazi özellikleri gözetilerek uygun arazi kullanım şekilleri belirlenecektir. Arazi kullanım planlaması çalışmaları kapsamında üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri, mevcut ve potansiyel kullanım şekilleri ile arazi kullanım türleri belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Proje bazlı yıllık arazi kullanım planlaması yapılan alan miktarıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Detaylı toprak etüdü yapılan alan	Hektar	500.000	2.000.000	931.000*	4.484.000	13.000.000	5.100.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak "ulusal toprak veri tabanı" çalışması tamamlanacaktır. Bu veri tabanında bulunan toprak haritaları, arazi ile ilgili her türlü planlama, proje ve karar aşamalarında bulunması gereken en önemli doğal kaynak araştırmalarıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Proje bazlı detaylı toprak etüdü yapılan alan miktarıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	Adet	440	465	467*	467	467	500

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar, İl Toprak Koruma Kurullarından görüş alınarak Bakanlığın teklifi ve Cumhurbaşkanı Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir. Tarımsal bütünlük gözetilerek tarım arazilerinin korunması esas alınmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile koruma altına alınan toplam ova sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Tarımsal üretim potansiyeli yüksek, erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovalar, İl Toprak Koruma Kurullarından görüş alınarak Bakanlığın teklifi ve Cumhurbaşkanı Kararı ile büyük ova koruma alanı olarak belirlenir. Tarımsal bütünlük gözetilerek tarım arazilerinin korunması esas alınmaktadır.

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	1.266.251.000	656.457.794	1.962.310.000	2.342.036.000	2.670.045.000
Bütçe İçi	1.266.251.000	656.457.794	1.962.310.000	2.342.036.000	2.670.045.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	1.266.251.000	656.457.794	1.962.310.000	2.342.036.000	2.670.045.000
Bütçe İçi	1.266.251.000	656.457.794	1.962.310.000	2.342.036.000	2.670.045.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele

Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı

Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri ile mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenecektir. Bu kapsamda İl Müdürlükleri ile birlikte 1/25000 ölçekli çalışmalara başlanılmıştır. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak ulusal toprak veri tabanı oluşturulacaktır.

Alt Program Adı: SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI**Gereke ve Açıklamalar**

Su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi, geliştirilmesi ve etkin kullanımı alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında su kaynaklarının korunması, iyileştirilmesi ve kullanılmasına ilişkin politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, su kaynaklarının kıyı suları dahil olmak üzere koruma-kullanma dengesi gözetilerek, sucul çevrenin ekolojik ve kimyasal kalitesinin korunması ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla havza bazında nehir havza yönetim planları hazırlamak, hazırlatmak, bütüncül nehir havzaları yönetimi ile ilgili mevzuat çalışmalarını yürütmek, su kaynaklarının korunması ve yönetimi ile ilgili uluslararası sözleşmeler ve diğer mevzuattan kaynaklanan süreçleri takip etmek, sınır aşan ve sınır oluşturan sulara ilişkin işleri ilgili kurumlarla işbirliği içinde yürütmek, ulusal su veri tabanı oluşturmak, su kirliliği açısından hassas alanları ve nitrata duyarlı hassas alanları tespit etmek ve izlemek, içme ve kullanma suyu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını, normlarını ve kriterlerini belirlemek, projeleri onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşları tespit etmek, tesisleri işletecek elemanların eğitimlerini temin etmek, sertifikalarını vermek, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak, havza bazında kirliliğin önlenmesi ile ilgili tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, değerlendirmek, güncellemek ve uygulamaların takibini yapmak, yer üstü ve yer altı sularının kalite ve miktarının korunmasına yönelik hedef, ilke ve alıcı ortam standartlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte belirlemek, su kalitesini izlemek veya izletmek, taşkınlarla ilgili strateji ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak ve ilgili mevzuatı ve taşkın yönetim planlarını hazırlamak, nehir havza yönetim planlarına uygun olarak sektörel bazda su kaynaklarının tahsislerine ilişkin gerekli koordinasyonu yapmak, toprak ve sulama suyu analiz laboratuvarlarının kuruluş esaslarını belirlemek; arazi, toprak, su kaynakları ile ilgili analizleri ve toprak, arazi ve su sınıflandırması yapmak, görevleri yürütülmektedir.

Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisini ve uyum faaliyetlerini belirlemek, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır. Su verimliliği seferberliği kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal maksatlı su kullanımlarında verimliliğin artırılması ve bilinçli su kullanımının yaygınlaştırılması ile su kaynaklarının sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Taşkın Yönetim Planları ve Kuraklık Yönetim Planları hazırlanacak, suyun oluşturabileceği taşkın zararlarından yerleşim yerleri ve tarım arazilerinin korunması sağlanacaktır.

Ulusal ve uluslararası düzeyde eğitim programları yoluyla su sektöründe faaliyet gösteren kurumların kapasite gelişmelerine katkı sağlanacaktır. Su konusunda AR-GE faaliyetleri yürütülerek ve uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri geliştirilerek ülkemizin küresel su meselelerinin çözümü için su konusundaki bilgi, tecrübe ve başarıları muhtelif platformlarda paylaşılacaktır.

Alt Program Hedefi:

Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	25	30	30*	35	40	50

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Koruma planı sayısı öncesinde performans göstergesi olarak dikkate alınırken; bazı koruma planlarında (özel hükümlerde) birden fazla içme suyu havzası için tedbirler hazırlandığından koruma planı sayısı yerine süreç içerisinde koruma planı hazırlanan havza sayısının dikkate alınması gerekliliği hasıl olmuştur. İçme suyu kaynaklarının kirlenmesinin önlenmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanabilmesi için havzaya özgü koruma esasları ve koruma alanlarının belirlenmesi amacıyla öncelikli havzalarda hazırlanan içme suyu koruma planı yapılan havza sayısıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan içme suyu koruma planı yapılan havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	12	12	12*	18	19	22

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Nehir Havza Yönetim Planları ile havzalardaki yerüstü ve yeraltı suyu kaynakları su kütleleri bazında incelenmekte, su kütlelerinin üzerindeki noktasal, yayılı ve hidromorfolojik tüm baskı ve etkiler ile izleme çalışmaları sonucu suyun miktar ve kalite durumları belirlenmektedir. Tüm su kütlelerinde iyi su durumuna ulaşılması amacıyla alınması gerekli tedbirler ve maliyetler ortaya konulmakta, ekonomik analiz ve modelleme çalışmaları yapılarak önceliklendirilen tedbirlerin uygulama dönemleri belirlenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan Nehir Havza Yönetim Planı sayısındır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	Adet	11	11	11*	19	21	23

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ulusal Havza Yönetim Stratejisi çerçevesinde Sektörel Su Tahsis Planları ile sektörler arasında kuraklık koşullarının dikkate alınarak su paylaşımının geleceğe yönelik olarak planlanması ve her sektörün ihtiyacı olan suyun planlı bir şekilde karşılanması amaçlanmaktadır. Ayrıca iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi de dikkate alınarak 5 farklı kuraklık durumunda (normal, hafif, orta, şiddetli ve çok şiddetli kuraklık) her bir alt havza bazında su potansiyeli belirlenerek sektörlerin öngörülen kuraklıktan en az şekilde etkilenmesi sağlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan Sektörel Su Tahsis Planı sayısındır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	Adet	178	168	219*	249	274	301

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Su kullanımında verimlilik esaslı planlama yapılarak, su kullanımının optimize edilmesi gerekmektedir. Gösterge, su verimliliği kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal maksatlı su kullanımlarında verimliliğin artırılması için yürütülen projeler ile hazırlanan sektörel rehber dokümanlar, eylem planları, mevzuat, eğitimler ve hazırlanan değerlendirme raporlarını içermekte olup su verimliliğine ilişkin yürütülen çalışmaların sayısı ölçülmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan su verimliliği çalışma sayısındır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (Kümülatif)	Sayı		1.562	1.560*	1.689	2.068	2.414

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Su kütlelerinin mevcut durumunun tespit edilebilmesi amacıyla gözetimsel, operasyonel ve korunan alan izleme noktalarında kimyasal, biyolojik, hidromorfolojik izleme ve saha çalışmaları yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Havza İzleme Programları çerçevesinde suyun kalite ve miktar açısından izlendiği nokta sayısındır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilen havza sayısı (kümülatif)	Adet	-	-	-	1	4	6

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Ülkemizde 25 adet nehir havzası bulunmaktadır. Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi tamamlanan nehir havzası sayısını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi tamamlanan havza sayısı

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	Adet	24	24	28*	29	29	33

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Taşkın Yönetim Planı ile taşkın riski ön değerlendirmesi, tehlike haritaları ve risk haritalarının çıktılarını kullanarak, taşkın öncesi, anı ve sonrasında yapılması gereken çalışmaların, alınacak önlemlerin ve yatırımların yönlendirilebilmesi ile farkındalığın artırılarak can ve mal kayıplarının asgari seviyeye indirilmesi hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Taşkın yönetim planı tamamlanan - güncellenen havza sayısıdır.

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Uygulamaya konulan bütünleşik havza yönetimi eylem planları sayısı (kümülatif)	Adet	-	-	-	6	8	10

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Nehir Havza Yönetimi Planları, Sektörel Su Tahsis Planları ve Taşkın Yönetimi ve Kuraklık Yönetimi Planlarının eşgüdümünün sağlanması için Bütünleşik Havza Yönetimi Eylem Planları hazırlanmakta ve Ulusal Su Kurulunca onaylanarak uygulamaya geçilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Tamamlanan Bütünleşik Havza Yönetimi Eylem Planı sayısı

Verinin Kaynağı:

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Yerüstü ve yeraltı sularında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	Yüzde	95	90	90*	90	90	90

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yerüstü ve yeraltı su kaynaklarında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan aktif istasyonlardan alınan ve nitrat bilgi sistemine kayıt edilen numune sayısının, alınması planlanan numune sayısına oranını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Nitrat bilgi sistemine kayıt edilen numune sayısının, alınması planlanan numune sayısına oranlanmasıyla bulunmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	394.170.000	98.391.778	509.675.000	593.509.000	684.537.000
Bütçe İçi	394.170.000	98.391.778	509.675.000	593.509.000	684.537.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	394.170.000	98.391.778	509.675.000	593.509.000	684.537.000
Bütçe İçi	394.170.000	98.391.778	509.675.000	593.509.000	684.537.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler

Yerüstü su kaynaklarının mevcut kullanımı ve su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirletici baskı unsurları ortaya konulacak ve izleme çalışmalarından faydalanılarak su kalite durumu tespit edilecektir. Kirlenmiş veya kirlenme tehdidi altında bulunan yerüstü su kaynakları için Eylem Planları hazırlanacak ve takibi yapılacaktır.

Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti ve uygulanan tedbirlerin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla yerüstü ve yeraltı sularında izleme çalışmaları yürütülecektir. 25 nehir havzasında belirlenmiş olan nitrate hassas bölgelerde, bu bölgelere özgü tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliği önlemek amacıyla hazırlanan nitrat eylem planlarının uygulanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği ve çevre dostu tarımsal uygulama tekniklerinin yaygınlaştırılması amacıyla eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri ve örnek uygulamalar yürütülecektir.

Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artıracak, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesi yükseltilecektir.

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı:	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı:	DOĞA TURİZMİ
Gerekeçe ve Açıklamalar	

Doğa turizmi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 410'uncu maddesi kapsamında milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları ve sulak alanların tespiti, bunlardan Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca tescil edilenlerin korunması, geliştirilmesi, tanıtılması, yönetilmesi, işletilmesi ve işlettilmesi ile ilgili işleri yürütmek ve denetlemek, 09/08/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu ile verilen görevleri yürütmek, orman ve orman rejimine tabi yerlerde tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları ile sulak alanların ve benzeri koruma alanlarının tescil ve ilanını yapmak görevleri yürütülmektedir.

Korunan alanların kaynak değerlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, korunan alanlardan elde edilen gelirlerin artırılması ve tabiatın korunmasına yönelik bilincin geliştirilmesi maksadıyla; ülke genelinde Doğa Turizmi Master Planları ve Doğa Turizmi Korunan Alanlar Uygulama Eylem Planları hazırlanmıştır. Hazırlanan eylem planları doğrultusunda belirlenen faaliyetlerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülerek doğal kaynakların sürdürülebilirliğine ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır. Korunan alanlar ve civarında yaşayan halka yönelik alternatif gelir kaynakları oluşturmak üzere destek faaliyetleri yapılacaktır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç olan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi maksadıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.

Korunan alan planları hazırlandıktan sonraki aşama bu planlarda öngörülen uygulamaların onaylı projelerle gerçekleştirilmesidir. Bu kapsamda Milli Parklar Kanunu'na göre ilan edilen ve yönetilen milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarında hazırlanan planlara uygun projelendirme çalışmaları yapılacaktır.

Hâlihazırda 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu çerçevesinde belirlenen ve yönetilen; milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve tabiat anıtı sayısı ve alanı her geçen yıl artış göstermektedir. Artan ziyaretçi sayısına bağlı olarak korunan alanlara gelen ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi ihtiyacı gündeme gelmektedir. Bu ihtiyacı karşılamak maksadıyla milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarında ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi vb. destek üniteleri ve tesisler yapımına yönelik süreçler yürütülecektir.

Sulak alanlarda ziyaretçi merkezi giriş-kontrol ünitesi, kuş gözlem üniteleri, bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. destek üniteleri gibi tesislerin yapılması hedeflenmektedir.

Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi Aracı (METT-Management Effectiveness Tracking Tool) korunan alanlarda gerçekleştirilen uygulamaların korunan alan yönetimine etkilerini ortaya koymak maksadıyla kullanılmaktadır. Bu kapsamda korunan alanlarda gerçekleştirilen uygulamalar sonrasında yönetim etkinliğindeki artışlar düzenli olarak izlenecektir.

Alt Program Hedefi:

Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Doğa turizmi eylem planı kapsamında düzenlenen faaliyet sayısı (adet) (kümülatif)	Adet	1.883	2.358	2.383*	3.083	3.783	4.483

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanlarda yürütülen faaliyetler ile toplumun tabiat turizmine ilgisi artırılabilecektir. Korunan alanlara gelen ziyaretçi sayısı artırılarak ekonomik fayda sağlanacaktır. Hedef kitlesi, korunan alan ziyaretçileridir.

Hesaplama Yöntemi: Doğa Turizmi Master Planları kapsamında düzenlenen faaliyet sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Korunan alan plan sayısı (kümülatif)	Adet	476	501	511*	541	571	601

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ile tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı ve sulak alan vb. için de yönetim planları yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Korunan alanlarda yönetim etkinliğinin güçlendirilmesi amacıyla hazırlanan "Uzun Devreli Gelişme Planı", "Gelişme Planı" ve "Yönetim Planı" sayısındır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Korunan alan yönetim etkinliğinin izlenmesi (METT) rapor sayısı (kümülatif)	Adet	452	482	482*	512	542	572

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sunulan hizmetlerin kalitesini artırmak, hizmet standartlarını yükseltmek ve verimliliği artırmaya yönelik faaliyetler neticesinde yenilikçi ve şeffaf bir yönetim anlayışı geliştirilerek vatandaşın memnuniyetinin artırılması amacıyla Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi (METT) uygulamaları periyodik olarak yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Korunan Alanlara Yönelik Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi (METT) için hazırlanan rapor sayısındır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Korunan alan ziyaretçi sayısı	Milyon Adet	63,68	46,5	46,5*	47	47,5	48

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanlara gelen ziyaretçi sayısında her yıl önemli bir artış görülmektedir. Alanlara gelen ziyaretçilerin memnuniyet düzeyinin artırılması amacıyla, ziyaretçilerin beklentileri ve talepleri dikkate alınarak hizmet kalitesinin yükseltilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Artan hizmet kalitesi ile birlikte artan ve düzenli olarak ölçülüp kayıt altına alınan ziyaretçi sayılarını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Bölge müdürlükleri tarafından tespit edilen ve yıl sonu itibarıyla korunan alanlara gelen toplam ziyaretçi sayısındır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Korunan alanlarda hazırlanan proje sayısı (kümülatif)	Adet	584	649	649*	719	789	859

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Korunan alanların etkin yönetimi amacıyla ziyaretçilere yönelik temel hizmet ve tesisler için hazırlanan projeleri ifade eder.

Hesaplama Yöntemi: Milli Parklar Kanunu kapsamındaki korunan alanlarda yönetim planlarına uygun olarak hazırlanan imar planı, mimari ve peyzaj projeleri vb. projelerin toplam sayısındır.

Verinin Kaynağı: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi yapılan korunan alan sayısı (kümülatif)	Adet	783	873	873*	953	1.033	1.113

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Korunan alanlara olan ilginin artışına bağlı olarak gerek bu alanların etkin korunması ve yönetimi gerekse ziyaretçilere yönelik bazı hizmetlerin sunulabilmesi için temel hizmet ve tesisler ile gerekli makine teçhizat donanımının sağlanması gerekmektedir. Korunan alanların etkin korunması ve yönetimi için hazırlanan ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. ziyaretçilere yönelik yapılan alt ve üst yapı tesislerini ifade eder. Milli Parklar Kanunu kapsamında yönetilen alanlardan ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, doğa eğitim merkezi vb. tesis ve destek üniteleri yapılan korunan alan sayısı toplamıdır.

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	787.976.000	475.996.654	1.388.502.000	1.653.567.000	1.894.590.000
Bütçe İçi	787.976.000	475.996.654	1.388.502.000	1.653.567.000	1.894.590.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	1.854.697.000	761.734.521	2.565.142.000	2.945.397.000	3.286.057.000
Bütçe İçi	1.854.697.000	761.734.521	2.565.142.000	2.945.397.000	3.286.057.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	2.642.673.000	1.237.731.175	3.953.644.000	4.598.964.000	5.180.647.000
Bütçe İçi	2.642.673.000	1.237.731.175	3.953.644.000	4.598.964.000	5.180.647.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri

Doğa Turizminin geliştirilmesi amacıyla doğa turizmi master planları ve doğa turizmi korunan alanlar uygulama eylem planları hazırlanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin 81 ildeki doğa yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, dağcılık, jeep ve foto safari, tarih ve kültür rotaları, alanlardaki etkinlikler, korunan alanlardaki tesisler (çadır/ıkaravan kamp alanları, kır lokantası, orman köşkları, otel, idare ziyaretçi ve tanıtım merkezleri vb.) hakkında bilgi edinebilmeleri için web/mobil uygulamaları aracılığı ile doğa turizmi bilgi sistemleri oluşturulmuştur. Sistemimiz ekotaban.tarimorman.gov.tr web adresi ve uygulama marketlerinde bulunan "ekotaban" uygulaması ile halkımızın hizmetine açılmıştır.

Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı kapsamında Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı, Sulak Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları gibi korunan alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizminde, ziyaretçi sayılarının ve ziyaretçilere verilen hizmet kalitesinin artırılması için faaliyetler belirlenmiş olup, yıllık planlar halinde uygulanmaktadır. Taşra birimlerimiz tarafından gerçekleştirilmekte olan faaliyetler düzenli olarak izlenmektedir. 2024-2026 yılları arasında yapılması planlanan tüm doğa turizmi faaliyetlerinde de Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı göz önünde tutulacaktır.

Doğa Turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi maksadıyla, korunan alanlarımızdaki doğa turizmi faaliyetlerinin görünürlüğü ve erişilebilirliğinin artırılması, sanal tur çekimleri gerçekleştirilmesi ve ekotaban sistemine entegre edilmesi planlanan faaliyetler arasındadır. Eylem Planı kapsamında korunan alanlarımızda görüntüleme sistemi kurulması birden çok amaç için öngörülmüştür. Bu amaçlardan en önemlisi korunan alanlarımızdaki ziyaretçi sayısının belirlenmesidir. Korunan alanlarımızın ziyaretçi potansiyelinin belirlenmesi, korunan alanlarımızın ihale sürecinde kurumsal anlamda gelirimizin önemli oranda artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kurulacak izleme sistemleri ile doğa turizmi kapsamına giren kuş göçü izleme ve yaban hayatı gözlem faaliyetleri kapsamında korunan alanlarımızın kaynak değeri olan koruma altındaki hedef türlerimizin de izlenmesi ve kamera yayınlarının canlı yayın izlemesi şeklinde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Böylece özellikle bazı alanlarımızda göç dönemi izleme, yuva izleme gibi faaliyetler gerçekleştirilecek; böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılması sağlanacaktır.

Aynı zamanda sulak alanlarda alt ve üst yapı hizmet tesislerinin yapımı, gerekli araç ve gereçlerin temini, alan yönetimini destekleyici projeler, ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, peyzaj düzenlemesi, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar, korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. çalışmaları yapılacaktır. Böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılmasına bağlı olarak ekoturizme katkı sağlanacaktır.

Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi maksadıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır.

Korunan alanlara yönelik planlama çalışmaları sonrasında hazırlanan planlara uygun ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi, destek üniteleri vb. tesislere yönelik mimari ve peyzaj projeleri hazırlanacaktır. Hazırlanan projelere uygun olarak işaretlenen tur güzergahlarının alanlara aplikasyonu, alan yönetimini destekleyici ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar ile korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. yapılarak korunan alanların temsil ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda korunan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin yönetim, güvenlik, hizmet, temizlik vb. konularda iyileştirme çalışmaları yapılacak ve gerekli makine teçhizat donanımı sağlanacaktır.

Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi (METT-Management Effectiveness Tracking Tool) uygulamalarına milli parklar ile tabiat parklarında devam edilecektir.

Bütçe Yılı: 2025
Program Adı: TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı: GIDA GÜVENİLİRLİĞİ

Gereke ve Açıklamalar

Gıda güvenirliliği alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410'uncu maddesi kapsamında güvenli gıda ve yem arzını sağlamak, bu amaçla politikalar oluşturulması amacıyla çalışmalar yapmak ve uygulamayı denetlemek, gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin üretim, işleme ve pazarlama ile ilgili süreçlerin her aşamasındaki izlenebilirliğine yönelik esasları belirlemek, gıda ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeleri üreten iş yerlerinin niteliklerini ve bunlara ilişkin izin ve kayıt esaslarını belirlemek, bunların izin ve kayıt işlemlerini yapmak, bu iş yerlerini gıda siciline kaydetmek, üretim ve satış yerlerinin kontrol ve denetimlerini yapmak veya yaptırmak, gıda ve yemler ile gıdyla temasta bulunan madde ve malzemelerin giriş ve çıkış gümrük kapılarını, ilgili kurumların görüşlerini alarak tespit ve ilan etmek; veteriner sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek, yem ve yem katkı maddelerinin tescili, satışı ve denetimi ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek, yem ve yem katkı maddelerinin üretimini ve satışını yapan işletmelerin onay verme esaslarını belirlemek ve onay verme işlemlerini yapmak, görevleri yürütülmektedir.

Birincil üretim de dahil olmak üzere gıda ve yemlerin üretiminden tüketimine kadar geçirdiği tüm aşamalarda güvenliğinin sağlanması ile tüketici sağlığının en üst düzeyde korunması önem arz etmektedir. Gıda ve yem resmi kontrollerinin etkin olarak gerçekleştirilmesiyle, insan ve hayvan sağlığı ile tüketici menfaatinin en üst seviyede korunması için güvenli gıda arzının sağlanması ve sektörde haksız rekabetin önlenmesi amaçlanmaktadır. Gıda ve yem güvenirliliği alanındaki olası risklerin tespiti yapılarak bu konularda uluslararası standartların gözetildiği, bağımsız, tarafsız, şeffaf ve bilimsel esaslara göre yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarına devam edilmesi hedeflenmektedir. Güvenilir gıda konusunda tüm taraflarla işbirliği yapılması, güvenli gıda bilincinin toplumun tüm kesimlerince benimsenmesi son derece önemlidir. Bu açıdan tüketicilerin de gıdaları güvenli bir şekilde nasıl tüketeceklerini bilmeleri ve bu yönde bilinçlendirilmeleri hedeflenmektedir.

Bu kapsamda öncelikle gıda arz güvenesinin sağlanması, arz güvenesinin yanında gıda güvenliğini sağlamaya yönelik faaliyetler ile gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliğinin artırılması, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınması ve gıda güvenirliliğine yönelik uygulamaların geliştirilmesi çalışmaları yürütülecektir.

Alt Program Hedefi:

Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenirliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı	Adet	-	1.200	1.200*	1.250	1.300	1.350

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleştirme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde risk esaslı olarak Biyogüvenlik Mevzuatı kapsamında denetimler yapılmakta ve denetimler Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (GGBS) işlenmektedir. Ayrıca, ülkemize ithal edilen GDO'lu soya fasulyesi ve ürünleri ile GDO'lu mısır ve ürünlerinde yurt içinde yapılan izleme ve numune alma denetimleri yapılmaktadır. Ölçüm olarak elde edilen denetim sayısı, planlanan denetim sayısı ile karşılaştırılır. Böylece Yem İşletmelerinde planlanan denetim sayısına uygunluğu kontrol edilerek denetimin etkinliği sağlanır. Denetim sayıları ile sonraki yıllar denetim planları revize edilebilir.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde yapılan denetimler sonucunda, Gıda Güvenliği Bilgi Sisteminden alınan raporlar ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı	Yüzde	9,43	10	10*	10	10	10

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleştirme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranını ifade eder.

Hesaplama Yöntemi:

Yurt içinde gıda işletmelerinin resmi kontrollerinde alınan numunelerden gıda kodeksine uygun olmadığı tespit edilenlerin alınan toplam numune sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı	Adet	1.302.038	1.250.000	1.250.000*	1.300.000	1.350.000	1.370.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gıda işletmelerinde gerçekleştirilen resmi kontroller ile gıda güvenilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Göstergenin hedef kitlesi tüketicilerdir.

Hesaplama Yöntemi: İl Tarım ve Orman Müdürlükleri tarafından yürütülen resmi kontrollerin toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı	Adet	136.745	18.000	18.000*	18.500	19.000	19.500

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Belirlenen hedefler doğrultusunda yapılan üretim yeri denetimleri ile riskli görülen ürünlerde ve bölgelerde iç ve dış ticaret açısından sağlıklı ürün temini, kalıntının önlenmesi hedeflenmektedir. Denetimler yıllık oluşturulan program çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. (Gösterge 2024 yılından itibaren yıllık olarak izlenmeye başlanmış olup 2023 gerçekleşme değerleri kümülatif diğer değerler yıllıktır.)

Hesaplama Yöntemi: Gösterge ile yıllık denetim sayısındaki artış ölçülmek istenmektedir. Gösterge değerinin hesaplanması üretim alanlarında hasat öncesi dönemde yapılan pestisit denetim sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı	Adet	-	17.000	14.000*	15.000	15.000	15.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde risk esaslı olarak hijyen denetimleri yapılmakta ve denetimler Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (GGBS) işlenmektedir. Ölçüm olarak elde edilen denetim sayısı, planlanan denetim sayısı ile karşılaştırılır. Böylece yem işletmelerinde planlanan denetim sayısına uygunluğu kontrol edilerek denetimin etkinliği sağlanır. Denetim sayıları ile sonraki yıllar denetim planları revize edilebilir.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık yem kontrol planı doğrultusunda, yem işletmelerinde yapılan hijyen denetimleri sonucunda, Gıda Güvenliği Bilgi Sisteminden (GGBS) alınan raporlar ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	4.656.336.000	2.360.789.781	6.642.274.000	7.733.086.000	8.727.562.000
Bütçe İçi	4.656.336.000	2.360.789.781	6.642.274.000	7.733.086.000	8.727.562.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	1.019.473.000	601.246.114	1.706.825.000	1.983.829.000	2.238.693.000
Bütçe İçi	1.019.473.000	601.246.114	1.706.825.000	1.983.829.000	2.238.693.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	5.675.809.000	2.962.035.895	8.349.099.000	9.716.915.000	10.966.255.000
Bütçe İçi	5.675.809.000	2.962.035.895	8.349.099.000	9.716.915.000	10.966.255.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler

Gıda işletmelerinde gıda güvenilirliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilecektir. Resmi kontrollerde Türk Gıda Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınacaktır.

Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler

Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenecektir.

Alt Program Adı: BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI**Gereke ve Açıklamalar**

Bitki sağlığı, hayvan sağlığı ve refahi alt programı çerçevesinde; 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410'uncu maddesi kapsamında hayvan kimlik sistemini kurmak ve hayvan hareketlerini kontrol etmek, canlı hayvan, bitki, hayvansal ve bitkisel ürünler ile gıda ve yemin dış ticareti ile ilgili sağlık şartlarını belirlemek, sınır kontrol noktalarını ve bunların çalışma esaslarını belirlemek ve yürütmek, bitki, hayvan, gıda ve yem güvenilirliğini gözeterek tüketicuyu ve halk sağlığını korumak amacıyla tedbirler almak, hayvan refahını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak, hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda faaliyet gösteren laboratuvarların belgelendirilmesine yönelik esasları belirlemek ve bunları denetlemek, hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin kontrol ve takip işlemlerini yapmak ve buna ilişkin esasları belirlemek, hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvan sağlığı hizmetlerini yürütmek ve buna ilişkin esasları belirlemek, hayvan sağlığında kullanılan tedavi edici ve koruyucu maddeler ile bunların etken ve yardımcı maddelerinin imal, satış, taşıma ve muhafaza şartlarını tespit ve ilan etmek, hayvan sağlığı, teşhis ve tedavi hizmetleri ile ilgili faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar ile hayvan satış, kesim ve eğitim yerleri ve barınaklara ilişkin esasları belirlemek, bitki sağlığını korumak, bitki hastalıkları ve zararlıları ile mücadele etmek ve buna ilişkin esasları belirlemek, bitki pasaport sistemini kurmak, bitki ve bitkisel ürün hareketlerini kontrol etmek, bitkisel korumada kullanılan ürünlerin norm ve özellikleri ile onay verilmesine ilişkin esasları belirlemek, onay verme ve kontrol işlemlerini yapmak, bitki ve hayvan sağlığı ile gıda ve yem güvenliğini sağlamak amacıyla risk yönetimi esaslarını belirlemek, risk değerlendirmesi yapmak ve risk iletişimini sağlamak, hayvan ve bitki sağlığının korunması ile gıda ve yem kontrolünde görevlendirilecek personelin niteliklerini, çalışma usul ve esaslarını belirlemek görevleri yürütülmektedir.

Güvenilir gıda arzını esas alan hayvan sağlığı uygulamaları yoluyla; insan ve çevre sağlığını korumak, hastalık ve zararlılardan dolayı oluşacak ekonomik kayıpları azaltarak arzulanan üretim seviyelerine ulaşmak, hayvan refahını korumak, üreticilerin gelir seviyelerini artırmak, ulusal ve uluslararası ticareti kolaylaştırmak amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirlerinin alınması, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetlerinin geliştirilmesi, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinliklerinin artırılması ve hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınması amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde kalitenin artırılması, ürün kayıplarının önlenmesi, üretim maliyetlerinin düşürülmesi, çevre ve insan sağlığına duyarlı üretim tekniklerinin geliştirilerek uygulamaya aktarılması amaçlanmaktadır.

Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmekte olup bunun yanında zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi (IPM - Integrated Pest Management) uygulamaları yaygınlaştırılarak güvenilir gıda arzına katkı sağlanacaktır.

Özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi, iç tüketim ve dış ticarete bu konuda oluşabilecek risklerin ortadan kaldırılması amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir.

Alt Program Hedefi:

Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılabacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.

Performans Göstergeleri

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- 2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	-	20	20*	40	60	80

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Piyasada bulunan ruhsatlı bitki koruma ürünlerinin, ruhsatına esas özelliklerinde sapma olup olmadığının tespiti için her yıl analizler ve denetimler yapılmaktadır. Denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranını ifade eder. Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde bitki koruma ürünlerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi:

Denetlenen (analiz edilen) bitki koruma ürünü sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- 2024-2028 dönemi denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	Yüzde	-	20	20*	40	60	80

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Zirai mücadele alet ve ekipmanı üretimi yapan işletmeler, standartlara ve Bakanlıkça verilen ruhsatnamelere uygun üretim yapıp yapmadıklarının tespiti amacıyla kontrol edilecektir. Denetlenen zirai mücadele alet ve ekipmanları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranını ifade eder. Performans göstergesi kümülatif olup, 5 sene içerisinde zirai mücadele alet ve makinaları işletmelerinin %100'ü denetlenecek şekilde plan yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı	Bin Dekar	-	220	200*	230	250	270

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Gösterge ile bitki sağlığında kimyasal mücadeleye alternatif biyolojik ve biyoteknik mücadelenin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Hedef kitle çiftçilerdir.

Hesaplama Yöntemi: Biyolojik-biyoteknik mücadele uygulaması yapılan ve destekleme verilen uygulama alanı toplamıdır. Tarım Bilgi Sistemi (TBS) üzerinden alınan onaylı icmallere esas alınmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
4- Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	Yüzde	35	35	35*	35	35	35

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitki koruma ürünü üretim tesislerinin kalitesinin artırılması ve Bakanlıkça verilen üretim izinlerine uygun üretim yapıp yapmadıklarının belirlenmesi amacıyla, söz konusu üretim tesisleri her yıl yukarıda verilen yüzdelerinde denetlenir.

Hesaplama Yöntemi: Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerleri sayısının toplam üretim yerlerine oranlanması ile hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
5- Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı	Yüzde	-	5	5*	5	5	5

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Piyasada bulunan ürünlerin kalite standartlarının ürün dosyasına uygunluğu kontrol edilerek piyasa gözetiminin sağlanması hedeflenmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Pazarlama izni almış piyasada bulunan veteriner sağlık ürünlerinin, denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısına oranıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
6- Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	Adet	58	35	35*	35	35	35

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Mevzuatlar gereği veteriner tıbbi ürün üreten ve kontrol eden tesislerin uygunluğunun tespiti amacıyla rutin denetimler yapılmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinde gerçekleştirilen denetimlerin toplam sayısıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
7- Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı	Dekar	-	8.600.000	8.800.000*	13.600.000	18.600.000	23.600.000

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Bitki sağlığında entegre zararlı yönetimi (IPM) ile üretim yapılan örnek üreticiler ve üretim alanları üzerinden diğer üreticilere tanıtılması ve yaygınlaştırılarak üretim yapılan alanların artırılması amaçlanmaktadır (Gösterge kümülatiftir).

Hesaplama Yöntemi: Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) proje uygulama alanıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
8- Hastalıktan arı işletme sayısı	Adet	1.304	1.270	1.250*	1.290	1.300	1.325

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Arı işletmeler ile brusella ve tüberküloz hastalıklarına karşı mücadele edilecek olup kapsamı bu hastalıklar ile sınırlıdır. Arı işletme destekleri brusella ve tüberküloz hastalıkları nedeniyle ödenen tazminat ödemeleri, arı işletme sayılarını doğrudan etkileyecektir.

Hesaplama Yöntemi: Arı işletme sertifikası verilen işletmelerin sayıları toplamıdır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
9- Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	Yüzde	117,01	85	90*	85	85	85

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Salgın hastalıkların önlenmesi ve yayılımın azaltılarak hayvan ve insan sağlığının korunması temin edilmektedir. Hastalıklar ile mücadelede başarı için bilimsel olarak %85 aşılama oranı hedeflenmektedir. Göstergenin kapsamı programda belirtilen aşılama ile sınırlıdır.

Hesaplama Yöntemi: Yıllık programlar ile il ve ilçe müdürlüklerinin aşılama hedef sayıları belirlenmektedir. Aşı uygulama sayısının programda belirlenen miktar içerisindeki oranı ile hesaplanır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
10- Küpelenen büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	34,36	25	27*	25	25	25

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama: Büyükbaş hayvanların küpelenmesi ile büyükbaş hayvan varlığımızın ortaya konulması ve hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır. Hayvan varlığındaki ithalat, ihracat ve salgın hastalıklar vs. değişiklikler göstergeyi etkileyebilecek unsurlardır.

Hesaplama Yöntemi: TÜRKVET sisteminde kayıtlı büyükbaş hayvan miktarı içerisindeki yeni küpelenen büyükbaş hayvanların oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
11- Küpelene küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	Yüzde	28,45	25	28*	25	25	25

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Küçükbaş hayvanların küpelene ile küçükbaş hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır. Hayvan varlığındaki ithalat, ihracat ve salgın hastalıklar vs. değişiklikler göstergeyi etkileyebilecek unsurlardır.

Hesaplama Yöntemi:

TÜRKVET sisteminde kayıtlı küçükbaş hayvan miktarı içerisindeki yeni küpelene küçükbaş hayvanların oranı şeklinde hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2023	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
12- Programlı sağlık taraması gerçekleşme oranı	Yüzde	98,46	85	90*	85	85	85

*Sisteme girilen yıl sonuna ilişkin tahmin verisidir. Yıl sonu gerçekleşme verisi Bakanlığımız 2024 Yılı İdare Faaliyet Raporunda yer alacaktır.

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hastalıkların ihbara dayalı olmadan teşhis edilmesi için programlı sağlık taramaları gerçekleştirilmektedir.

Hesaplama Yöntemi:

Yıllık programlar ile il ve ilçe müdürlüklerinin tarama hedef sayıları belirlenmektedir. Tarama sayısının programda belirlenen miktar içerisindeki oranı ile hesaplanır.

Verinin Kaynağı:

Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü (İl Tarım ve Orman Müdürlükleri)

Sorumlu İdare:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2024 Bütçe	2024 Harcama Haziran	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	3.629.184.000	1.945.955.620	5.522.914.000	6.453.592.000	7.305.618.000
Bütçe İçi	3.629.184.000	1.945.955.620	5.522.914.000	6.453.592.000	7.305.618.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	4.369.490.000	2.023.251.495	6.397.755.000	7.894.474.000	8.939.710.000
Bütçe İçi	4.369.490.000	2.023.251.495	6.397.755.000	7.894.474.000	8.939.710.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0
T O P L A M	7.998.674.000	3.969.207.115	11.920.669.000	14.348.066.000	16.245.328.000
Bütçe İçi	7.998.674.000	3.969.207.115	11.920.669.000	14.348.066.000	16.245.328.000
Bütçe Dışı	0	0	0	0	0

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:

Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler

Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi (IPM - Integrated Pest Management) uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir.

Ülkemizde iç tüketim ve dış ticarete özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir. Ayrıca konuyla ilgili görevli personele yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler

Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılanarak hastalıkların kontrol altına alınması hedeflenmektedir.

Sağlık taraması ile sahada veteriner hekimler tarafından yürütülen faaliyetler sırasında hayvanların genel sağlık taraması yapılmakta ve hastalıkların erken teşhisi yapılabilmektedir.

Küpeleme hedefleri ile hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır.

E. FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi

Açıklama

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında, doğal kaynaklar ve çevrenin korunması hususlarını dikkate alarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal üretim ve tarım-sanayi entegrasyonunun geliştirilmesine katkı sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve kümelenme faaliyetlerinin desteklenmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, kırsal ekonomik altyapının güçlendirilmesi, yeni teknolojilerin üreticiler tarafından kullanımının yaygınlaştırılması, yeni teknoloji içeren yatırımların desteklenmesi faaliyetleri ve kırsalda tarımsal üretimin uzman kişilerce yapılarak örnek işletmeler oluşturulması amacıyla Uzman Eller Projesi yürütülecektir. Ziraat odaları, üretici örgütleri ve serbest tarım danışmanlarına tarımsal yayım ve danışmanlık destekleme ödemesi yapılmaya devam edilecektir.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	11.902.000	1.007.707	3.770.000	4.311.000	4.689.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	11.073.690.000	1.718.692.206	14.790.090.000	16.773.553.000	18.206.911.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	11.085.592.000	1.719.699.912	14.793.860.000	16.777.864.000	18.211.600.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	11.085.592.000	1.719.699.912	14.793.860.000	16.777.864.000	18.211.600.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler
Açıklama	Üreticilerin coğrafi işaret konusunda bilgilendirilmesinin yanında ürünlerini pazarlama olanaklarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	3.697.612.000	1.985.484.212	5.419.602.000	6.297.173.000	7.100.423.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	470.458.000	249.367.517	682.367.000	792.875.000	894.013.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	119.051.000	17.731.995	170.787.000	193.691.000	210.244.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	683.252.000	25.901.956	847.604.000	896.627.000	948.127.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	8.620.000	3.600.000	11.000.000	13.000.000	15.000.000
<i>Borç Verme</i>	600.000.000	249.185.677	1.215.761.000	1.447.011.000	1.289.246.000
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	5.578.993.000	2.531.271.356	8.347.121.000	9.640.377.000	10.457.053.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	5.578.993.000	2.531.271.356	8.347.121.000	9.640.377.000	10.457.053.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	KIRSAL KALKINMA
Alt Program Adı	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ
Alt Program Hedefi	Kırsalda refah ve gelişmişlik düzeyinin artırılması çalışmaları yürütülecektir.
Faaliyet Adı	Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri Bilecik, Düzce, Elazığ, Silifke-Mersin, Kastamonu ve Sivas'ta bulunan El Sanatları Eğitim Merkezi Müdürlüklerinde, ağaç oymacılığı, taş ve gümüş işlemeciliği, halı-kilim ve bez dokumacılığı ile konfeksiyon vb. konularında, 14- 24 yaş aralığındaki gençler ve yetişkinler düzenlenen uzun ve kısa süreli kurslar ile eğitilmektedir. Kadın çiftçilerin istihdam edilebilmesi, girişimcilik kapasitelerinin artırılması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlanması amacıyla; "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yeniliklerle Buluşuyor" ve "Aile Çiftçiliğinin Geliştirilmesi" programlarından oluşan "Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayım Projesi" muhtelif illerde kırsalda kadın çiftçilere yönelik Bakanlık faaliyetlerinin tanıtımı amacıyla tarımsal üretimle ilgili toplantılar, çalıştaylar vb. düzenlenmekte, tarımsal üretim, ev ekonomisi ve kooperatifçilik ile ilgili eğitimler verilmektedir. Güneydoğu Anadolu Projesi Eğitim ve Yayım Programı kapsamında yazılı ve görsel materyaller hazırlanmakta, Bakanlığın tanıtımı amacıyla fuar, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanmaktadır. Kütüphanemizde koleksiyon kontrolü, okuyucu hizmetleri devam etmekte, ayrıca merkez kütüphanelerimizde tarama, dijitalleştirme, güncelleme, e-devlet, dijital kütüphane ve telif yönetimi işleri yapılmaktadır. Yerinde görmeleri amacıyla araştırma kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, eğitim merkezlerinde ve sulama ekipmanlarını üreten fabrikalarda düzenlenen inceleme gezilerine katılımları sağlanarak, arazide uygulama ağırlıklı olarak bilgi edinmeleri ve birbirleri ile deneyimlerini paylaşmaları temin edilmekte, çalıştay, konferans, panel gibi etkinlikler düzenlenmektedir. Gıda güvenliği kapsamında "Süt Hijyeni", "Süt Sığırcılığında Sağlık Hijyeni ve Sanitasyon" konularında Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde çiftçilere yönelik eğitim programları gerçekleştirilmektedir.
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	2.656.243.000	1.684.683.393	4.655.414.000	5.409.264.000	6.099.202.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	330.885.000	209.753.444	583.829.000	678.393.000	764.671.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	32.129.000	8.849.767	41.837.000	47.450.000	51.506.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	127.160.000	11.725.650	70.000.000	85.902.000	102.570.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	3.146.417.000	1.915.012.254	5.351.080.000	6.221.009.000	7.017.949.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	3.146.417.000	1.915.012.254	5.351.080.000	6.221.009.000	7.017.949.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi
Açıklama	<p>Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi faaliyeti kapsamında yaban hayatı yönetimi için gerekli envanter çalışmaları yapılmakta, nesli tehlike altında olan nadir türlerimiz için tür koruma eylem planı hazırlanmakta, daha önce çalışılan ve tamamlanan eylem planlarında ortaya konulan hedeflere ilişkin belirlenen faaliyetler 5 yıllık süre ile izlenerek gerekli tedbirler alınmaktadır.</p> <p>Yaban hayatı geliştirme sahalarının planlanmasında güncel ve güvenilir izleme verileri kullanılarak hedef türlerin daha iyi korunması sağlanacak, tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri ile halkın doğaya ve doğa korumaya ilgisi arttırılacaktır.</p> <p>Yaban hayvanı kurtarma ve rehabilitasyon merkezlerinde, doğada yaralı veya bakıma muhtaç olarak bulunan yaban hayvanları ile uluslararası sözleşmeler gereği el konulan yaban hayvanlarının tedavi, bakım ve rehabilitasyonları yapılmakta, tedavi, bakım ve rehabilitasyonları tamamlanan yaban hayvanları tekrar doğal yaşam alanlarına salınmaktadır.</p> <p>Ülkemizde yer alan 9'u kanatlı, 3'ü alabalık ve 12'si memeli yaban hayvanı olmak üzere toplam 24 adet üretme istasyonunda faaliyete devam edilmektedir. Bu tesislerde geyik, alageyik, ceylan, Anadolu Yaban Koyunu, Hatay Dağ Ceylanı, kelaynak, keklik, sülün ve alabalık üretimi yapılarak uygun alanlarda tabiata yerleştirilmektedir.</p> <p>Orman içi sulardaki doğal alabalık popülasyonlarının optimum düzeye ulaştırılması, bozulan alabalık habitatlarının rehabilitasyonu, gen kaynakların korunması, doğal türlerimizin tanıtımı ve farkındalığın artırılması sağlanacaktır.</p> <p>Doğal türlere olan baskının azaltılması amacıyla mevcut ve yeni kurulacak kanatlı yaban hayvanı üretme istasyonlarında üretimi yapılan kanatlı yaban hayvanları (keklik, sülün) tabii yaşam ortamlarına bırakılacaktır.</p> <p>Sürdürülebilir avcılığı desteklemek, doğal popülasyonlar üzerindeki av baskısını azaltmak, genetik çeşitliliği korumak, doğa koruma konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek ve farkındalığı arttırmak amacıyla çalışmalar yapılacaktır.</p> <p>Av turizminin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi sağlanarak avlıklardan elde edilen gelirden, köy tüzel kişiliklerine, belde belediyelerine ve büyükşehir belediyesi bulunan illerdeki ilçe belediyelerine mali destek verilecektir.</p> <p>Usulsüz avcılığın önlenmesi ile ilgili av koruma, kontrol ve denetim faaliyetleri yürütülecek, avcılarının eğitilmesi, avcılık ve yaban hayatı konularında vatandaşın bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerde bulunulacaktır.</p>

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri	286.248.000	195.794.396	567.976.000	660.047.000	744.244.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	34.072.000	28.935.629	85.110.000	98.907.000	111.524.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	3.000.000	150.000	3.000.000	4.000.000	5.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	323.320.000	224.880.025	656.086.000	762.954.000	860.768.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	323.320.000	224.880.025	656.086.000	762.954.000	860.768.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi
Açıklama	<p>Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında izlemeye konu nesli tehlike altındaki türler ve biyolojik çeşitlilik açısından önem taşıyan alanlar belirlenmiştir. Envanter çalışmaları tamamlanan illerde izleme çalışmaları başlatılmış olup, 81 ilimizde tür ve habitat düzeyinde izleme çalışmaları yürütülmektedir. Tür ve özellikli alanların sürekli olarak izlenmesi suretiyle sahip olduğumuz biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir.</p> <p>Tabii kaynakların korunması, korunan alanlar ve hassas alanların yönetimi, av-yaban hayatı çalışmalarının geliştirilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kamu tüzel kişilikleri ve üniversiteler ile protokol, anlaşma vb. çalışmalar yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim, konferans, panel, çalıştay, seminer, fuar, sergi vb. etkinlikler düzenlenecek ve ilgili programlara katılım sağlanacaktır.</p> <p>Tabiatı koruma konusunda toplumsal bilinçlendirme ve biyolojik zenginliğimiz hakkında her türlü basılı, görsel ve sosyal medya aracılığı ile eğitim-tanıtım çalışmaları yürütülecektir. İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği yapılarak ilköğretim öğrencilerine yönelik tabiat eğitimleri düzenlenecektir.</p> <p>Sahada mevcut ekosistemin gereklilikleri değerlendirilerek alınması gerekli önlemlerin tespiti ve uygulanmasına yönelik izleme-denetim çalışmaları yapılacaktır.</p> <p>Tarihi, kültürel, arkeolojik, flora, fauna, jeolojik, peyzaj, denizel, sulak alan vb. sahaların envanteri yapılacaktır. Etüt-envanter çalışmaları sonucunda kaynak değeri yüksek alanlara; milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanı, yaban hayatı geliştirme sahası, yaban hayatı koruma sahası, sulak alan, mağara vb. koruma statüsü verilerek biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi sağlanacaktır. AB ve diğer uluslararası fonlar ile desteklenen projeler hazırlanacak ve yürütülecektir. Ulusal Önemli Haiz Sulak Alan veya Ramsar Alanı olarak tescil edilen sulak alanların, Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planlaması Rehberi kapsamında korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanması için 10 yıllık faaliyet planlarını içeren yönetim planları hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.</p>

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	185.541.000	111.997.818	325.363.000	378.067.000	426.293.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	25.467.000	14.800.709	42.635.000	49.543.000	55.862.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	211.008.000	126.798.527	367.998.000	427.610.000	482.155.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	211.008.000	126.798.527	367.998.000	427.610.000	482.155.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ
Alt Program Adı	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR
Alt Program Hedefi	Ülkemizin zengin biyolojik çeşitliliği belirlenecek, izlenecek, geleneksel bilginin derlenmesi sağlanacak ve farkındalığı arttırılacak, av ve yaban hayatının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu Sokak Hayvanı Rehabilitasyon Projesi ile 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği kapsamında geçici hayvan bakımevi yapımı ve sokak hayvanlarının kısırlaştırılması için yerel yönetimlere bütçe imkânları dâhilinde mali destek verilecektir.
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	180.000.000		1.800.000.000	2.142.378.000	2.442.569.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	180.000.000		1.800.000.000	2.142.378.000	2.442.569.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	180.000.000		1.800.000.000	2.142.378.000	2.442.569.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Alt Program Adı	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM
Alt Program Hedefi	Tarım sektörünün iklim değişikliklerine uyum kapasitesinin artırılması sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması İklim değişikliğinin tarıma etkilerine ve buna karşın alınması gereken önlemlere dikkat çekilecek ve uyum sağlama gerekliliği çalışmaları hakkında paydaşların farkındalığı sağlanacaktır.
Açıklama	Ulusal sera gazı emisyon envanteri arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründe sera gazı emisyon ve yutak hesaplamaları yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	8.500.000		10.000.000	15.000.000	7.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	8.500.000		10.000.000	15.000.000	7.000.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	8.500.000		10.000.000	15.000.000	7.000.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.
Faaliyet Adı	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri Su ürünleri stoklarının korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yasadışı avcılığın önlenmesi için denizlerde ve iç sularda karaya çıkış noktalarında, yol güzergâhlarında, toptan ve perakende satış yerlerinde, balık unu fabrikalarında ve işleme tesislerinde denetim faaliyetleri yapılacaktır. Yetiştiricilik tesislerinde de yavru bırakma, hasat, işletme kayıtları, destekleme faaliyetleri denetlenecektir.
Açıklama	“Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı” kapsamında; deniz ve iç su kaynaklarımızın üretim potansiyelleri, balıkçılık av gücü ve çabası, yetiştiricilik tesisleri ve kapasite bilgileri yanında su ürünleri avcılığı, yetiştiriciliği ve ticareti ile ilgili veriler toplanmakta ve değerlendirmeler yapılmaktadır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	3.482.397.000	1.873.237.788	5.081.023.000	5.903.752.000	6.656.828.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	434.170.000	228.779.759	621.480.000	722.121.000	814.235.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	8.649.000	1.747.699	11.069.000	12.544.000	13.607.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	300.000.000	68.957.605	390.500.000	455.940.000	508.043.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	4.225.216.000	2.172.722.851	6.104.072.000	7.094.357.000	7.992.713.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	4.225.216.000	2.172.722.851	6.104.072.000	7.094.357.000	7.992.713.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

Program Adı

TARIM

Alt Program Adı

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Alt Program Hedefi

Su ürünleri üretiminin ve bu ürünlerin ihracından elde edilen gelirin artırılması sağlanacak, üretime maddi destek sağlanması suretiyle üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkı sağlanacak, balıkçılık ve su ürünleri kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik kontrol ve denetimler artırılabilecektir.

Faaliyet Adı

Su Ürünleri Üretimine Desteklenmesi

Açıklama

Bu faaliyet kapsamında su ürünleri üretiminde verimliliği, çeşitliliği ve kaliteyi yükseltmeyi, üretiminin kayıt altına alınmasını, su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı, tesislerin hijyen ve teknik altyapılarının geliştirilmesini, gıda güvenliğine katkı yapmayı, tarımsal ve kırsal kalkınmayı teşvik etmeyi, üretici örgütlerinin geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için deniz ve iç sularda potansiyel alanların taşıma kapasitesi belirlenerek su ürünleri üretim alanlarımızın artırılması ve yatırımcılara üretim kolaylığı sağlanması için yetiştiricilik alanları belirlenmektedir. Üretimi gerçekleştirilen yavru balıklarla uygun bulunan su kaynaklarında balıklandırma yapılmakta belli kaynaklarda izleme çalışmaları da yürütülmektedir. Su ürünleri yetiştiricilik ürünlerinin üretiminin izlenebilirliği ve güvenilirliği, ulusal/uluslararası pazarlamada markalaşma ve su ürünleri tüketiminin artırılmasına katkı sağlanması amacıyla yetiştiricilik ürünlerinin etiketlenmesi için yetiştiricilerin teşvik edilmesi planlanmaktadır. Ülke genelinde su ürünlerinin tüketimini teşvik etmek amacıyla etkinlikler ve faaliyetler düzenlenecektir. Balığın beslenmedeki önemi konusunda farkındalık oluşturmak için kamu spotu hazırlanacak ve ülkemizde kişi başına su ürünleri tüketimini artırmak amacıyla ülke genelinde çeşitli reklam, tanıtım vb. faaliyetler gerçekleştirilecektir. Geleneksel kıyı balıkçılığının kayıt altına alınması ve desteklenmesi ile küçük ölçekli balıkçı gemileri ve bu gemilerde çalışan balıkçıların avlanma yöntemi, avlanılan ürün ve miktarlarının kayıt altına alınması ve geleneksel yöntemlerle avcılık yapan bu balıkçıların sosyo ekonomik durumlarına ilişkin verilerin toplanması, güncellenmesi ve periyodik olarak izlenmesi, sektörün yönetimine yönelik kısa, orta ve uzun vadeli programlar oluşturulmasını amaçlanmaktadır. Balon Balığı avcılığının desteklenmesi ile ülkemiz karasularında yayılım gösteren yabancı istilacı balon balıklarının üzerinde av baskısı oluşturularak mevcut popülasyonlarının ve stok katılım oranlarının düşürülmesi, ülke balıkçılığının ve ekonomisinin uğrayacağı zararın azaltılması, sucul biyolojik çeşitliliğin ve stokların korunması, kaynakların sürdürülebilir ve rasyonel kullanımının sağlanması ve balon balıklarının ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	501.000	391.422	181.000	205.000	222.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	271.500.000	195.832.905	415.700.000	471.449.000	511.735.000
Sermaye Giderleri					
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	272.001.000	196.224.327	415.881.000	471.654.000	511.957.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	272.001.000	196.224.327	415.881.000	471.654.000	511.957.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri
Açıklama	<p>Bitkisel ürünlerde yeni geliştirilen verimli ve üstün özellikli çeşitlerin üretime kazandırılması, üretimin, verimliliğin artırılması, sürdürülebilirliğin sağlanması, yeni yöntem, teknoloji ve kültürel uygulamaların üreticilere ulaştırılması, tarımsal mekanizasyonun artırılması, nadas alanlarının üretime kazandırılması, bitkisel üretimin, tarım ve sanayi sektörü ile entegrasyonu sağlayacak şekilde yönlendirilmesi, tarımsal faaliyetler sonucu ortaya çıkabilecek kirliliğin önlenmesi, bitkisel üretimde kullanılan girdilerin ve üretim teknolojilerinin kullanımının uygunluğunun belirlenmesi ve denetlenmesi, örtüaltı yetiştiriciliğin kayıt altına alınması, izlenmesi ve geliştirilmesi, seracılığa uygun bölgelerde altyapının geliştirilmesi çalışmaları proje bazlı olarak yürütülmektedir.</p> <p>Bitkisel üretimde çeşidin kayıt altına alınması için yetkili resmi kuruluş tarafından kurulan FYD (farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk) denemeleri ile çeşidin diğer kayıtlı çeşitlerden farklılığı, yeknesaklığı (çeşide ait tüm tohumlukların aynı özelliğe sahip olması) ve çeşidin özelliklerinin durulmuşluğu (yıldan yıla herhangi bir değişim göstermemesi) belirlenmektedir.</p> <p>"Organik Tarımın Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında demonstrasyonlar, eğitim yayım faaliyetleri, tüketici bilinçlendirilmesi ve organik ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler, organik tarımda ihtiyaç duyulan konularda yürütülen araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve organik ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri ile numune alımı faaliyetleri yürütülmektedir.</p> <p>"İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projesi" kapsamında eğitim yayım faaliyetleri, tüketicinin bilinçlendirilmesi ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlerin görünürlüğünün artırılmasına yönelik faaliyetler ve iyi tarım uygulamaları sertifikalı ürünlere güvenilirliğin artması amacıyla denetim faaliyetleri yürütülmektedir.</p> <p>Şeker pancarında verimliliğin artırılarak şeker maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla eğitim ve yayım faaliyetleri yapılacaktır. Teknolojik altyapı kullanarak nişasta bazlı şeker ve kristal şeker üretim ve arzının kotaya uygunluğu izlenecek ve denetlenecektir.</p>

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri	2.568.664.000	1.447.330.252	3.914.478.000	4.548.292.000	5.128.427.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	329.972.000	180.345.941	490.560.000	570.004.000	642.713.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	18.703.000	3.602.426	26.024.000	29.511.000	32.035.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	349.200.000	41.663.371	254.050.000	310.000.000	374.500.000
Sermaye Transferleri	520.000.000	334.270.462	679.000.000	808.245.000	921.319.000
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	3.786.539.000	2.007.212.451	5.364.112.000	6.266.052.000	7.098.994.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	3.786.539.000	2.007.212.451	5.364.112.000	6.266.052.000	7.098.994.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Bitkisel ürünlerin üretim alanının, üretim miktarının artırılmasına ve bitkisel ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Bitkisel Üretimin Desteklenmesi
Açıklama	“Havza Bazlı Destekleme Modeli” ile 945 havza bazında en uygun yetişen ürünler belirlenmiş olup, 21 ürün destekleme kapsamına alınmıştır. Diğer ürünlerin de Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	110.388.000	68.815.962	38.887.000	44.103.000	47.871.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	63.493.617.000	45.203.616.760	94.945.900.000	134.232.555.000	148.566.863.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	63.604.005.000	45.272.432.722	94.984.787.000	134.276.658.000	148.614.734.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	63.604.005.000	45.272.432.722	94.984.787.000	134.276.658.000	148.614.734.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri
Açıklama	Yeterli ve kaliteli kırmızı et ve çiğ süt üretimine yönelik çalışmalar yürütülecektir. Arz fazlası çiğ süt üretimi olması halinde bu sütün süt tozuna dönüştürülerek depolanma süresinin uzatılması ve ihraç edilmesi hedeflenmektedir. Çiftlik hayvanlarına ait ıslah faaliyetlerinin yapılması, ıslahı yapılan hayvanlara ait tüm verim kayıtlarının tutulması ve sonuçlarının sahaya aktarılması çalışmaları yürütülecektir. Projeler için alt yapı çalışmalarının yapılmasının yanı sıra hayvanlara ait verim değerleri tutulmakta, genomik seleksiyon, suni tohumlama uygulamaları ile damızlık değeri yüksek hayvanların yetiştiricilikte kullanımı sağlanmakta, hayvan bakım, besleme, ıslah vb. konularda yetiştiricilere yönelik eğitim yayım faaliyetleri düzenlenmektedir.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	3.026.456.000	1.611.777.583	4.499.044.000	5.227.607.000	5.894.430.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	380.224.000	203.240.371	568.093.000	660.103.000	744.304.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	12.955.000	1.766.636	16.459.000	18.668.000	20.263.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	201.200.000	21.734.488	261.453.000	201.002.000	240.002.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	3.620.835.000	1.838.519.079	5.345.049.000	6.107.380.000	6.898.999.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	3.620.835.000	1.838.519.079	5.345.049.000	6.107.380.000	6.898.999.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvansal Üretimin Desteklenmesi
Açıklama	Çiğ süt ve kırmızı et yem paritesi sürekli ve etkili bir şekilde gözetlenerek, yetiştiricilerin istikrarlı bir gelire kavuşturulması amaçlanmaktadır. Hayvancılık desteklemeleri kapsamında arıcılık ve ipek böceği yetiştiricileri desteklenmektedir. Çiftlikte hayvan refahının geliştirilmesi için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ahır ve ağılların modernizasyonuna hibe desteği sağlanacaktır. Alternatif üretim modelleriyle arıcılık, ipek böcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliği konusunda uygulanacak projelere hibe desteği sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	39.870.000	19.616.012	12.667.000	14.366.000	15.594.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	19.056.800.000	8.982.216.171	27.666.300.000	29.818.295.000	32.366.369.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	19.096.670.000	9.001.832.183	27.678.967.000	29.832.661.000	32.381.963.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	19.096.670.000	9.001.832.183	27.678.967.000	29.832.661.000	32.381.963.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ
Alt Program Hedefi	Hayvansal ürünlerin üretim miktarının ve değerinin artırılmasına ve hayvansal ürünlerde fiyat değişimlerinin kontrol altına alınmasına katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Mera Islah Faaliyetleri
Açıklama	Hayvancılık sektörünün kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanması için mera, yaylak ve kışlakların ıslah edilerek otlatma kapasitesinin artırılması ve ot kalitesinin iyileştirilmesi sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	1.841.293.000	1.009.737.648	2.774.323.000	3.223.601.000	3.634.800.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	234.394.000	124.358.105	342.584.000	398.071.000	448.848.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	92.306.000	26.999.180	113.350.000	128.548.000	139.534.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	350.000.000	53.998.143	456.452.000	600.002.000	750.002.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	2.517.993.000	1.215.093.077	3.686.709.000	4.350.222.000	4.973.184.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	2.517.993.000	1.215.093.077	3.686.709.000	4.350.222.000	4.973.184.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TARIM
Alt Program Adı	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ
Alt Program Hedefi	İklim değişikliğiyle uyumlu, modern makine kullanımı özendirilecek, ortak makine kullanımı yaygınlaştırılacak ve üretim planlamasına yönelik yapay zekâ uygulamaları geliştirilecektir.
Faaliyet Adı	Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri
Açıklama	Tarımsal mekanizasyon konusunda mevcut durum tespiti yapılacak, ardından yeni tarım teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır. İklim dostu akıllı tarım teknolojilerinin mevcut durumunun belirlenmesi çalışması (TUCSAP projesi kapsamında) 81 ilde yapılacaktır. Çıkacak rapor sonrasında hedef gruplara iklim dostu akıllı tarım teknolojileri konusunda eğitim ve farkındalık çalışmaları ile teknolojilerin tanıtımı yapılarak kullanımının yaygınlaşması sağlanacak ve yine proje kapsamında eş finansman (Hibe) ile de iklim dostu akıllı tarım teknolojilerine sahip olmaları desteklenecektir. Bitkisel üretim faaliyeti yapılan alanların, faaliyeti yapan üreticilerin, üretim bilgilerinin kayıt altına alındığı tarımsal veri tabanı olan Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alanın takibi ve artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	13.002.000	501.344	61.798.000	120.861.000	177.710.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	44.000.000		49.779.000	59.247.000	67.549.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	57.002.000	501.344	111.577.000	180.108.000	245.259.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	57.002.000	501.344	111.577.000	180.108.000	245.259.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı TARIM
Alt Program Adı TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

Alt Program Hedefi Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Faaliyet Adı Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi

Açıklama Verim ve kaliteyi artırmak, yeni çeşit ırk ve teknoloji geliştirmek, genetik kaynakları korumak ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Ar-Ge destek programı 2007 yılından beri uygulanmaktadır.

Bu kapsamda özel sektör, üniversite ve STK'ların Ar-Ge projeleri desteklenmektedir. Uygulanan projeler izlenmekte ve denetlenmektedir.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.350.000	845.921	787.000	893.000	969.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	682.083.000	220.766.410	1.472.700.000	1.670.201.000	1.812.925.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	14.400.000		18.820.000	45.000.000	60.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	697.833.000	221.612.331	1.492.307.000	1.716.094.000	1.873.894.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	697.833.000	221.612.331	1.492.307.000	1.716.094.000	1.873.894.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı TARIM
Alt Program Adı TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

Alt Program Hedefi Güvenilir gıda ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği gerçekleştirmeye, tarımsal ve ekolojik kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamaya, yerli gen kaynaklarını korumaya ve yeni çeşit geliştirmeye, alternatif mücadele metotlarını geliştirmeye yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Faaliyet Adı Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri

Açıklama Ülkemizde ekonomik öneme sahip bitkisel üretimdeki zararlı organizmalara karşı biyolojik ve biyoteknik mücadele için preparat veya tuzak geliştirilmesine yönelik projeler yapılacaktır. Ülke genetik kaynaklarımızın kayıt altına alınması sağlanacaktır. Hayvansal üretimde yüksek verimli ve kaliteli damızlıkların kullanılması suretiyle üretimi ve kaliteyi iyileştirmek, yeni metot ve teknolojiler ile ekolojilere uygun yetiştirme sistemleri geliştirmek, uluslararası rekabet gücünü artırmak için araştırmalar yapmak amaçlanmaktadır. Araştırmalar ile aşıların etkinlikleri artırılabilecek, hastalıklarının teşhisinde hızlı ve güvenilir metotlar geliştirilecek, epidemiyolojik araştırmalar ile hayvan hastalıkları mücadele stratejilerine katkı sunulacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri	3.492.725.000	2.075.838.398	5.968.616.000	6.935.951.000	7.820.695.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	580.261.000	328.493.299	949.955.000	1.103.951.000	1.244.771.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	106.393.000	35.809.801	221.309.000	250.985.000	272.436.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	889.484.000	263.430.681	1.451.229.000	1.335.176.000	1.497.599.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	5.068.863.000	2.703.572.179	8.591.109.000	9.626.063.000	10.835.501.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	5.068.863.000	2.703.572.179	8.591.109.000	9.626.063.000	10.835.501.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Taşkın ve kuraklığın olumsuz etkilerini kontrol altına almak, yerüstü sularının kalite sınıflarını ve yeraltı sularının kalite ve miktar durumlarını belirlemek, suyun miktar ve kalite olarak korunması ve kullanılması için bütüncül planlamalar yapmak suretiyle su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler
Açıklama	<p>Yerüstü su kaynaklarının mevcut kullanımı ve su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirletici baskı unsurları ortaya konulacak ve izleme çalışmalarından faydalanılarak su kalite durumu tespit edilecektir. Kirlenmiş veya kirlenme tehdidi altında bulunan yerüstü su kaynakları için Eylem Planları hazırlanacak ve takibi yapılacaktır.</p> <p>Tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti ve uygulanan tedbirlerin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla yerüstü ve yeraltı sularında izleme çalışmaları yürütülecektir. 25 nehir havzasında belirlenmiş olan nitrate hassas bölgelerde, bu bölgelere özgü tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliği önlemek amacıyla hazırlanan nitrat eylem planlarının uygulanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>Sularda tarımsal kaynaklı nitrat kirliliği ve çevre dostu tarımsal uygulama tekniklerinin yaygınlaştırılması amacıyla eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri ve örnek uygulamalar yürütülecektir.</p> <p>Bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi ile sulama suyunun etkin kullanımı artırılabilecek, birim alandan daha fazla ürün/gelir elde edilerek çiftçilerin refah seviyesi yükseltilecektir.</p>

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	154.506.000	75.976.439	195.202.000	226.801.000	255.731.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	15.737.000	7.724.562	19.881.000	23.100.000	26.047.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	5.587.000	2.568.446	7.970.000	9.038.000	9.813.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	143.286.000	12.122.332	194.678.000	225.137.000	268.179.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	75.054.000		91.944.000	109.433.000	124.767.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	394.170.000	98.391.778	509.675.000	593.509.000	684.537.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	394.170.000	98.391.778	509.675.000	593.509.000	684.537.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
Alt Program Adı	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI
Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak.
Faaliyet Adı	Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı
Açıklama	Arazi kullanım planları yapılarak üretim potansiyeli yüksek, öncelikli korunması gereken tarım arazileri ile mevcut kullanım ve potansiyel kullanım şekilleri belirlenecektir. Bu kapsamda İl Müdürlükleri ile birlikte 1/25000 ölçekli çalışmalara başlanılmıştır. Türkiye topraklarının tüm özellikleri ile tanınması için detaylı toprak etütleri ile seri bazlı çalışılarak ulusal toprak veri tabanı oluşturulacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	949.437.000	555.575.500	1.516.189.000	1.761.702.000	1.986.424.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	120.114.000	67.502.921	184.861.000	214.798.000	242.197.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.950.000	806.322	4.000.000	4.536.000	4.924.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	193.750.000	32.573.051	257.260.000	361.000.000	436.500.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.266.251.000	656.457.794	1.962.310.000	2.342.036.000	2.670.045.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.266.251.000	656.457.794	1.962.310.000	2.342.036.000	2.670.045.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.
Faaliyet Adı	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler

Zararlı organizmalar ile mücadelede çevre dostu olan biyolojik, fiziksel, mekanik ve kültürel mücadeleler başta olmak üzere entegre zararlı yönetimi (IPM - Integrated Pest Management) uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bitkisel üretimde zararlı organizmalarla mücadelede alternatif yöntemlerden biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulayan üreticilere destek verilmektedir. Ülkemizde iç tüketim ve dış ticarete özellikle taze meyve ve sebzelerde pestisit kullanımı nedeniyle oluşan kalıntının önlenmesi amacıyla birincil üretim alanlarında pestisit denetim uygulamalarının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Açıklama Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi ve bitkisel üretimde bitki koruma ürünlerinin etiket bilgilerine göre kullanımının sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat çerçevesinde hasat öncesi pestisit denetimi faaliyetleri yürütülecektir.

Bakanlığımızca ruhsatlandırılmış bulunan bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin üretim yerleri (işletmeler) ve satış yerleri (bayiler) denetlenecektir. Ruhsatlı bitki koruma ürünleri ile zirai mücadele alet ve makinelerinin piyasada aktif olarak bulunanlardan numune alınarak ruhsata esas özellikleri ile piyasaya arz edilip edilmediği analiz ve deneylerle kontrol edilecektir. Ayrıca konuyla ilgili görevli personele yönelik çalışmalar yapılacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri	3.099.514.000	1.712.823.688	4.756.910.000	5.527.209.000	6.232.251.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	389.260.000	208.386.755	579.054.000	672.830.000	758.656.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	10.000.000	2.148.069	11.950.000	13.553.000	14.711.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	130.410.000	22.597.108	175.000.000	240.000.000	300.000.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	3.629.184.000	1.945.955.620	5.522.914.000	6.453.592.000	7.305.618.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	3.629.184.000	1.945.955.620	5.522.914.000	6.453.592.000	7.305.618.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI
Alt Program Hedefi	Bitkisel üretimde çevreye duyarlı bitki sağlığı tedbirleri alınacak, hayvan hastalık ve zararlıları ile ilgili mücadele hizmetleri geliştirilecek, veteriner sağlık ürünlerinin kalite ve etkinlikleri artırılacak, hayvan refahını korumaya yönelik tedbirler alınacaktır.
Faaliyet Adı	Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Aşılama programına alınan büyükbaş hayvanların aşılanarak hastalıkların kontrol altına alınması hedeflenmektedir. Sağlık taraması ile sahada veteriner hekimler tarafından yürütülen faaliyetler sırasında hayvanların genel sağlık taraması yapılmakta ve hastalıkların erken teşhisi yapılabilmektedir. Küpeleme hedefleri ile hayvan varlığımızın ortaya konulması, hayvanların kayıt altına alınması ile hayvan hareketlerinin kontrolü ve hastalıkların izlenmesi sağlanacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	3.042.676.000	1.698.978.773	4.680.575.000	5.438.555.000	6.132.288.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	388.378.000	213.087.873	589.677.000	685.185.000	772.588.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	3.100.000	1.530.138	4.200.000	4.763.000	5.170.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	935.336.000	109.654.711	1.123.303.000	1.765.971.000	2.029.664.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	4.369.490.000	2.023.251.495	6.397.755.000	7.894.474.000	8.939.710.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	4.369.490.000	2.023.251.495	6.397.755.000	7.894.474.000	8.939.710.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenilirliliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenilirliliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.
Faaliyet Adı	Gıda Güvenilirliliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Gıda işletmelerinde gıda güvenilirliliğinin sağlanması amacıyla kontroller gerçekleştirilecektir. Resmi kontrollerde Türk Gıda Kodeksine uygun faaliyet gösterilip gösterilmediğinin tespitine yönelik numuneler alınacaktır.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	3.671.210.000	1.937.444.206	5.213.173.000	6.057.298.000	6.829.958.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	490.866.000	251.845.299	678.879.000	788.812.000	889.431.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	150.760.000	59.556.164	233.122.000	264.382.000	286.972.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	343.500.000	111.944.111	517.100.000	622.594.000	721.201.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	4.656.336.000	2.360.789.781	6.642.274.000	7.733.086.000	8.727.562.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	4.656.336.000	2.360.789.781	6.642.274.000	7.733.086.000	8.727.562.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
Alt Program Adı	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ
Alt Program Hedefi	Gıda ve yem resmi kontrol hizmetlerinin etkinliği artırılacak, gıda güvenliğine ilişkin doğru ve güncel bilgi sunulmasına yönelik tedbirler alınacak, gıda güvenliğine yönelik uygulamalar geliştirilecektir.
Faaliyet Adı	Yem Güvenliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler
Açıklama	Yem işletmeleri, güvenilir yem arzını sağlamak amacıyla risk esaslı olarak hazırlanan yıllık kontrol planı kapsamında denetlenecektir.

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	892.474.000	536.765.080	1.505.739.000	1.749.577.000	1.972.750.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	109.999.000	63.400.834	180.086.000	209.252.000	235.943.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	17.000.000	1.080.201	21.000.000	25.000.000	30.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.019.473.000	601.246.114	1.706.825.000	1.983.829.000	2.238.693.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.019.473.000	601.246.114	1.706.825.000	1.983.829.000	2.238.693.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı	DOĞA TURİZMİ
Alt Program Hedefi	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri
Açıklama	<p>Doğa Turizminin geliştirilmesi amacıyla doğa turizmi master planları ve doğa turizmi korunan alanlar uygulama eylem planları hazırlanmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin 81 ildeki doğa yürüyüşü, bisiklet, dağ bisikleti, dağcılık, jeep ve foto safari, tarih ve kültür rotaları, alanlardaki etkinlikler, korunan alanlardaki tesisler (çadır/ı/karavan kamp alanları, kır lokantası, orman köşkleri, otel, idare ziyaretçi ve tanıtım merkezleri vb.) hakkında bilgi edinebilmeleri için web/mobil uygulamaları aracılığı ile doğa turizmi bilgi sistemleri oluşturulmuştur. Sistemimiz ekotaban.tarimorman.gov.tr web adresi ve uygulama marketlerinde bulunan "ekotaban" uygulaması ile halkımızın hizmetine açılmıştır.</p> <p>Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı kapsamında Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiatı Koruma Alanı, Tabiat Anıtı, Sulak Alanlar, Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları gibi korunan alanlarda gerçekleştirilecek doğa turizminde, ziyaretçi sayılarının ve ziyaretçilere verilen hizmet kalitesinin artırılması için faaliyetler belirlenmiş olup, yıllık planlar halinde uygulanmaktadır. Taşra birimlerimiz tarafından gerçekleştirilmekte olan faaliyetler düzenli olarak izlenmektedir. 2024-2026 yılları arasında yapılması planlanan tüm doğa turizmi faaliyetlerinde de Doğa Turizmi Stratejisi Eylem Planı göz önünde tutulacaktır.</p> <p>Doğa Turizmi faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi amacıyla, korunan alanlarımızdaki doğa turizmi faaliyetlerinin görünürlüğü ve erişilebilirliğinin artırılması, sanal tur çekimleri gerçekleştirilmesi ve ekotaban sistemine entegre edilmesi planlanan faaliyetler arasındadır. Eylem Planı kapsamında korunan alanlarımızda görüntüleme sistemi kurulması birden çok amaç için öngörülmüştür. Bu amaçlardan en önemlisi korunan alanlarımızdaki ziyaretçi sayısının belirlenmesidir. Korunan alanlarımızın ziyaretçi potansiyelinin belirlenmesi, korunan alanlarımızın ihale sürecinde kurumsal anlamda gelirimizin önemli oranda artırılmasına katkı sağlayacaktır. Kurulacak izleme sistemleri ile doğa turizmi kapsamına giren kuş göçü izleme ve yaban hayatı gözlem faaliyetleri kapsamında korunan alanlarımızın kaynak değeri olan koruma altındaki hedef türlerimizin de izlenmesi ve kamera yayınlarının canlı yayın izlemesi şeklinde düzenlenmesi hedeflenmektedir. Böylece özellikle bazı alanlarımızda göç dönemi izleme, yuva izleme gibi faaliyetler gerçekleştirilecek; böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılması sağlanacaktır.</p> <p>Aynı zamanda sulak alanlarda alt ve üst yapı hizmet tesislerinin yapımı, gerekli araç ve gereçlerin temini, alan yönetimini destekleyici projeler, ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kulesi, peyzaj düzenlemesi, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar, korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. çalışmaları yapılacaktır. Böylece korunan alanlarımıza olan ilgi ve ziyaretçi sayısının artırılmasına bağlı olarak ekoturizme katkı sağlanacaktır.</p>

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri	650.853.000	411.306.245	1.206.857.000	1.402.337.000	1.581.217.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	85.523.000	53.514.298	154.958.000	180.062.000	203.029.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	51.600.000	11.176.112	26.687.000	71.168.000	110.344.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	787.976.000	475.996.654	1.388.502.000	1.653.567.000	1.894.590.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	787.976.000	475.996.654	1.388.502.000	1.653.567.000	1.894.590.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
Alt Program Adı	DOĞA TURİZMİ
Alt Program Hedefi	Korunan alanlarda planlama, proje uygulama ve izleme süreçleri etkin olarak yürütülecek ve turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlanacaktır.
Faaliyet Adı	Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabi korunan alanların yönetiminde en etkili araç alan özelinde hazırlanan korunan alan planlarıdır. Bu kapsamda bu alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla milli parklar için uzun devreli gelişme planları, tabiat parkları için gelişme planları ve tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanları için de yönetim planları yapılacaktır. Korunan alanlara yönelik planlama çalışmaları sonrasında hazırlanan planlara uygun ziyaretçi merkezi, yönetim merkezi, tabiat eğitim merkezi, destek üniteleri vb. tesislere yönelik mimari ve peyzaj projeleri hazırlanacaktır. Hazırlanan projelere uygun olarak işaretlenen tur güzergahlarının alanlara aplikasyonu, alan yönetimini destekleyici ziyaretçi merkezleri, tanıtım birimleri, giriş kontrol üniteleri, büfe, kuş gözlem kuleleri, tabiat eğitim merkezleri, yağmur barınakları, manzara seyir terasları vb. yapılar ile korunan alanlar için yönlendirme, bilgilendirme, uyarı-ikaz levha ve tabelaları vb. yapılarak korunan alanların temsil ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda korunan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin yönetim, güvenlik, hizmet, temizlik vb. konularda iyileştirme çalışmaları yapılacak ve gerekli makine teçhizat donanımı sağlanacaktır. Korunan Alanların Yönetim Etkinliğinin İzlenmesi (METT-Management Effectiveness Tracking Tool) uygulamalarına milli parklar ile tabiat parklarında devam edilecektir.
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	1.243.054.000	602.367.056	1.702.524.000	1.978.274.000	2.230.609.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	166.767.000	77.446.247	216.413.000	251.471.000	283.548.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	170.476.000	76.509.394	246.392.000	279.432.000	303.311.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	274.400.000	5.411.824	399.813.000	436.220.000	468.589.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	1.854.697.000	761.734.521	2.565.142.000	2.945.397.000	3.286.057.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	1.854.697.000	761.734.521	2.565.142.000	2.945.397.000	3.286.057.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	105.664.000	49.557.058	124.913.000	145.136.000	163.650.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	13.115.000	6.140.369	15.784.000	18.340.000	20.679.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	9.888.000	2.934.664	9.275.000	10.520.000	11.420.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	128.667.000	58.632.090	149.972.000	173.996.000	195.749.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	128.667.000	58.632.090	149.972.000	173.996.000	195.749.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	55.622.000	26.578.234	66.013.000	76.701.000	86.485.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	6.201.000	3.142.727	8.045.000	9.347.000	10.539.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	7.510.000	3.636.163	9.926.000	11.257.000	12.219.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	69.333.000	33.357.124	83.984.000	97.305.000	109.243.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	69.333.000	33.357.124	83.984.000	97.305.000	109.243.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	İç Denetim
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	26.562.000	12.983.384	33.474.000	38.892.000	43.852.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	3.237.000	1.605.448	4.160.000	4.834.000	5.451.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.296.000	412.992	1.534.000	1.740.000	1.890.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	31.095.000	15.001.824	39.168.000	45.466.000	51.193.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	31.095.000	15.001.824	39.168.000	45.466.000	51.193.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	4.324.000	2.434.573	6.096.000	7.082.000	7.986.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	488.000	291.917	765.000	888.000	1.001.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.868.000	444.272	2.300.000	2.607.000	2.820.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	6.680.000	3.170.762	9.161.000	10.577.000	11.807.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	6.680.000	3.170.762	9.161.000	10.577.000	11.807.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri	180.110.000	87.392.136	220.894.000	256.650.000	289.387.000
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	18.038.000	8.938.352	23.236.000	26.998.000	30.443.000
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	19.131.000	4.784.044	23.341.000	26.430.000	28.670.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler	437.866.000	203.034.158	450.000.000	480.179.000	506.727.000
Sermaye Giderleri	54.000.000	5.520.130	70.577.000	85.002.000	100.002.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	709.145.000	309.668.820	788.048.000	875.259.000	955.229.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	709.145.000	309.668.820	788.048.000	875.259.000	955.229.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Teftiş, İnceleme ve Soruşturma
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	145.912.000	70.532.694	180.945.000	210.239.000	237.058.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	16.338.000	8.123.273	20.894.000	24.276.000	27.373.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	12.375.000	4.547.917	15.959.000	18.100.000	19.651.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	174.625.000	83.203.884	217.798.000	252.615.000	284.082.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	174.625.000	83.203.884	217.798.000	252.615.000	284.082.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	75.616.000	54.869.931	196.337.000	228.104.000	257.182.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	9.503.000	7.844.306	30.099.000	34.974.000	39.436.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	99.379.000	77.379.220	133.057.000	150.899.000	163.788.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>	180.000.000	108.887.094	234.630.000	300.000.000	360.000.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	364.498.000	248.980.551	594.123.000	713.977.000	820.406.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	364.498.000	248.980.551	594.123.000	713.977.000	820.406.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Diğer Destek Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	76.257.000	17.462.126	81.012.000	91.874.000	99.729.000
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	1.000.000	33.782	1.000.000	1.190.000	1.357.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	77.257.000	17.495.908	82.012.000	93.064.000	101.086.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	77.257.000	17.495.908	82.012.000	93.064.000	101.086.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARI VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Genel Destek Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	5.206.365.000	1.261.660.290	3.600.511.000	4.183.981.000	4.717.557.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	745.703.000	187.820.506	539.439.000	626.897.000	706.857.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.446.504.000	306.749.537	2.188.563.000	2.482.063.000	2.694.166.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	80.280.000	28.425.636	110.000.000	125.223.000	135.173.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	897.081.000	320.817.864	1.072.608.000	2.016.857.000	3.335.149.000
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					360.521.000
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	8.375.933.000	2.105.473.832	7.511.121.000	9.435.021.000	11.949.423.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	8.375.933.000	2.105.473.832	7.511.121.000	9.435.021.000	11.949.423.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
Personel Giderleri					
Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri					
Mal ve Hizmet Alım Giderleri					
Faiz Giderleri					
Cari Transferler					
Sermaye Giderleri	726.784.000	222.005.814	1.910.835.000	1.479.397.000	506.787.000
Sermaye Transferleri					
Borç Verme					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	726.784.000	222.005.814	1.910.835.000	1.479.397.000	506.787.000
Döner Sermaye					
Özel Hesap					
Diğer Bütçe Dışı Kaynak					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	726.784.000	222.005.814	1.910.835.000	1.479.397.000	506.787.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	144.989.000	78.592.859	217.358.000	248.494.000	276.703.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	16.006.000	7.633.479	19.659.000	22.841.000	25.755.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.842.000	6.006.621	4.122.000	4.677.000	5.076.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	364.000		1.359.000	1.541.000	1.673.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	164.201.000	92.232.959	242.498.000	277.553.000	309.207.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	164.201.000	92.232.959	242.498.000	277.553.000	309.207.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Özel Kalem Hizmetleri
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	73.401.000	33.189.387	95.794.000	111.303.000	125.502.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	5.161.000	2.945.460	7.482.000	8.693.000	9.801.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	12.502.000	3.378.405	16.057.000	18.206.000	19.761.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	91.064.000	39.513.252	119.333.000	138.202.000	155.064.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	91.064.000	39.513.252	119.333.000	138.202.000	155.064.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI
Alt Program Adı	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>	202.362.000	97.253.191	245.334.000	285.052.000	321.413.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	25.148.000	12.162.659	31.428.000	36.516.000	41.174.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	2.762.000	641.181	3.325.000	3.769.000	4.094.000
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>					
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>					
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	230.272.000	110.057.031	280.087.000	325.337.000	366.681.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	230.272.000	110.057.031	280.087.000	325.337.000	366.681.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı	HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	18.771.336.000	9.928.439.000	27.301.617.000	31.846.197.000	36.105.781.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	99.788.000.000	37.549.100.000	161.944.600.000	192.748.083.000	219.756.069.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	118.559.336.000	47.477.539.000	189.246.217.000	224.594.280.000	255.861.850.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	118.559.336.000	47.477.539.000	189.246.217.000	224.594.280.000	255.861.850.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı	HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	5.096.214.000	3.563.216.000	15.659.187.000	18.056.410.000	20.713.596.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	6.831.905.000	911.255.000	9.356.132.000	11.003.588.000	12.399.353.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	11.928.119.000	4.474.471.000	25.015.319.000	29.059.998.000	33.112.949.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	11.928.119.000	4.474.471.000	25.015.319.000	29.059.998.000	33.112.949.000

FAALİYET MALİYETLERİ TABLOSU

İdare Adı	TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Program Adı	PROGRAM DIŞI GİDERLER
Alt Program Adı	HAZİNE YARDIMLARI
Alt Program Hedefi	
Faaliyet Adı	Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı
Açıklama	

EKONOMİK KOD	2024 Bütçe	2024 Harcama (Haziran)	2025 Bütçe	2026 Tahmin	2027 Tahmin
<i>Personel Giderleri</i>					
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>					
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>					
<i>Faiz Giderleri</i>					
<i>Cari Transferler</i>	22.986.000	8.394.000	27.835.000	32.164.000	35.959.000
<i>Sermaye Giderleri</i>					
<i>Sermaye Transferleri</i>	6.441.000	865.000	8.500.000	10.117.000	11.534.000
<i>Borç Verme</i>					
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	29.427.000	9.259.000	36.335.000	42.281.000	47.493.000
<i>Döner Sermaye</i>					
<i>Özel Hesap</i>					
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>					
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK					
FAALİYET MALİYETİ TOPLAMI	29.427.000	9.259.000	36.335.000	42.281.000	47.493.000

F. FAALİYETLER DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2025			2026			2027		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
KIRSAL KALKINMA	28.492.061.000	0	28.492.061.000	32.639.250.000	0	32.639.250.000	35.686.602.000	0	35.686.602.000
KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	28.492.061.000	0	28.492.061.000	32.639.250.000	0	32.639.250.000	35.686.602.000	0	35.686.602.000
<i>Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi</i>	14.793.860.000	0	14.793.860.000	16.777.864.000	0	16.777.864.000	18.211.600.000	0	18.211.600.000
<i>Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler</i>	8.347.121.000	0	8.347.121.000	9.640.377.000	0	9.640.377.000	10.457.053.000	0	10.457.053.000
<i>Tarımsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri</i>	5.351.080.000	0	5.351.080.000	6.221.009.000	0	6.221.009.000	7.017.949.000	0	7.017.949.000
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	2.824.084.000	0	2.824.084.000	3.332.942.000	0	3.332.942.000	3.785.492.000	0	3.785.492.000
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	2.824.084.000	0	2.824.084.000	3.332.942.000	0	3.332.942.000	3.785.492.000	0	3.785.492.000
<i>Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi</i>	656.086.000	0	656.086.000	762.954.000	0	762.954.000	860.768.000	0	860.768.000
<i>Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi</i>	367.998.000	0	367.998.000	427.610.000	0	427.610.000	482.155.000	0	482.155.000
<i>Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu</i>	1.800.000.000	0	1.800.000.000	2.142.378.000	0	2.142.378.000	2.442.569.000	0	2.442.569.000
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	10.000.000	0	10.000.000	15.000.000	0	15.000.000	7.000.000	0	7.000.000
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	10.000.000	0	10.000.000	15.000.000	0	15.000.000	7.000.000	0	7.000.000
<i>Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması</i>	10.000.000	0	10.000.000	15.000.000	0	15.000.000	7.000.000	0	7.000.000
TARIM	153.774.570.000	0	153.774.570.000	199.921.249.000	0	199.921.249.000	221.427.198.000	0	221.427.198.000
BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	6.519.953.000	0	6.519.953.000	7.566.011.000	0	7.566.011.000	8.504.670.000	0	8.504.670.000
<i>Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri</i>	6.104.072.000	0	6.104.072.000	7.094.357.000	0	7.094.357.000	7.992.713.000	0	7.992.713.000
<i>Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi</i>	415.881.000	0	415.881.000	471.654.000	0	471.654.000	511.957.000	0	511.957.000
BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	100.348.899.000	0	100.348.899.000	140.542.710.000	0	140.542.710.000	155.713.728.000	0	155.713.728.000
<i>Bitkisel Üretim Geliştirme Faaliyetleri</i>	5.364.112.000	0	5.364.112.000	6.266.052.000	0	6.266.052.000	7.098.994.000	0	7.098.994.000
<i>Bitkisel Üretim Desteklenmesi</i>	94.984.787.000	0	94.984.787.000	134.276.658.000	0	134.276.658.000	148.614.734.000	0	148.614.734.000
HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	36.710.725.000	0	36.710.725.000	40.290.263.000	0	40.290.263.000	44.254.146.000	0	44.254.146.000
<i>Hayvansal Üretim Geliştirme Faaliyetleri</i>	5.345.049.000	0	5.345.049.000	6.107.380.000	0	6.107.380.000	6.898.999.000	0	6.898.999.000
<i>Hayvansal Üretim Desteklenmesi</i>	27.678.967.000	0	27.678.967.000	29.832.661.000	0	29.832.661.000	32.381.963.000	0	32.381.963.000
<i>Mera Islah Faaliyetleri</i>	3.686.709.000	0	3.686.709.000	4.350.222.000	0	4.350.222.000	4.973.184.000	0	4.973.184.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2025			2026			2027		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	111.577.000	0	111.577.000	180.108.000	0	180.108.000	245.259.000	0	245.259.000
<i>Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri</i>	111.577.000	0	111.577.000	180.108.000	0	180.108.000	245.259.000	0	245.259.000
TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	10.083.416.000	0	10.083.416.000	11.342.157.000	0	11.342.157.000	12.709.395.000	0	12.709.395.000
<i>Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi</i>	1.492.307.000	0	1.492.307.000	1.716.094.000	0	1.716.094.000	1.873.894.000	0	1.873.894.000
<i>Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri</i>	8.591.109.000	0	8.591.109.000	9.626.063.000	0	9.626.063.000	10.835.501.000	0	10.835.501.000
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	2.471.985.000	0	2.471.985.000	2.935.545.000	0	2.935.545.000	3.354.582.000	0	3.354.582.000
SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	509.675.000	0	509.675.000	593.509.000	0	593.509.000	684.537.000	0	684.537.000
<i>Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler</i>	509.675.000	0	509.675.000	593.509.000	0	593.509.000	684.537.000	0	684.537.000
TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	1.962.310.000	0	1.962.310.000	2.342.036.000	0	2.342.036.000	2.670.045.000	0	2.670.045.000
<i>Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı</i>	1.962.310.000	0	1.962.310.000	2.342.036.000	0	2.342.036.000	2.670.045.000	0	2.670.045.000
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	20.269.768.000	0	20.269.768.000	24.064.981.000	0	24.064.981.000	27.211.583.000	0	27.211.583.000
BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	11.920.669.000	0	11.920.669.000	14.348.066.000	0	14.348.066.000	16.245.328.000	0	16.245.328.000
<i>Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler</i>	5.522.914.000	0	5.522.914.000	6.453.592.000	0	6.453.592.000	7.305.618.000	0	7.305.618.000
<i>Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler</i>	6.397.755.000	0	6.397.755.000	7.894.474.000	0	7.894.474.000	8.939.710.000	0	8.939.710.000
GIDA GÜVENİRLİĞİ	8.349.099.000	0	8.349.099.000	9.716.915.000	0	9.716.915.000	10.966.255.000	0	10.966.255.000
<i>Gıda Güvenirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler</i>	6.642.274.000	0	6.642.274.000	7.733.086.000	0	7.733.086.000	8.727.562.000	0	8.727.562.000
<i>Yem Güvenirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler</i>	1.706.825.000	0	1.706.825.000	1.983.829.000	0	1.983.829.000	2.238.693.000	0	2.238.693.000
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	3.953.644.000	0	3.953.644.000	4.598.964.000	0	4.598.964.000	5.180.647.000	0	5.180.647.000
DOĞA TURİZMİ	3.953.644.000	0	3.953.644.000	4.598.964.000	0	4.598.964.000	5.180.647.000	0	5.180.647.000
<i>Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri</i>	1.388.502.000	0	1.388.502.000	1.653.567.000	0	1.653.567.000	1.894.590.000	0	1.894.590.000
<i>Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler</i>	2.565.142.000	0	2.565.142.000	2.945.397.000	0	2.945.397.000	3.286.057.000	0	3.286.057.000

PROGRAM SINIFLANDIRMASI	2025			2026			2027		
	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM	BÜTÇE İÇİ	BÜTÇE DIŞI	TOPLAM
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	12.028.140.000	0	12.028.140.000	13.917.769.000	0	13.917.769.000	15.815.957.000	0	15.815.957.000
TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	1.288.131.000	0	1.288.131.000	1.455.218.000	0	1.455.218.000	1.607.303.000	0	1.607.303.000
<i>Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri</i>	149.972.000	0	149.972.000	173.996.000	0	173.996.000	195.749.000	0	195.749.000
<i>Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri</i>	83.984.000	0	83.984.000	97.305.000	0	97.305.000	109.243.000	0	109.243.000
<i>İç Denetim</i>	39.168.000	0	39.168.000	45.466.000	0	45.466.000	51.193.000	0	51.193.000
<i>Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi</i>	9.161.000	0	9.161.000	10.577.000	0	10.577.000	11.807.000	0	11.807.000
<i>Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri</i>	788.048.000	0	788.048.000	875.259.000	0	875.259.000	955.229.000	0	955.229.000
<i>Teftiş, İnceleme ve Soruşturma</i>	217.798.000	0	217.798.000	252.615.000	0	252.615.000	284.082.000	0	284.082.000
ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	10.740.009.000	0	10.740.009.000	12.462.551.000	0	12.462.551.000	14.208.654.000	0	14.208.654.000
<i>Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler</i>	594.123.000	0	594.123.000	713.977.000	0	713.977.000	820.406.000	0	820.406.000
<i>Diğer Destek Hizmetleri</i>	82.012.000	0	82.012.000	93.064.000	0	93.064.000	101.086.000	0	101.086.000
<i>Genel Destek Hizmetleri</i>	7.511.121.000	0	7.511.121.000	9.435.021.000	0	9.435.021.000	11.949.423.000	0	11.949.423.000
<i>İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi</i>	1.910.835.000	0	1.910.835.000	1.479.397.000	0	1.479.397.000	506.787.000	0	506.787.000
<i>İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler</i>	242.498.000	0	242.498.000	277.553.000	0	277.553.000	309.207.000	0	309.207.000
<i>Özel Kalem Hizmetleri</i>	119.333.000	0	119.333.000	138.202.000	0	138.202.000	155.064.000	0	155.064.000
<i>Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler</i>	280.087.000	0	280.087.000	325.337.000	0	325.337.000	366.681.000	0	366.681.000
PROGRAMLAR TOPLAMI	223.824.252.000	0	223.824.252.000	281.425.700.000	0	281.425.700.000	312.469.061.000	0	312.469.061.000
PROGRAM DIŞI GİDERLER	214.297.871.000	0	214.297.871.000	253.696.559.000	0	253.696.559.000	289.022.292.000	0	289.022.292.000
HAZİNE YARDIMLARI	214.297.871.000	0	214.297.871.000	253.696.559.000	0	253.696.559.000	289.022.292.000	0	289.022.292.000
<i>Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı</i>	189.246.217.000	0	189.246.217.000	224.594.280.000	0	224.594.280.000	255.861.850.000	0	255.861.850.000
<i>Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı</i>	25.015.319.000	0	25.015.319.000	29.059.998.000	0	29.059.998.000	33.112.949.000	0	33.112.949.000
<i>Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı</i>	36.335.000	0	36.335.000	42.281.000	0	42.281.000	47.493.000	0	47.493.000
GENEL TOPLAM	438.122.123.000	0	438.122.123.000	535.122.259.000	0	535.122.259.000	601.491.353.000	0	601.491.353.000

G. EKONOMİK SINIFLANDIRMA DÜZEYİNDE TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI PERFORMANS PROGRAMI MALİYETİ

EKONOMİK KOD	2025				2026				2027			
	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM	HİZMET PROGRAMLARI TOPLAM	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	PROGRAM DIŞI GİDERLER	TOPLAM
<i>Personel Giderleri</i>	53.983.008.000	4.987.669.000		58.970.677.000	62.725.507.000	5.791.634.000		68.517.141.000	70.726.570.000	6.526.775.000		77.253.345.000
<i>Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri</i>	6.970.422.000	700.991.000		7.671.413.000	8.099.478.000	814.604.000		8.914.082.000	9.132.380.000	918.509.000		10.050.889.000
<i>Mal ve Hizmet Alım Giderleri</i>	1.164.761.000	2.488.471.000		3.653.232.000	1.320.979.000	2.822.142.000		4.143.121.000	1.433.871.000	3.063.284.000		4.497.155.000
<i>Faiz Giderleri</i>				0				0				0
<i>Cari Transferler</i>	139.290.690.000	561.359.000	42.988.639.000	182.840.688.000	182.966.053.000	606.943.000	49.934.771.000	233.507.767.000	201.464.803.000	643.573.000	56.855.336.000	258.963.712.000
<i>Sermaye Giderleri</i>	6.539.747.000	3.289.650.000		9.829.397.000	7.816.600.000	3.882.446.000		11.699.046.000	9.035.030.000	4.303.295.000		13.338.325.000
<i>Sermaye Transferleri</i>	2.631.723.000		171.309.232.000	173.940.955.000	3.132.303.000		203.761.788.000	206.894.091.000	3.571.204.000		232.166.956.000	235.738.160.000
<i>Borç Verme</i>	1.215.761.000	0		1.215.761.000	1.447.011.000	0		1.447.011.000	1.289.246.000	360.521.000		1.649.767.000
<i>Yedek Ödenekler</i>				0				0				0
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAYNAK	211.796.112.000	12.028.140.000	214.297.871.000	438.122.123.000	267.507.931.000	13.917.769.000	253.696.559.000	535.122.259.000	296.653.104.000	15.815.957.000	289.022.292.000	601.491.353.000
<i>Döner Sermaye</i>				0				0				0
<i>Özel Hesap</i>				0				0				0
<i>Diğer Bütçe Dışı Kaynak</i>				0				0				0
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYNAK	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
GENEL TOPLAM	211.796.112.000	12.028.140.000	214.297.871.000	438.122.123.000	267.507.931.000	13.917.769.000	253.696.559.000	535.122.259.000	296.653.104.000	15.815.957.000	289.022.292.000	601.491.353.000

H. FAALİYETLERDEN SORUMLU HARCAMA BİRİMLERİ

İdare Adı TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Yıl 2025

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
KIRSAL KALKINMA	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Kırsal Kalkınmanın Desteklenmesi	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Kırsal Kalkınmaya Yönelik Diğer Faaliyetler	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Tarimsal Eğitim, Yayım, Yayın ve Danışmanlık Faaliyetleri	EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Av ve Yaban Hayatının Korunması ve Geliştirilmesi	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti ve Etkin Yönetimi	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu	İL MÜDÜRLÜKLERİ
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Tarım Sektörünün İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Artırılması	SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TARIM	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Su Ürünleri Üretimini Geliştirme, Denetim ve Kontrol Faaliyetleri	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Su Ürünleri Üretimini Desteklenmesi	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bitkisel Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Bitkisel Üretim Desteklenmesi	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Hayvansal Üretimi Geliştirme Faaliyetleri	HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hayvansal Üretim Desteklenmesi	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, HAYVANCILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
		Mera Islah Faaliyetleri	BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	Tarım Teknolojileri ve Bilgi Sistemleri Faaliyetleri	BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Tarımsal Araştırma ve Geliştirmenin Desteklenmesi	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Tarımsal Üretimde Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri	TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Su Kaynaklarına İlişkin Yürütülen Faaliyetler	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, SU YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Toprağın ve Arazinin Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı	TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Ekoturizm ve Doğa Turizminin Geliştirilmesi Faaliyetleri	İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Korunan Alanların Etkin Yönetimine Yönelik Faaliyetler	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	Bitki Sağlığına Yönelik Faaliyetler	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hayvan Sağlığı ve Refahına Yönelik Faaliyetler	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
	GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Gıda Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Yem Güvenilirliğini Sağlamaya Yönelik Faaliyetler	İL MÜDÜRLÜKLERİ
YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
		İç Denetim	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ

PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	SORUMLU HARCAMA BİRİMİ
		Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI, ŞEKER DAİRESİ BAŞKANLIĞI, DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, DIŞ TEMSİLCİLİK
		Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI
	ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	BİLGİ TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
		Diğer Destek Hizmetleri	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Genel Destek Hizmetleri	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi	DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI, İL MÜDÜRLÜKLERİ
		Özel Kalem Hizmetleri	ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜ
		Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
PROGRAM DIŞI GİDERLER		HAZİNE YARDIMLARI	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı
	Orman Genel Müdürlüğüne Hazine Yardımı		STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
	Türkiye Su Enstitüsüne Hazine Yardımı		STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

İ. PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN İZLENMESİNDEN SORUMLU BİRİMLER

İdare Adı: TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
KIRSAL KALKINMA AG1: Kırsal kalkınma destekleriyle sağlanan istihdam (TRGM+OGM)	KIRSALDA TARIMSAL FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ	Çiftçilere yönelik eğitimler sonucu verilen belge sayısı	EYDB
		El sanatları eğitim merkezi müdürlüklerinde açılan kurs sayısı(kümülatif)	EYDB
		Faaliyete geçen tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi sayısı	TRGM
		Kadın çiftçilere yönelik gerçekleştirilen proje sayısı (kümülatif)	EYDB
		Kırsal kalkınma desteklemeleri kapsamında kurulan tesis sayısı	TRGM
		Tarımsal danışmanlık desteği ile sağlanan istihdam	EYDB
		Tarımsal danışmanlık hizmeti alan işletme sayısı (kümülatif)	EYDB
		Tarımsal danışmanlık verilen üretici örgütü sayısı	EYDB
		Tarımsal içerikli TV program sayısı (kümülatif)	EYDB
		Tarımsal ve ev ekonomisi konularında eğitilen kadın sayısı (kümülatif)	EYDB
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ AG1- Ağaçlandırma yapılan alan (OGM) AG2- Korunan alan sayısı (kümülatif) (DKMP) AG3- Toplam orman varlığı (kümülatif) (OGM)	DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR	Av ve avcılık konusunda eğitim verilen kişi sayısı (kümülatif)	DKMP
		Biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik yıllık izlenen tür ve alan sayısı (kümülatif)	DKMP
		Biyolojik çeşitlilik konusunda okullarda düzenlenen eğitim sayısı (kümülatif)	DKMP
		Korunan alan büyüklüğü (kümülatif)	DKMP
		Orman içi sulara salımı yapılan doğal alabalık sayısı (kümülatif)	DKMP
		Tedavi ve rehabilite edilen yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Üretimi yapılan kanatlı yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Üretimi yapılan nesli tehlike altındaki yaban hayvanı sayısı (kümülatif)	DKMP
		Yaban hayatının izleneceği alan sayısı (alan sayısı sabit) (kümülatif)	DKMP

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	Arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık sektöründen kaynaklı sera gazı emisyonu ve yutak raporu sayısı	TRGM
		İklım değişikliğine uyum konusunda yapılan farkındalık artırımı faaliyet sayısı	TRGM
TARIM AG1- Bitkisel ürünlerin üretim miktarı (BÜGEM) AG2- Kırmızı et üretim miktarı (HAYGEM) AG3- Tarımsal hasıla (TRGM, TÜİK)	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ KAYNAKLARININ KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ	Desteklenen su ürünleri üretim miktarı (kümülatif)	BSGM
		Su kaynaklarına bırakılan balık sayısı (kümülatif)	BSGM
		Su ürünleri avcılık kontrol ve denetim sayısı	BSGM
		Su ürünleri desteklerinden yararlanan sayısı (kümülatif)	BSGM
		Su ürünleri ihracat tutarındaki artış oranı	BSGM
		Su ürünleri üretim miktarındaki artış oranı	BSGM
		Su ürünleri yetiştiricilik tesislerinde yapılan denetim sayısı	BSGM
		Sucul ekosistemlerden temizlenen atık av aracı miktarı	BSGM
	BİTKİSEL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Ayçiçeğinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
		Destek sağlanan bitkisel ürünlerde üretim artış oranı	BÜGEM
		İhraç edilen bitkisel ürün miktarı	BÜGEM
		İthal edilen bitkisel ürün miktarı	BÜGEM
		İyi tarım uygulaması yapılan üretim alanı	BÜGEM
		Kaba yem üretimi	BÜGEM
		Kayıt altına alınan toplam bitki çeşidi sayısı (kümülatif)	BÜGEM
		Kota karşılığında gerçekleştirilen üretim (şeker)	ŞDB
		Kültürü yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin üretim miktarı	BÜGEM
		Organik tarım faaliyeti yapılan üretim alanı	BÜGEM
		Organik ve organomineral gübre kullanım miktarı	BÜGEM
		Sertifikalandırılan fide/fidan üretim miktarı	BÜGEM
		Sertifikalandırılan tohum üretim miktarı	BÜGEM
		Tahıl ürünlerinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM
	Yağlı tohumlu bitkiler üretim miktarı	BÜGEM	
	Yem bitkilerinde kendine yeterlik oranı	BÜGEM	
	HAYVANSAL ÜRÜNLERDE ARZ GÜVENLİĞİ	Bal üretimi miktarı	HAYGEM
		Bal üretimi yapılan kovan sayısı	HAYGEM
		Buzağı sayısındaki artış oranı	HAYGEM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
		Büyükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	HAYGEM
		Büyükbaş hayvan başına süt verimi	HAYGEM
		Büyükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	HAYGEM
		Çiğ süt-yem paritesi	HAYGEM
		Çiğ süt üretim miktarı	HAYGEM
		Kanatlı hayvan eti üretimi artış oranı	HAYGEM
		Kırmızı et üretim miktarı	HAYGEM
		Kırmızı et üretim miktarı artışı	HAYGEM
		Küçükbaş hayvan başına karkas ağırlığı	HAYGEM
		Küçükbaş hayvan sayısındaki artış oranı	HAYGEM
		Mera ıslah ve amenajman alanı (kümülatif)	BÜGEM
		Sanayide kullanılan çiğ süt miktarı artış oranı	HAYGEM
		Sığır karkas et-yem paritesi	HAYGEM
		Sığır varlığı içindeki kültür ırkının oranı	HAYGEM
		Yumurta üretimi artış oranı	HAYGEM
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı alan	TRGM
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	İklim dostu akıllı tarım teknoloji sistemleri kullanan işletme sayısı (Kümülatif)	TRGM
	TARIM TEKNOLOJİLERİ VE BİLGİ SİSTEMLERİ	Tarımsal mekanizasyon araçlarına yönelik düzenlenen deney raporu sayısı	TRGM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Ar-ge faaliyetleri sonucu ıslah edilen tohumluk sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Arazi ve tohum gen bankalarında korunan bitki tohumu sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Bitki sağlığı araştırmalarında kimyasal mücadeleye alternatif yeni bir metot, teknik ve ürün geliştirilen ar-ge faaliyet sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Bitkisel üretimde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Gıda ve yemde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Hayvancılıkta yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Koruma altına alınan hayvansal gen kaynaklarının sayısı	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Su ürünlerinde yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM
	TARIMSAL ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	Toprak ve su kaynakları korumada yürütülen ar-ge faaliyeti sayısı (kümülatif)	TAGEM

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM		
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ AG1- DSİ tarafından inşa edilen depolama tesislerinin su kapasitesi (kümülatif) (DSİ) AG2- Sulama oranı (DSİ) AG3- Sulamaya açılan brüt tarımsal alan (kümülatif) (DSİ) AG4- Tescil işlemleri tamamlanan arazi toplulaştırma alanı (Kümülatif) (DSİ) AG5- Toplam su potansiyelinin hizmete sunulan miktarı (DSİ) AG6- Toprak kaybı önlenen kontrol altındaki alan büyüklüğü (kümülatif) (OGM)	SU KAYNAKLARININ KORUNMASI, İYİLEŞTİRİLMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	İçme suyu koruma planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM		
		Nehir havza yönetim planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM		
		Sektörel su tahsis planı yapılan havza sayısı (kümülatif)	SYGM		
		Su verimliliği çalışmaları sayısı (kümülatif)	SYGM		
		Suyun miktar ve kalitesinin izlendiği nokta sayısı (Kümülatif)	SYGM		
		Taşkın tahmini ve erken uyarı sistemi geliştirilen havza sayısı (kümülatif)	SYGM		
		Taşkın yönetim planı tamamlanan havza sayısı (kümülatif)	SYGM		
		Uygulamaya konulan bütünlük havza yönetimi eylem planları sayısı (kümülatif)	SYGM		
	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI, GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİN KULLANIMI	Yerüstü ve yeraltı sularında tarımsal kaynaklı kirlilik izlemesi yapılan istasyonlarda analizlerin gerçekleştirilme oranı	TRGM		
		Arazi kullanım planlaması yapılan alan	TRGM		
		Detaylı toprak etüdü yapılan alan	TRGM		
		Koruma altına alınan ova sayısı (kümülatif)	TRGM		
		TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ	DOĞA TURİZMİ	Doğa turizmi eylem planı kapsamında düzenlenen faaliyet sayısı (adet) (kümülatif)	DKMP
				Korunan alan plan sayısı (kümülatif)	DKMP
Korunan alan yönetim etkinliğinin izlenmesi (METT) rapor sayısı (kümülatif)	DKMP				
Korunan alan ziyaretçi sayısı	DKMP				
Korunan alanlarda hazırlanan proje sayısı (kümülatif)	DKMP				
Ziyaretçilere yönelik alt ve/veya üst yapı tesisi yapılan korunan alan sayısı (kümülatif)	DKMP				

PROGRAM	ALT PROGRAM	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	SORUMLU BİRİM
TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU	BİTKİ SAĞLIĞI, HAYVAN SAĞLIĞI VE REFAHI	2024-2028 dönemi denetlenen bitki koruma ürünleri sayısının piyasada bulunan bitki koruma ürünleri sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		2024-2028 dönemi denetlenen denetlenen zirai mücadele alet ve makinaları işletme sayısının toplam işletme sayısına oranı (kümülatif)	GKGM
		Biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulama alanı	GKGM
		Denetlenen bitki koruma ürünü üretim yerlerinin toplam üretim yeri sayısına oranı	GKGM
		Denetlenen veteriner sağlık ürünleri sayısının piyasada bulunan veteriner sağlık ürünleri sayısına oranı	GKGM
		Denetlenen veteriner tıbbi ürün üretim yerlerinin sayısı	GKGM
		Entegre zararlı yönetimi proje uygulama alanı	GKGM
		Hastalıktan ari işletme sayısı	GKGM
		Hayvan hastalıkları ile mücadele kapsamında programlı aşılama oranı	GKGM
		Küpelene büyükbaş hayvan sayısının toplam büyükbaş hayvan sayısına oranı	GKGM
		Küpelene küçükbaş hayvan sayısının toplam küçükbaş hayvan sayısına oranı	GKGM
		Programlı sağlık taraması gerçekleştirme oranı	GKGM
		GIDA GÜVENİLİRLİĞİ	Biyogüvenlik mevzuatı kapsamında yemlere yönelik yıllık yurtiçi denetim sayısı
	Denetim yapılan ürünlerde gıda kodeksine uygun olmayan ürün oranı		GKGM
	Gıda işletmelerinde yapılan resmi kontrol sayısı		GKGM
	Hasat öncesi pestisit denetimi yapılan üretim yeri sayısı		GKGM
	Yem işletmelerinde yapılan yıllık hijyen denetimi sayısı		GKGM

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
STRATEĞI GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Adres: Üniuersiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı
No:161, 06800, Çankaya/ANKARA
TEL: 0 (312) 287 33 60